

Kommunförbundet
Kalmar län

Ungas livsvillkor i Mörbylånga

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2018 i Kalmar län och
Eksjö kommun

ENKÄTFABRIKEN

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Sammanställd av Enkätfabriken
Maj 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	19
D. Delaktighet och inflytande.....	27
E. Trygghet.....	36
F. Hälsa.....	44
G. Arbete.....	56
H. Framtid.....	60
Referenser.....	68

**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i
avsnittens kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning för regionernas och kommunernas arbete i alla förvaltningar. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. Genom att göra en Lupp-undersökning får regioner och kommuner en bättre bild av ungdomarnas livsvillkor.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av resultatet för Mörbylånga kommun. Speciellt fokus läggs vid skillnader från tidigare Lupp-resultat och resultat som sticker ut bland vissa grupper, exempelvis utifrån kön eller ålder. För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor i kommunen rekommenderar vi dock att läsa hela rapporten. Observera att jämförelser med tidigare års resultat endast görs för årskurs 8.

Fritid

Inom området fritid kan vi se att totalt 88 % av ungdomarna i Mörbylånga svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Totalt svarar 70 % att de tycker det finns mycket eller ganska mycket att göra på fritiden, en något högre andel än regionsnittet och rikssnittet¹. Gymnasietjejer är gruppen som är minst nöjda med utbudet av aktiviteter i Mörbylånga. En hög andel av ungdomarna i kommunen, drygt 75 %, svarar att de brukar träna eller idrotta minst en gång i veckan. Drygt 60 % svarar också att de brukar vara ute i naturen minst en gång i veckan.

Det som ungdomarna i högst grad saknar är olika sporter som bland annat ishockey, ridning, basket och dans. Ungdomarna önskar också en idrottshall som är öppen för alla. En simhall är ett annat önskemål som tas upp. Vidare nämner flera att de saknar en fritids- eller ungdomsgård där de bor.

Skola

I skolavsnittet ser vi att en hög andel, 83 % totalt, generellt sett är nöjda med skolan. Det framgår också att över 85 % totalt är nöjda med lärarna, undervisningen och tillgången till datorer. Det som flest ungdomar i årskurs 8 är missnöjda med är skolmaten.

Andelen som svarar att våld förekommer på skolan är högre bland killarna än bland tjejerna. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att sexuella trakasserier förekommer på skolan. Andelen som anser att rasism och mobbning förekommer på skolan är relativt jämn i de fyra grupperna: 14-20 % svarar att rasism förekommer och 14-18 % svarar att mobbning förekommer. Förekomsten av dessa problem är på en liknande eller något lägre nivå i Mörbylånga i jämförelse med regionsnittet och rikssnittet.

Delaktighet och inflytande

Inom området delaktighet och inflytande framgår det att intresset för politik tydligt ökat sedan år 2009, då 16 % svarade att de var mycket eller ganska intresserade av politik. I årets undersökning svarar 36 % detsamma. Det framgår också att 51 % totalt i år svarar att de vill vara med och påverka olika frågor som rör kommunen. I årskurs 8 har andelen som vill påverka ökat från år 2012.

En andel om totalt 28 % av ungdomarna svarar vidare att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

¹ Rikssnittet är resultatet för alla kommuner som gjort Lupp-undersökningen år 2018. Regionsnittet är resultatet för Kalmar län samt Eksjö kommun 2018.

Sedan år 2012 har andelen som anser sig ha möjligheter ökat tydligt i årskurs 8. Vidare framgår det att internet och/eller sociala medier är den vanligaste arenan för politiskt engagemang bland de unga i kommunen.

Trygghet

En majoritet av ungdomarna, över 90 %, känner sig trygga på de flesta platser i kommunen och på internet som tas upp i undersökningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum samt på buss, tåg eller liknande. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

I avsnittet om trygghet framgår det också att andelen som utsatts för hot är mellan 13-26 % i de fyra grupperna. Att ha blivit utsatt för stöld och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer. Däremot svarar tjejer i högre grad än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

Vad gäller utsatthet för mobbning framgår att andelen utsatta är högst i gruppen högstadietjejer. Totalt svarar 38 % av högstadietjejerna att de utsatts för mobbning enstaka gånger eller en längre period det senaste halvåret. Majoriteten av de som utsatts, 70 %, svarar att det har skett i skolan.

Hälsa

De flesta ungdomar i Mörbylånga mår bra, men däremot ser vi att andelen som svarar att de mår bra har minskat över tid. Andelen tjejer i årskurs 8 som mår mycket eller ganska bra har gått från 75 % år 2012 till 68 % i årets undersökning. Bland killarna i årskurs 8 har andelen gått från 93 % till 88 %. Avseende psykosomatiska besvär kan vi se att det är en högre andel tjejer än killar som svarar att de har regelbundna besvär med stress, huvudvärk, ont i magen och nedstämdhet.

I avsnittet om hälsa framgår det att andelen som tränar eller idrottar minst en gång i veckan är 88 % totalt. Detta är en något högre andel än regionsnittet och rikssnittet.

Arbete och Framtid

Totalt svarar 15 % i årskurs 8 och 43 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Vad gäller andelen som svarar att de hade ett sommarjobb i somras har andelen ökat med 8 % från år 2012 bland högstadieungdomarna till 30 % i årets undersökning. Bland gymnasieungdomarna svarar totalt 83 % i årets resultat att de hade ett sommarjobb i somras. Andelen som hade ett sommarjobb i somras är högre i Mörbylånga än regionsnittet och rikssnittet.

En hög andel av högstadieungdomarna i Mörbylånga tror att de kommer läsa vidare efter grundskolan. Endast 1 % av killarna i årskurs 8 tror inte att de kommer läsa vidare. På gymnasiet svarar 60 % av tjejerna och 43 % av killarna att de tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet. Det finns alltså en tydlig könsskillnad i frågan bland gymnasieungdomarna.

Det framgår också att en hög andel, 88 % av ungdomarna i Mörbylånga, har en positiv framtidssyn.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2018 genomförts i Kalmar län samt Eksjö kommun. Undersökningen genomfördes under hösten 2018 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunerna med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år.

Urval och svarsfrekvens

I denna rapport redovisas resultatet för Mörbylånga kommun. Alla ungdomar i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet ingår i urvalet för Lupp-undersökningen. Observera att gymnasieungdomar som går gymnasiet i en annan kommun än de bor i har sorterats till att tillhöra sin boendekommun i databasen. Totalt har 4045 elever i regionen svarat på undersökningen. I Mörbylånga har totalt 222 svar inkommit. I årskurs 8 har 144 av 149 elever svarat, vilket ger en svarsfrekvens om 97 %.

Eftersom ingen aktuell information finns om urvalsstorlek för eleverna på gymnasiet kan inte svarsfrekvensen redovisas för den åldersgruppen. Detta eftersom eleverna sorterats utifrån boendekommun och inte utifrån skola.

Fördelning av antal elever* och antal svar per kommun totalt och per årskurs

	Antal elever: Åk 8	Antal svar: Åk 8	Svarsfrekvens: Åk 8	Antal svar** Åk 2	Antal svar: Totalt
Borgholm	99	91	92%	52	143
Eksjö	185	159	86%	160	319
Emmaboda	97	87	90%	56	143
Hultsfred	158	121	77%	90	211
Högsby	61	56	92%	45	101
Kalmar	766	658	86%	361	1019
Mönsterås	142	77	54%	86	163
Mörbylånga	149	144	97%	78	222
Nybro	219	146	67%	100	246
Oskarshamn	280	254	91%	259	513
Torsås	90	68	76%	30	98
Vimmerby	182	177	97%	148	325
Västervik	363	331	91 %	211	542
Regionen	2791	2369	85 %	1676	4045

*Information om antal elever i årskurs 8 är hämtat från Skolverkets databas och baseras på 2018 års siffror

** Uppgifter om antal i urval för årskurs 2 saknas och därav redovisas inte svarsfrekvensen

I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder (högstadiet årskurs 8 och gymnasiet årskurs 2), kön och kommun. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

Observera att svaren i alla avsnitt, inklusive avsnittet om skolan, inte redovisas utifrån vilken kommun ungdomarna går i skolan utan utifrån var de bor.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten från tidigare år. Mörbylånga har tidigare gjort Lupp-enkäten år 2009 och 2012. Vad som dock bör uppmärksammas är att 2018 är det enda året med resultat för årskurs 2. Detta på grund av att det endast fanns få svar från tidigare år i årskurs 2. I alla diagram över tid redovisas således endast resultaten för årskurs 8. Utvalda frågor analyseras över tid i rapporten.

Avseende jämförelser med tidigare år bör noteras att en omfattande omarbetning av Lupp-enkäten gjordes av MUCF under 2015, vilket innebär att jämförelser med resultat från år 2014 eller tidigare inte är möjligt på relativt många ställen. Exempelvis har nästan alla instämmeriskolor i enkäten justerats från en femgradig till en fyragradig skala, vilket gör att resultatet inte är jämförbart. I andra fall har frågan eller svarsalternativen omformulerats eller justerats. Därav redovisas få frågor över tid för Mörbylånga, som saknar resultat från år 2015.

Jämförelser med rikssnitt för Lupp 2018

I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2018). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de kommuner som deltog i Lupp år 2018. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se länets och kommunernas resultat i förhållande till en större kontext.

Det som i rapporten benämns som regionsnitt är resultatet för Kalmar läns region samt Eksjö kommun totalt.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön. Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten.

En andel om totalt 92 % svarar att de är födda i Sverige medan 2 % svarar att de är födda i Europa och 5 % utanför Europa.

I diagram A4 på följande sida framgår att mellan 3-12 % av ungdomarna som deltagit i undersökningen har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom.

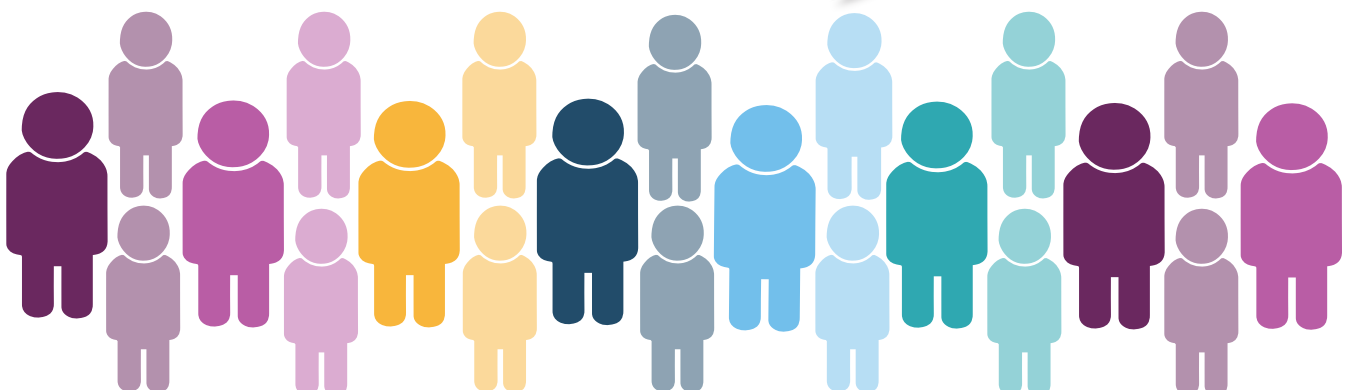
Vi har svarat på Lupp-enkäten!

48 % tjejer
52 % killar
0 % annan
könstillhörighet

8 % totalt har en nedsatt
funktion eller långvarig
sjukdom

89 % heterosexuella
5 % bisexuella
1 % homosexuella
6 % osäker/annat/ vill
inte definiera

92 % födda i Sverige
0 % födda i Norden
2 % födda i Europa
5 % födda utanför
Europa

A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	92%	0%	2%	5%
Förälder a	90%	1%	2%	7%
Förälder b	91%	1%	1%	6%

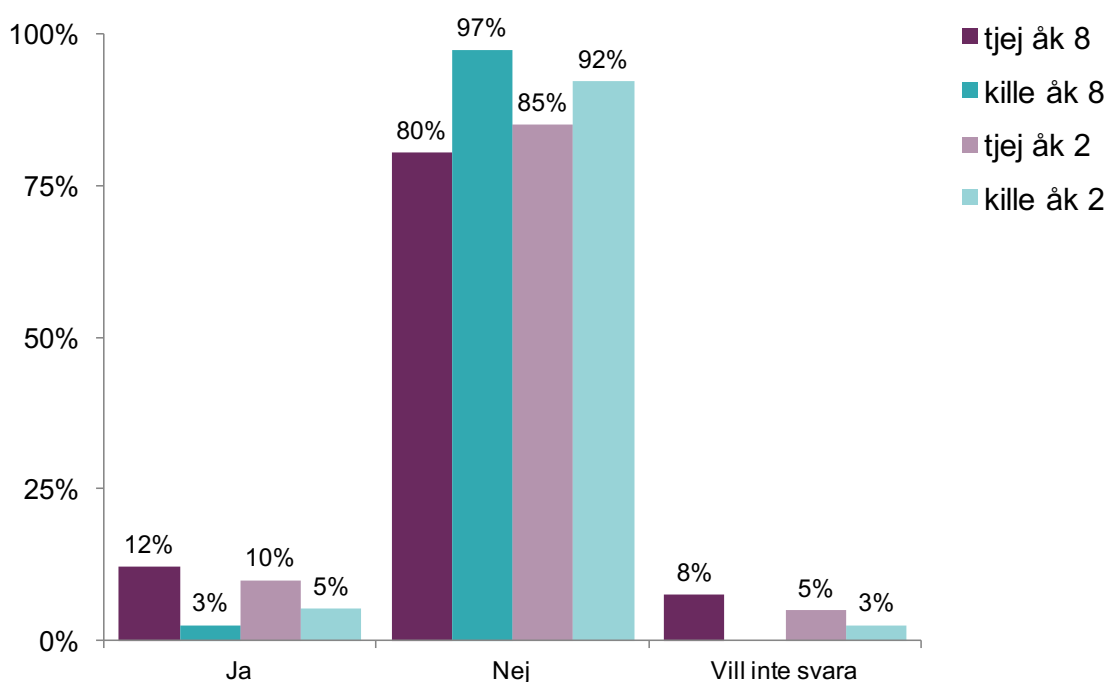
A2a. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott här?

10 år eller längre	47%
4-9 år	41%
0-3 år	12%

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	92%	90%
Studerar	4%	2%
Föräldraledig	0%	0%
Arbetslös	1%	1%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	1%	1%
Ålderspensionär	0%	0%
Annat	1%	3%
Vet inte	0%	2%

A4 Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

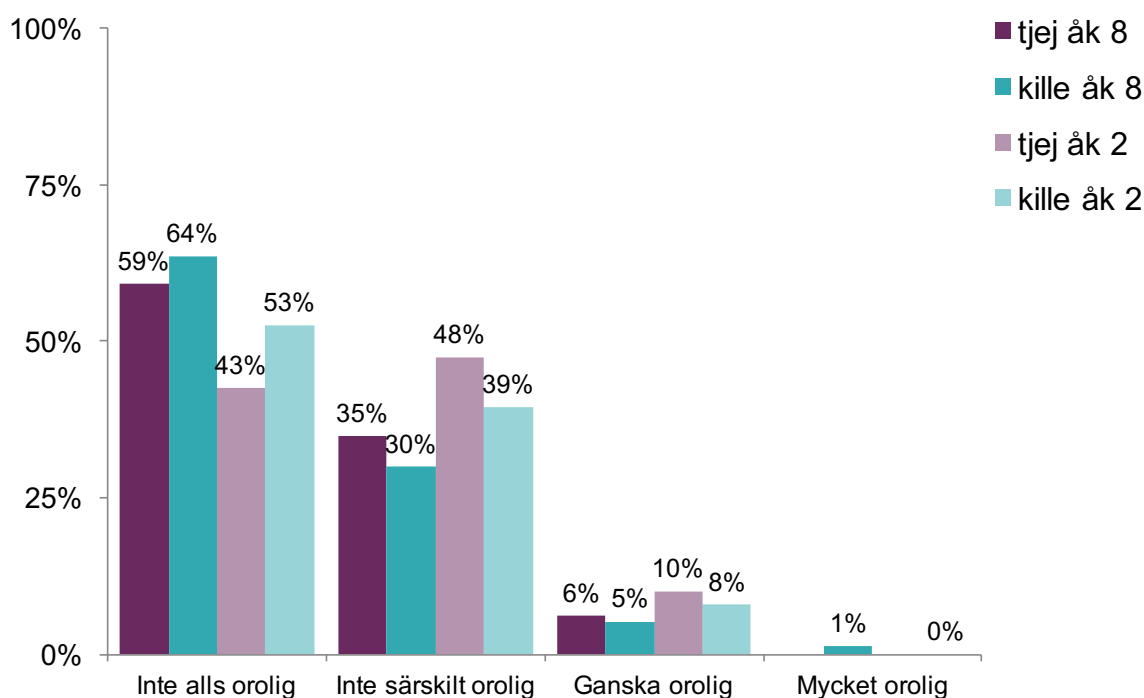

Frågor om ekonomi

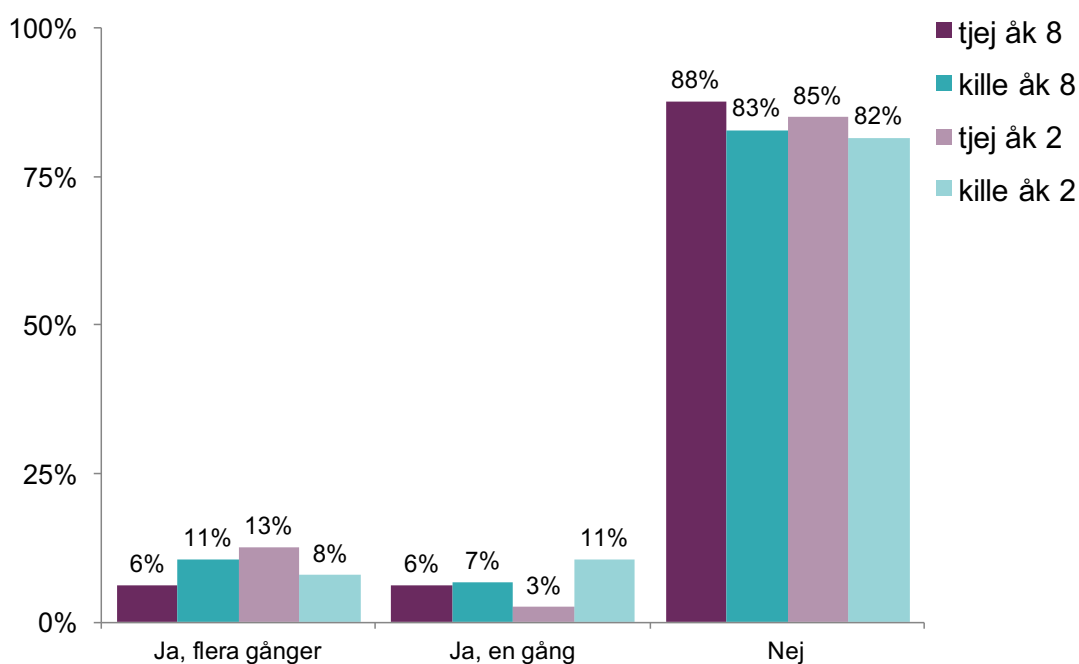
En klar majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A5. Killar svarar i högre grad än tjejer att de inte alls oroar sig.

I diagrammet längst ner på sidan ser vi att mellan 12-19 % av ungdomarna svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper, på grund av att familjen inte haft råd.

A5. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A6. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

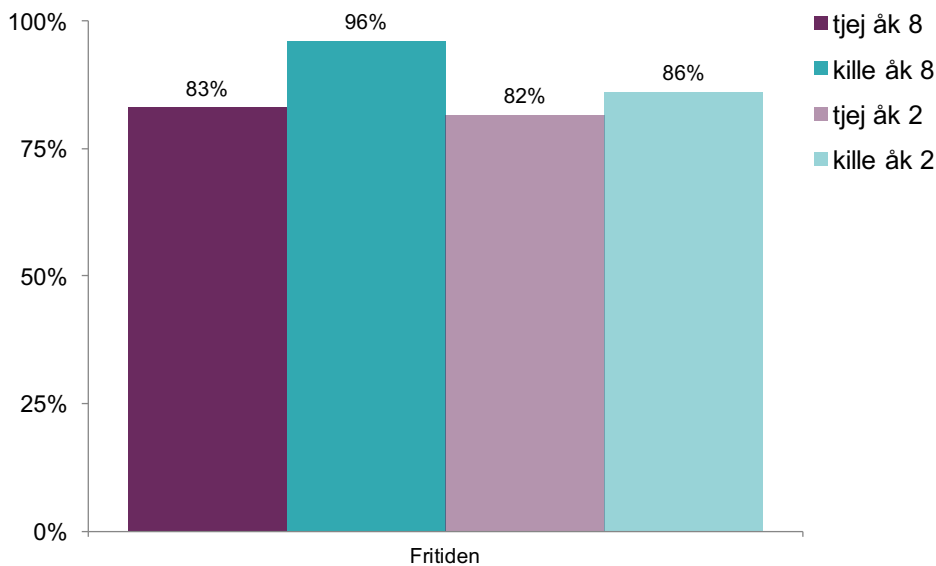

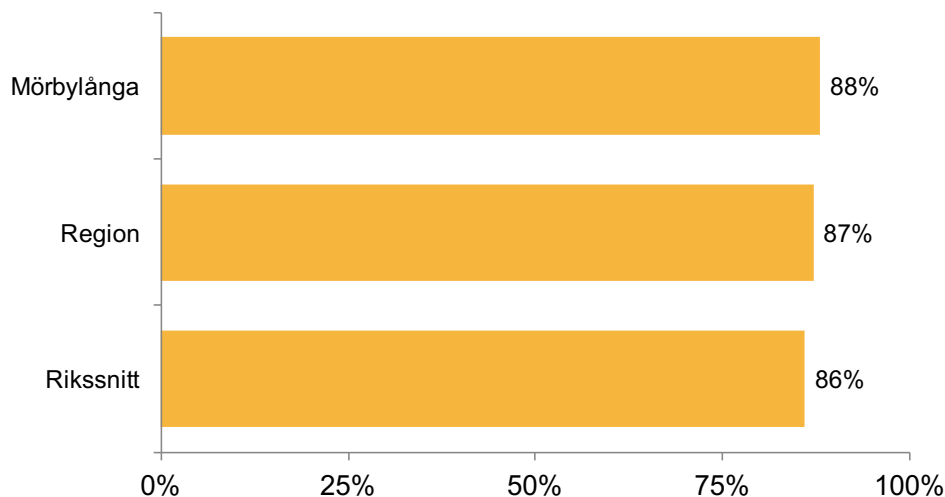
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

En hög andel, totalt 88 %, svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Killar i årskurs 8 är den grupp som är nöjdast. Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Mörbylånga är ungefär lika nöjda.

B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

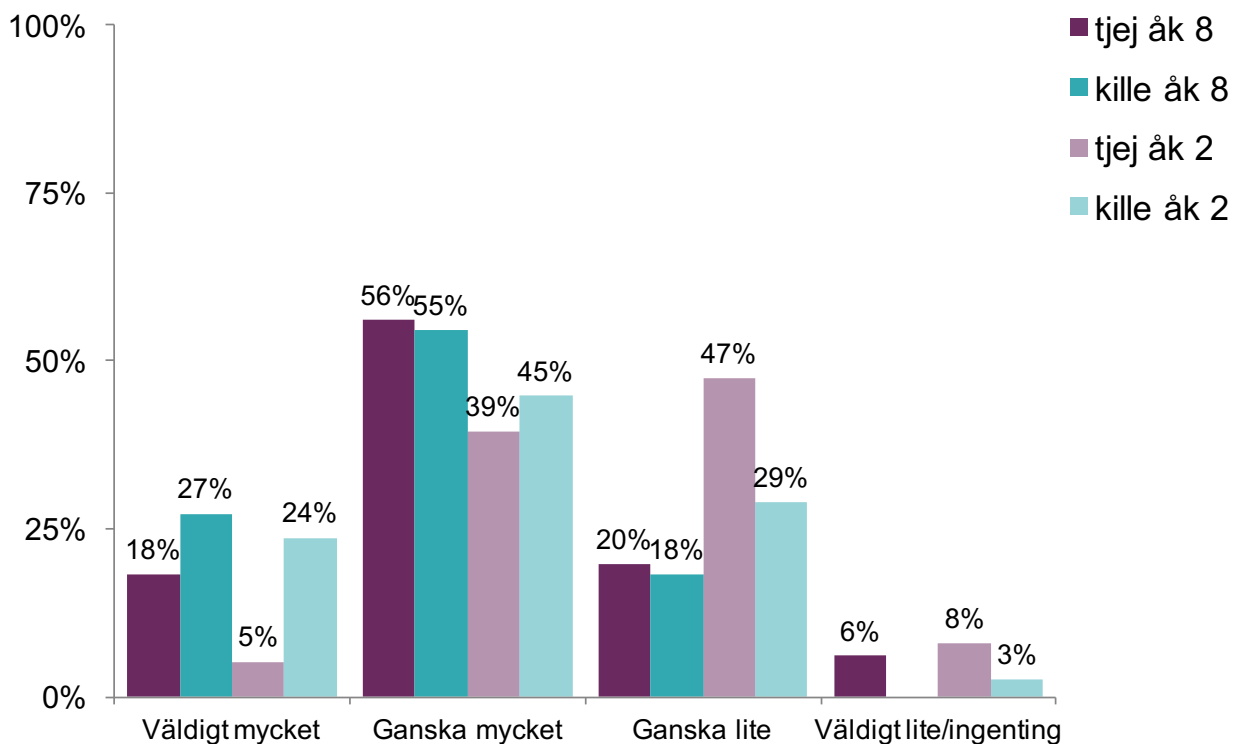
B0a. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelser

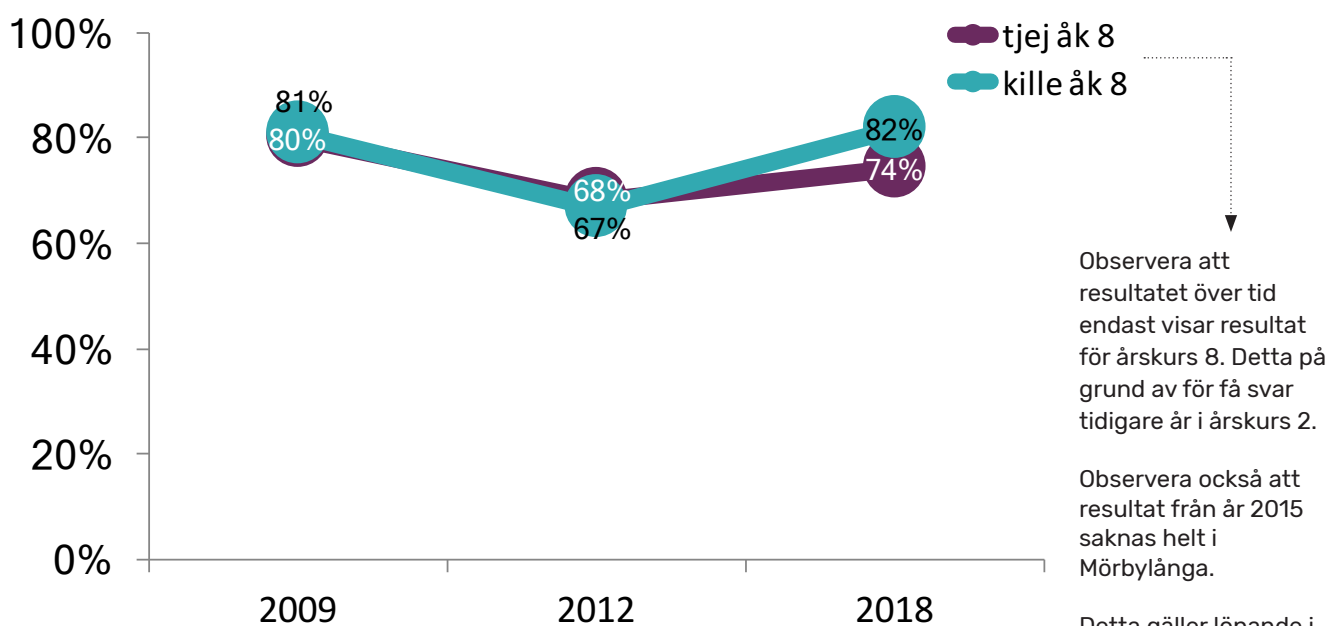
Hur mycket det finns att göra

I diagram B1 nedan ser vi att andelen som svarar att det finns ganska eller mycket saker att göra på fritiden generellt är lägre bland gymnasieungdomarna än bland högstadieungdomarna. Gymnasietjejerna är gruppen som är minst nöjda. Sedan år 2012 har en ökning av andelen nöjda skett, se diagram B1a nedan.

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

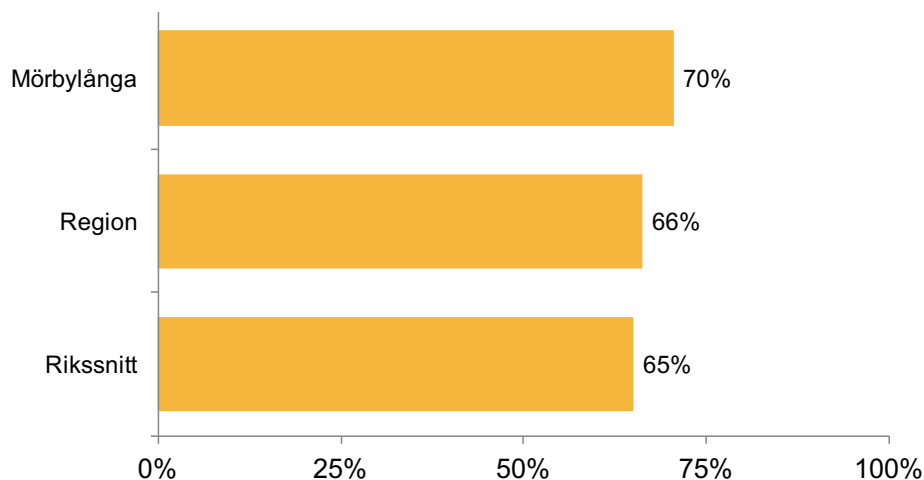

B1a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Utveckling över tid

Ungdomarna i Mörbylånga är något nöjdare än ungdomar i regionsnittet och rikssnittet, se diagram B1b.

B1b. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Jämförelser

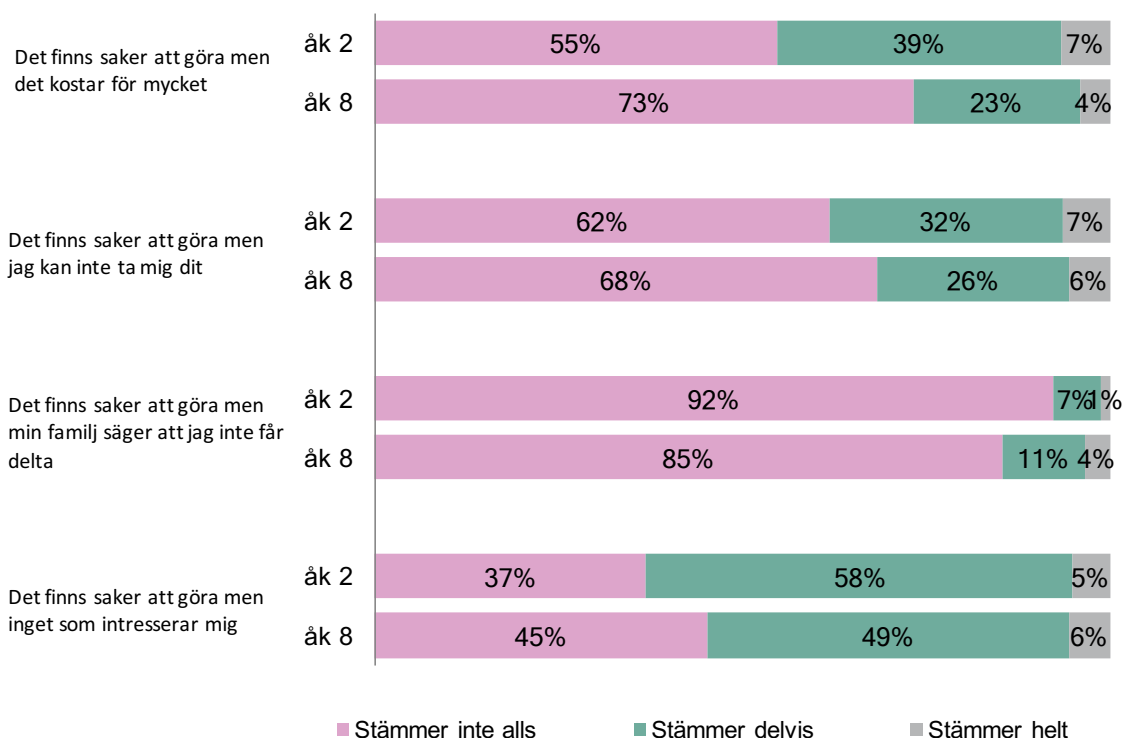

Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten av dessa frågor kan hjälpa att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid. Som det framgår i diagram B2 svarar runt 60 % att det helt eller delvis stämmer att det finns saker att göra, men att inget intresserar dem.

En andel om drygt 40 % av gymnasieungdomarna instämmer helt eller delvis i att det som finns kostar för mycket och en ungefär lika stor andel instämmer helt eller delvis i att det finns saker att göra men att de inte kan ta sig dit. Bland högstadieeleverna är andelen som instämmer i dessa påståenden lägre, omkring 30 %.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

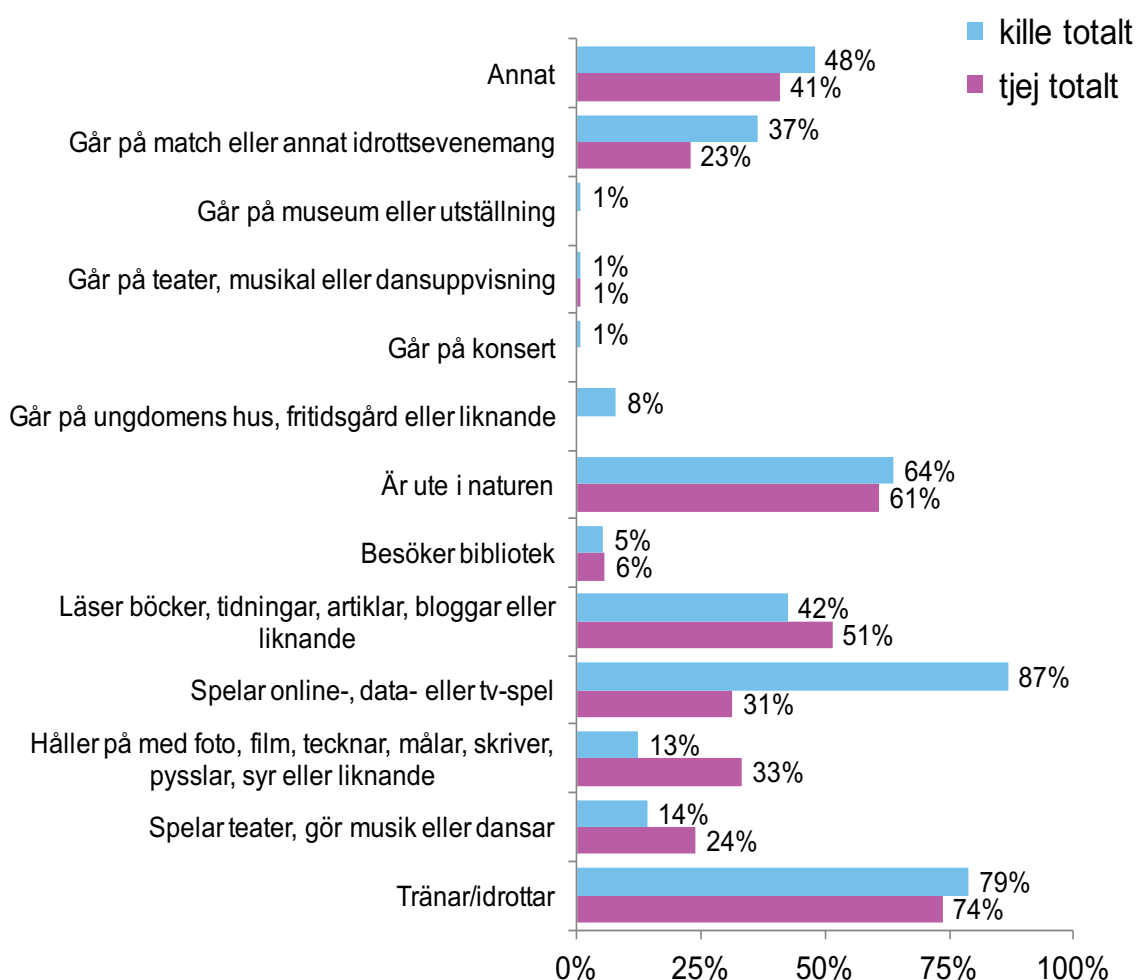

Vad ungdomarna gör och hur ofta

I diagram B3 redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet sysselsätter sig med. Det framgår att en hög andel, mellan 74-79 %, tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Drygt 60 % av både tjejer och killar svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Klart fler killar än tjejer svarar att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. 87 % av killarna och 31 % av tjejerna spelar minst en gång i veckan. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de minst en gång i veckan gör någon kulturaktivitet såsom spelar teater, gör musik eller dansar samt håller på med foto/film/tecknar/skriver/pyslar m.m.

B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

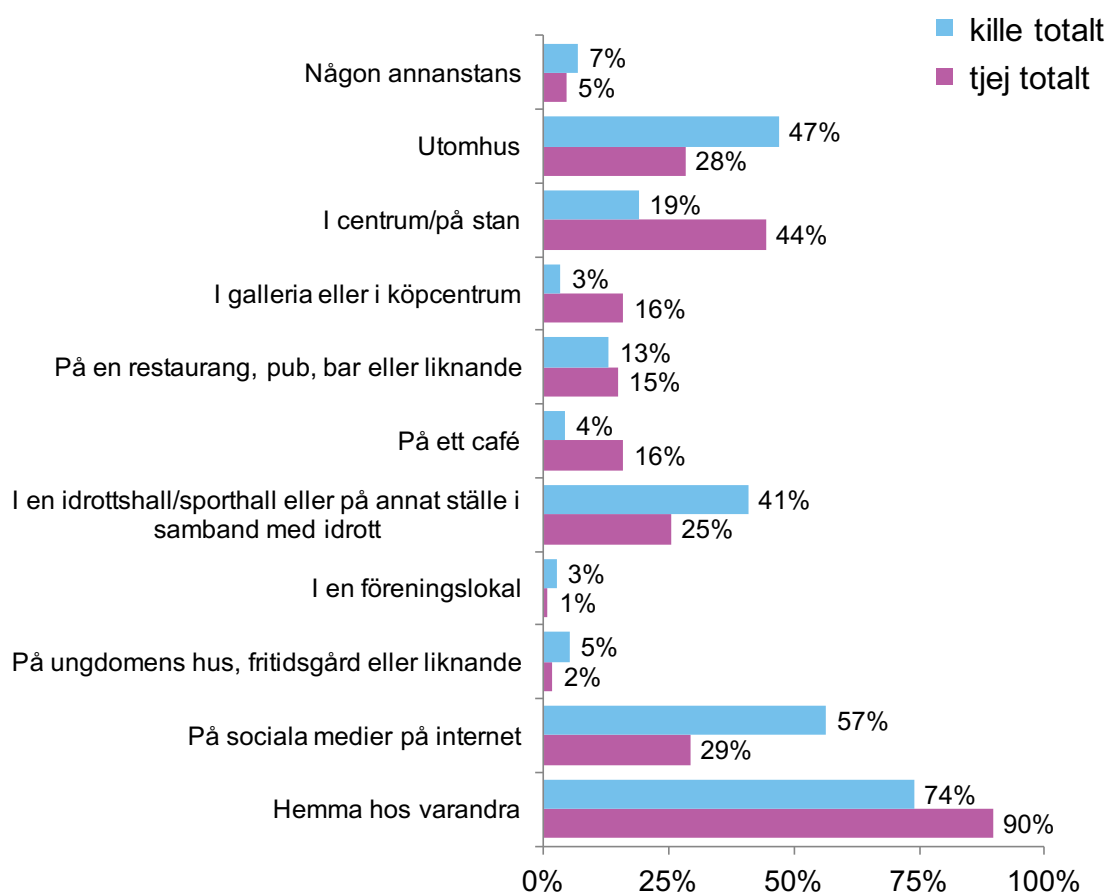

Var ungdomarna träffas

Majoriteten av ungdomarna svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra. 74 % av killarna och 90 % av tjejerna svarar detta, se diagram B4. 57 % av killarna och 29 % av tjejerna svarar att de brukar träffas på sociala medier på internet.

Tjejer svarar i högre grad än killar att de brukar träffas i centrum eller på stan, medan killar i högre grad träffas utomhus.

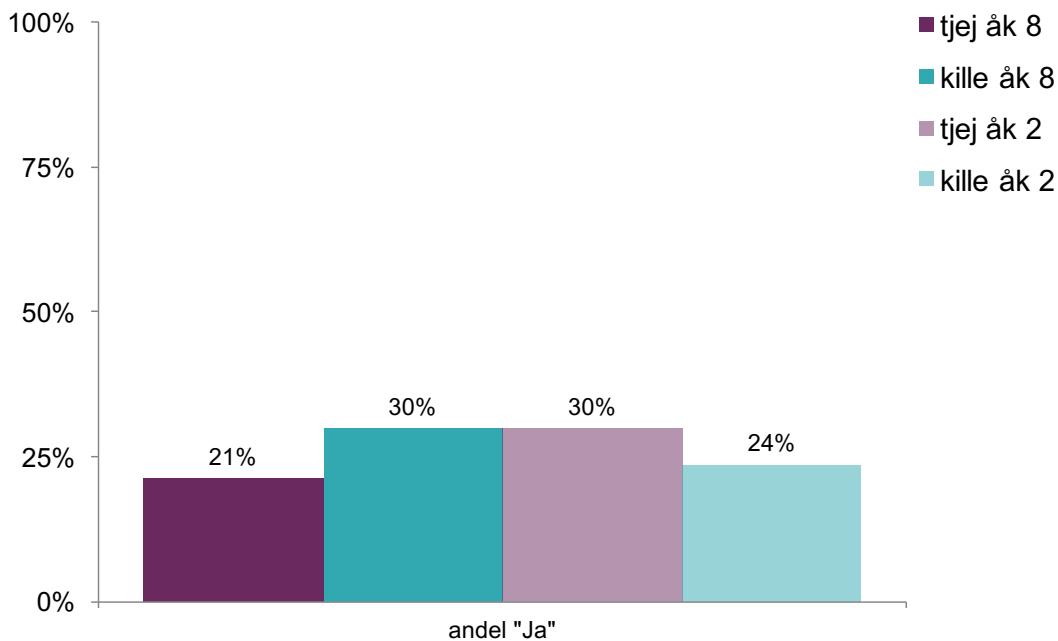
B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

Saknas fritidsaktiviteter?

Som det framgår i diagram B5 på följande sida svarar en andel mellan 21- 30 % av ungdomarna att det saknas fritidsaktiviteter där de bor.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

Vilka aktiviteter som saknas

B5b. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

Ungdomarna kunde även i fritext skriva vad för fritidsaktiviteter de saknar. Flera av ungdomarna nämner olika sporter såsom ishockey, ridning, basket, karate och dans. Ungdomarna nämner även att det saknas en idrottshall som är öppen för alla, en simhall, isbana samt biljard.

Flera ungdomar nämner även att de saknar en fritidsgård/ungdomsgård och någon nämner att den också ska arrangera utflykter. Andra aktiviteter som nämns är airsoft, lan, biljard och bio. Många skriver också att de kan tänka sig vad som helst, bara det fanns mer att göra.

Några utvalda citat redovisas nedan.

"En riktig ungdomsgård här i Mörbylånga."

"Jag tycker att det ska finnas typ gården, alltså någonstans man kan gå till i Mörbylånga och bara hänga, som inte är skolcafeterian. Som det gjorde förut på zocker."

"Allt möjligt, för det finns bara fotboll och innebandy om man inte har något hemma, som häst."

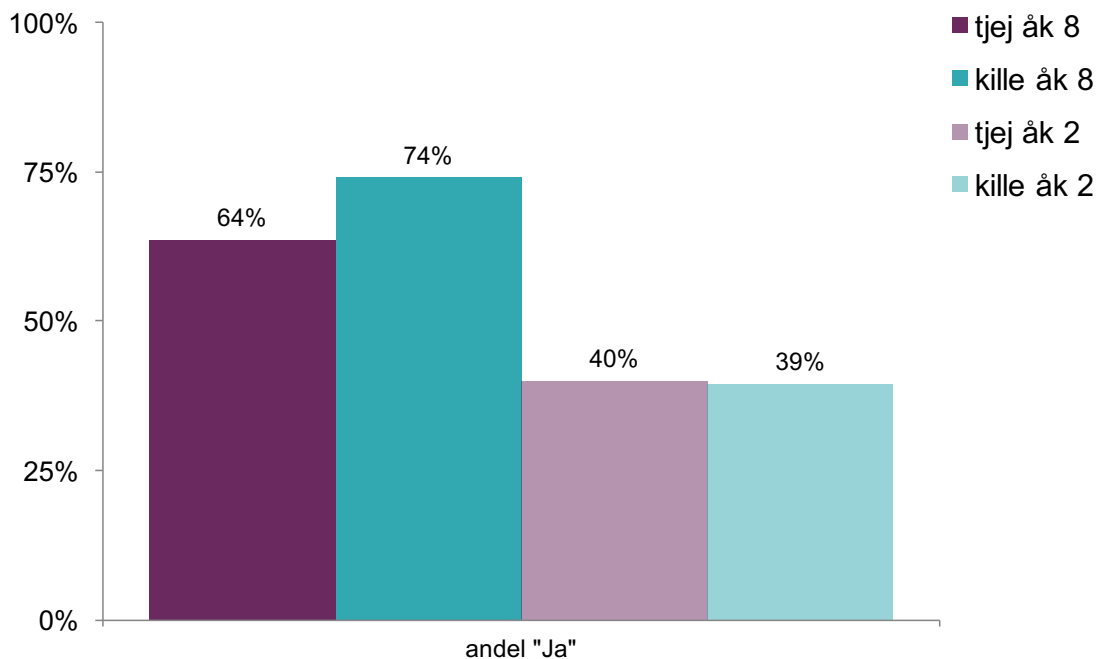
"Det finns ingenting på sydöstra Öland eller södra Öland överhuvudtaget. Om man vill göra något måste man åka till Mörbylånga/Färjestaden/Kalmar men det är också svårt i och med att det inte finns bussar."

Medlemskap i föreningar

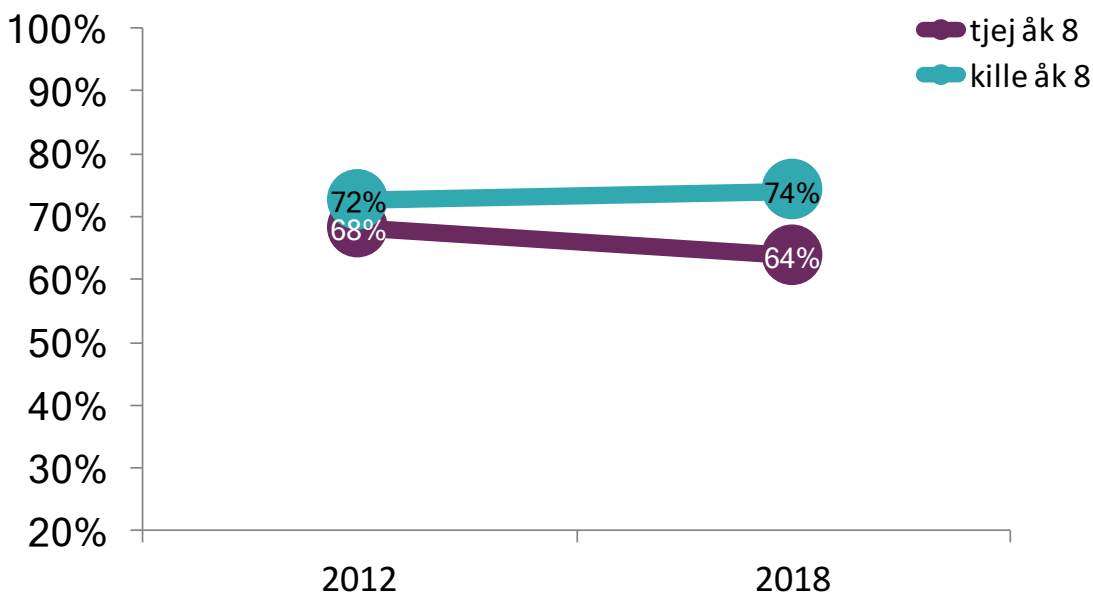
I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat de senaste åren. Föreningslivet i Sverige når inte en lika stor andel unga som det tidigare gjort och unga är även i lägre utsträckning med i flera föreningar. Ju äldre undersökningsgruppen är bland 10–19 åringar, i desto högre grad gäller detta¹.

I Mörbylånga ser vi att andelen föreningsmedlemmar är högre på högstadiet jämfört med på gymnasiet. Sedan år 2012 har resultatet varit relativt oförändrat i årskurs 8, se diagram B6a.

B6. Är du medlem i någon förening?

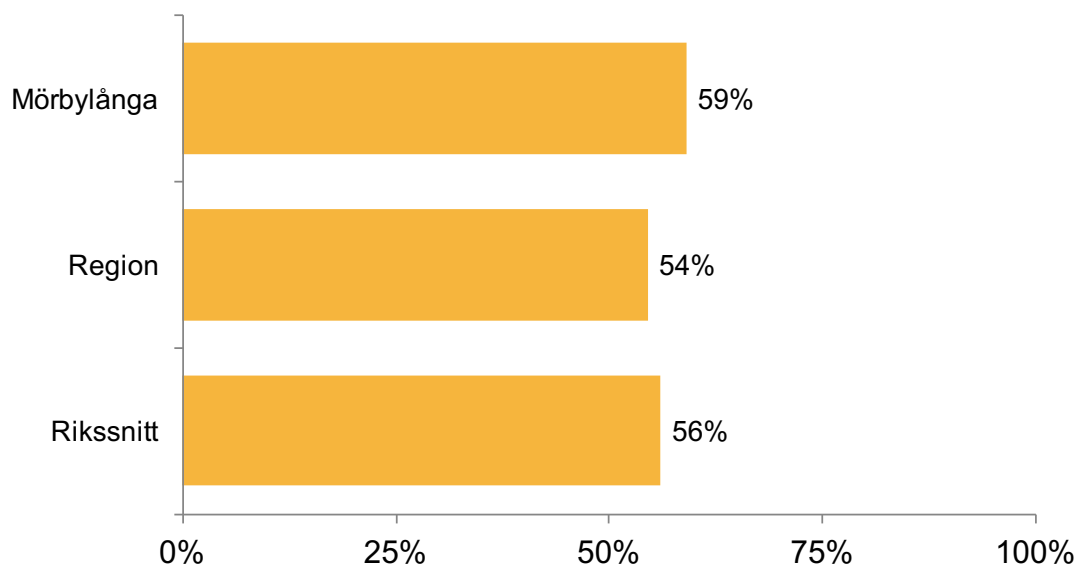

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Utveckling över tid

Som det framgår i diagrammet nedan svarar unga i Mörbylånga i högre grad att de är föreningsmedlemmar.

B6b. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Jämförelser

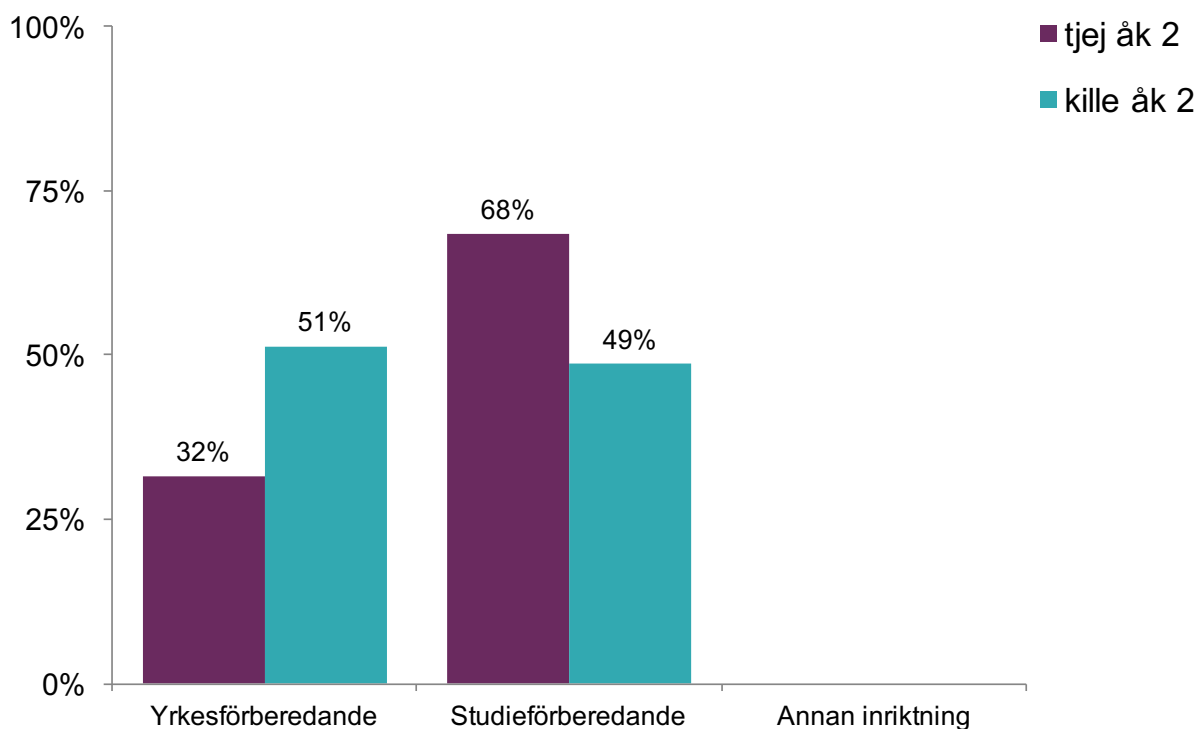
Utbildning

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

Programinriktning gymnasiet

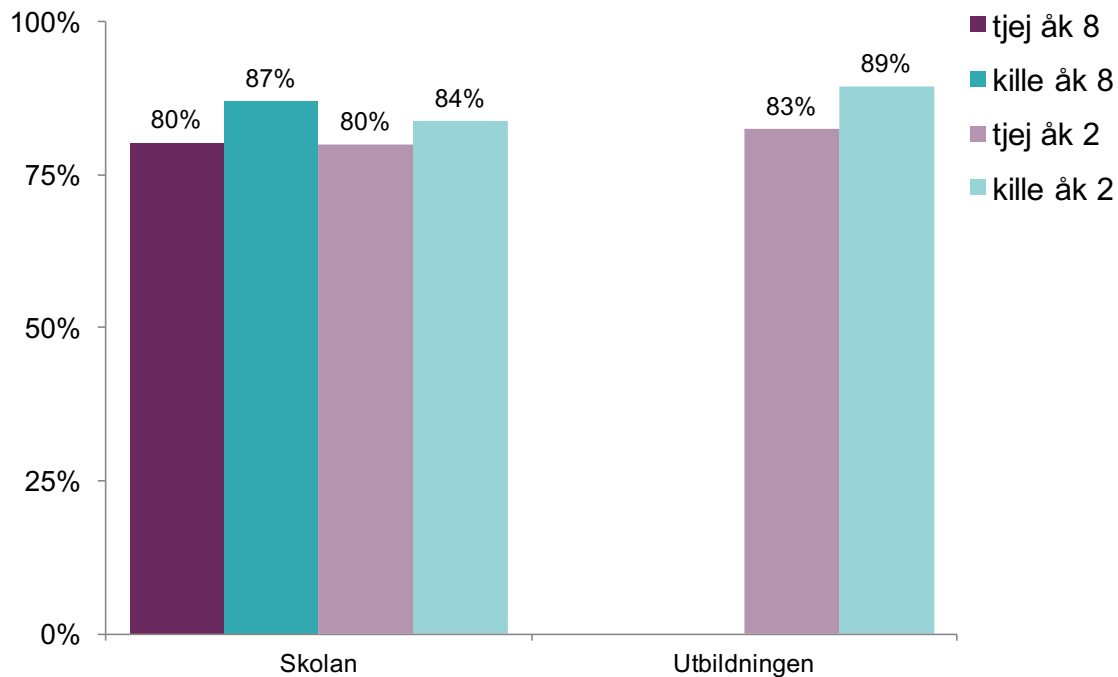
I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både killar och tjejer går på ett studieförberedande program. Fler tjejer än killar läser ett studieförberedande program.

C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

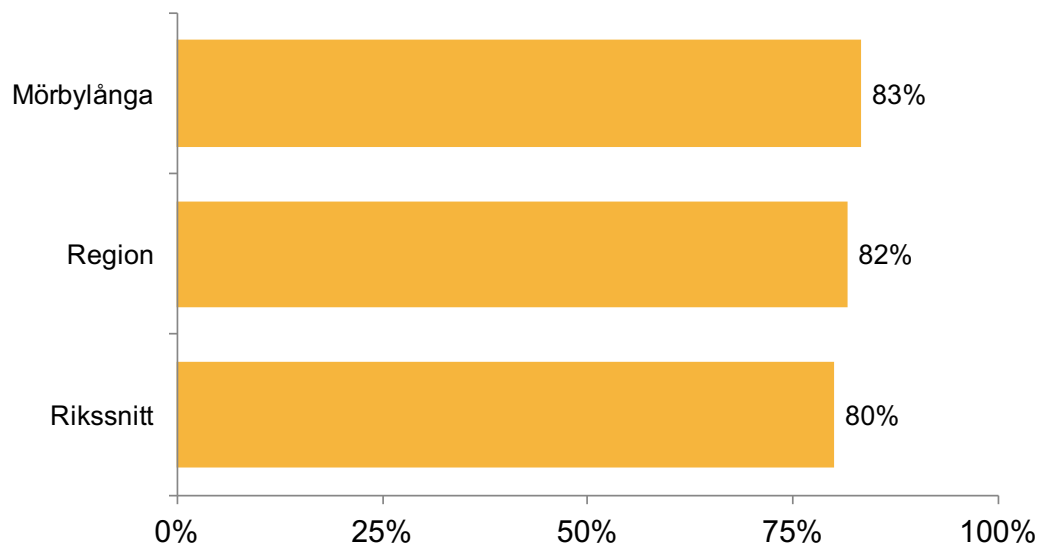

I Lupp-enkäten ställdes en fråga till båda årskurserna om hur nöjd man är totalt sett med skolan. En hög andel, mellan 80-87 %, svarar att de är ganska eller mycket nöjda med skolan. Frågan om nöjdhet avseende utbildningen ställdes endast till gymnasieeleverna. Vad gäller utbildningen svarar 83 % av tjejerna och 89 % av killarna att de är nöjda.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

C2a. Andel nöjda med skolan: Jämförelser

Trivsel och stämning

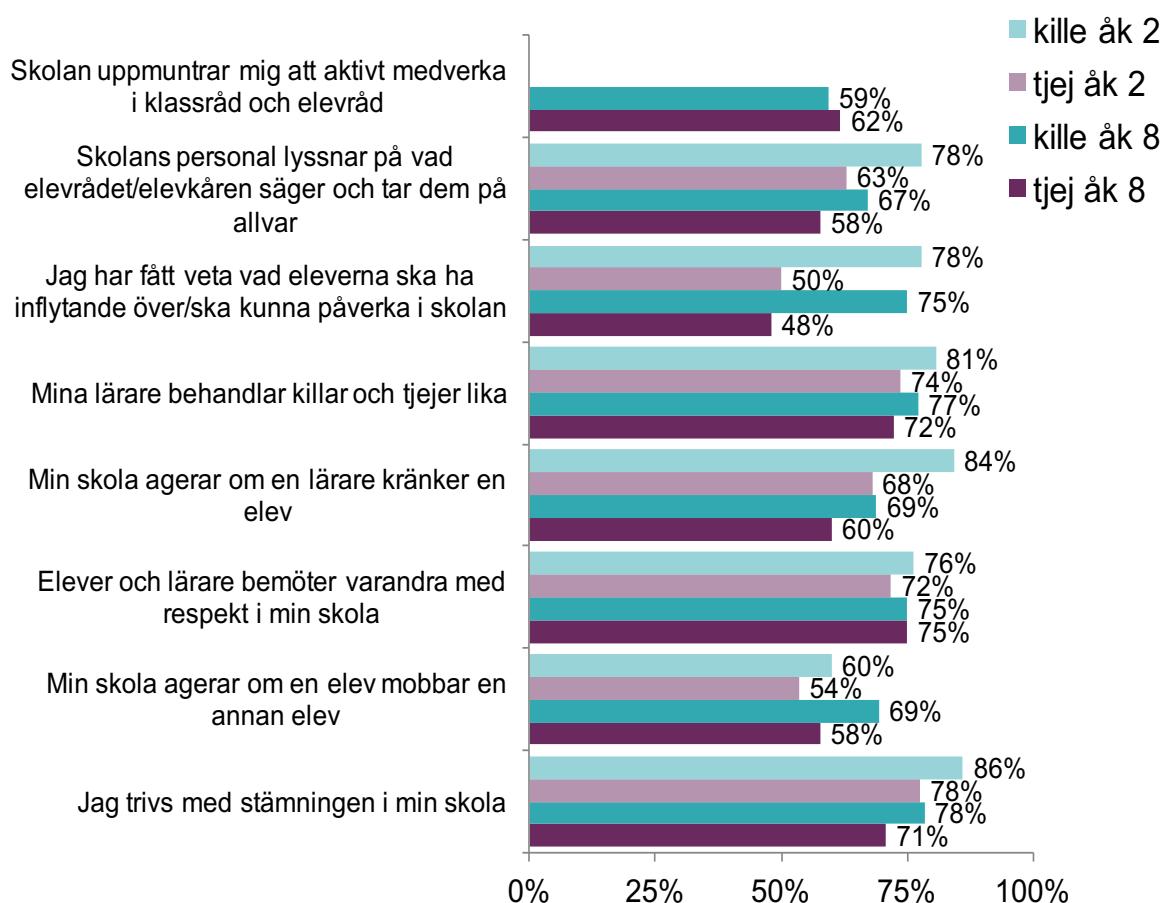
Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3. En andel om 77 % totalt instämmer i påståendet "Jag trivs med stämningen på min skola". En något lägre andel, 75 % totalt, instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt på skolan.

En generell slutsats utifrån diagram C3 är att killar i årskurs 2 är gruppen som är nöjdast med de flesta aspekterna i skolan medan tjejer i årskurs 8 generellt är gruppen som är minst nöjda.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt (se följande sida), framgår det att ungdomarna i Mörbylånga är något nöjdare i flera av frågorna.

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

*Observera att "vet ej" är borträknat ur diagrammet C3a. Detta för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej är i de flesta frågorna ovan mellan 5-35 %. Notera även att endast högstadiel elever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

C3a. Andel som instämmer: Jämförelser

	Jag trivs med stämningen	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet säger	Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd/ elevråd
Mörbylånga	77%	61%	75%	68%	76%	62%	66%	60%
Region	77%	62%	72%	64%	69%	64%	62%	54%
Rikssnitt	76%	62%	71%	66%	70%	61%	62%	51%

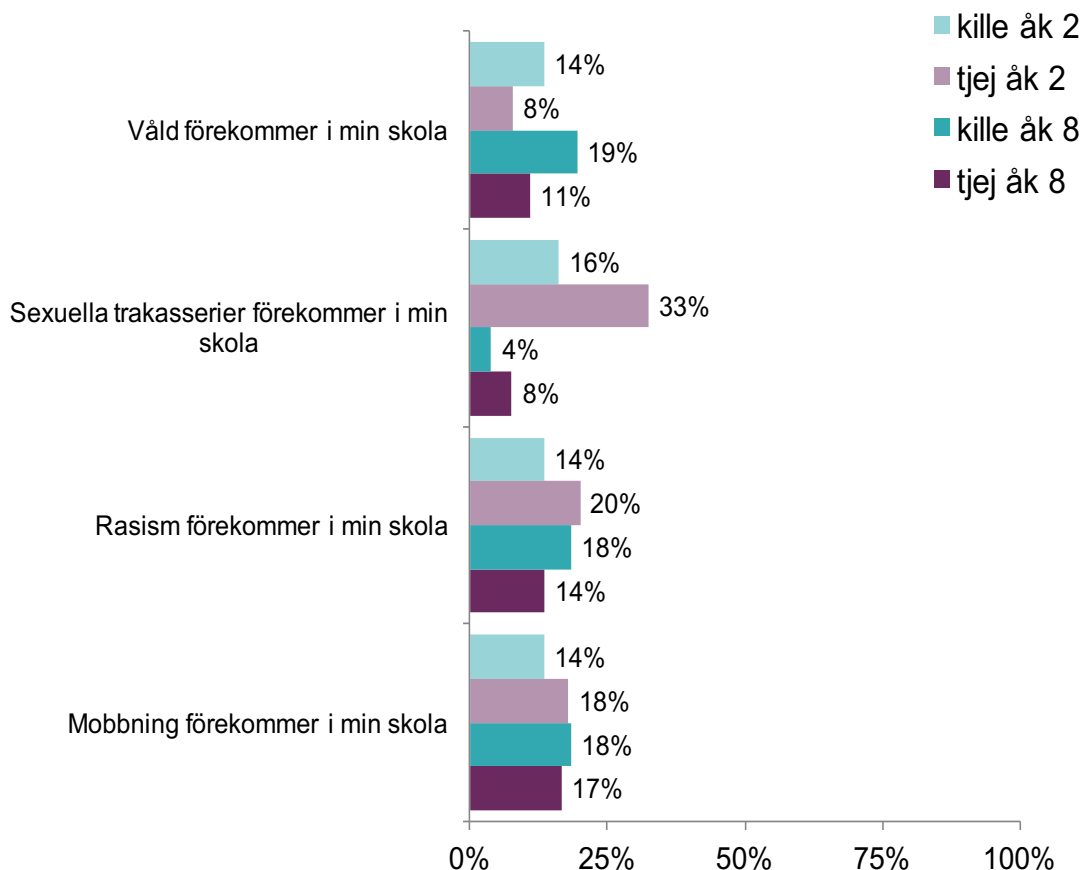
Problem i skolan

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Vad som framgår är att fler killar än tjejer svarar att våld förekommer. Det framgår också att en hög andel gymnasietjejer svarar att sexuella trakasserier förekommer på skolan (33 %).

Andelen som upplever att rasism och mobbning förekommer på skolan är relativt jämn i de fyra grupperna: 14-20 % svarar att rasism förekommer och 14-18 % svarar att mobbning förekommer.

I tabell C3c på följande sida framgår det att andelen som uppger att sexuella trakasserier förekommer är något högre i Mörbylånga. Andelen som svarar att våld förekommer är dock tydligt lägre i Mörbylånga vid en jämförelse med regionens resultat.

C3b. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

C3c. Andel som instämmer i att problem förekommer: Jämförelser

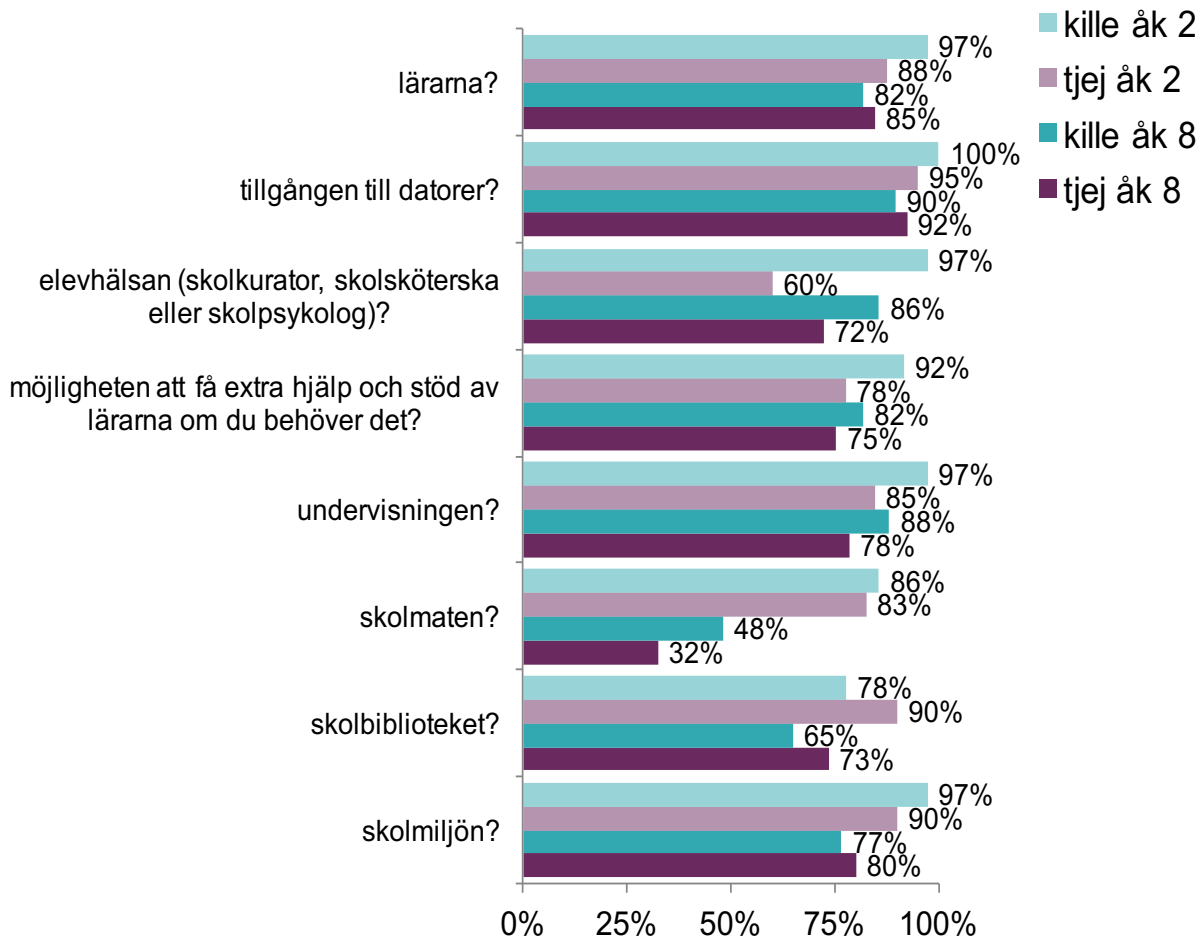
	Mobbning förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Mörbylånga	17%	17%	13%	14%
Region	16%	17%	10%	21%
Rikssnitt	14%	17%	9%	17%

Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsosvården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd. Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel, över 85 % totalt, är nöjda med lärarna, undervisningen och tillgången till datorer. Skolmaten är det som ungdomarna i årskurs 8 är minst nöjda med. Totalt svarar 32 % av tjejerna och 48 % av killarna i årskurs 8 att de är nöjda med skolmaten.

I tabellen på följande sida framgår att ungdomar i Mörbylånga generellt är lika nöjda med de olika aspekterna i skolan som unga i regionsnittet och rikssnittet.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Jämförelser

	skolmiljön?	skolbiblioteket?	skolmaten?	undervisningen?	möjligheten att få extra hjälp och stöd?	elevhälsan?	tillgången till datorer?	lärarna?
Mörbylånga	83%	74%	56%	86%	81%	79%	93%	86%
Region	80%	76%	51%	86%	82%	80%	89%	85%
Rikssnitt	77%	75%	44%	86%	81%	81%	86%	85%

Elevinflytande

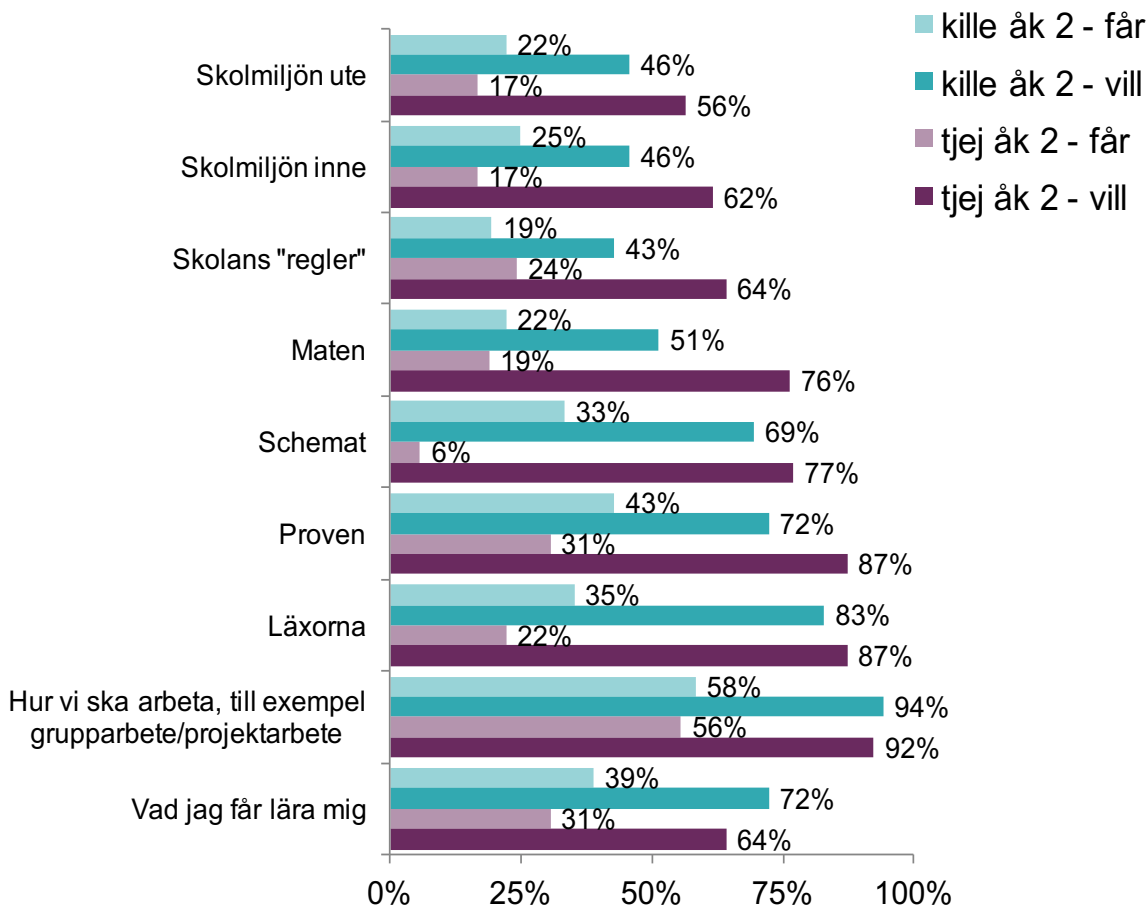
Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009¹ tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har gällande en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I diagram C5a ser vi att andelen gymnasieungdomar som vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är stor vad gäller skolmaten, schemat och läxor. När det kommer till viljan att vara med och påverka svarar tjejer i något högre grad än killar att de vill vara med och bestämma.

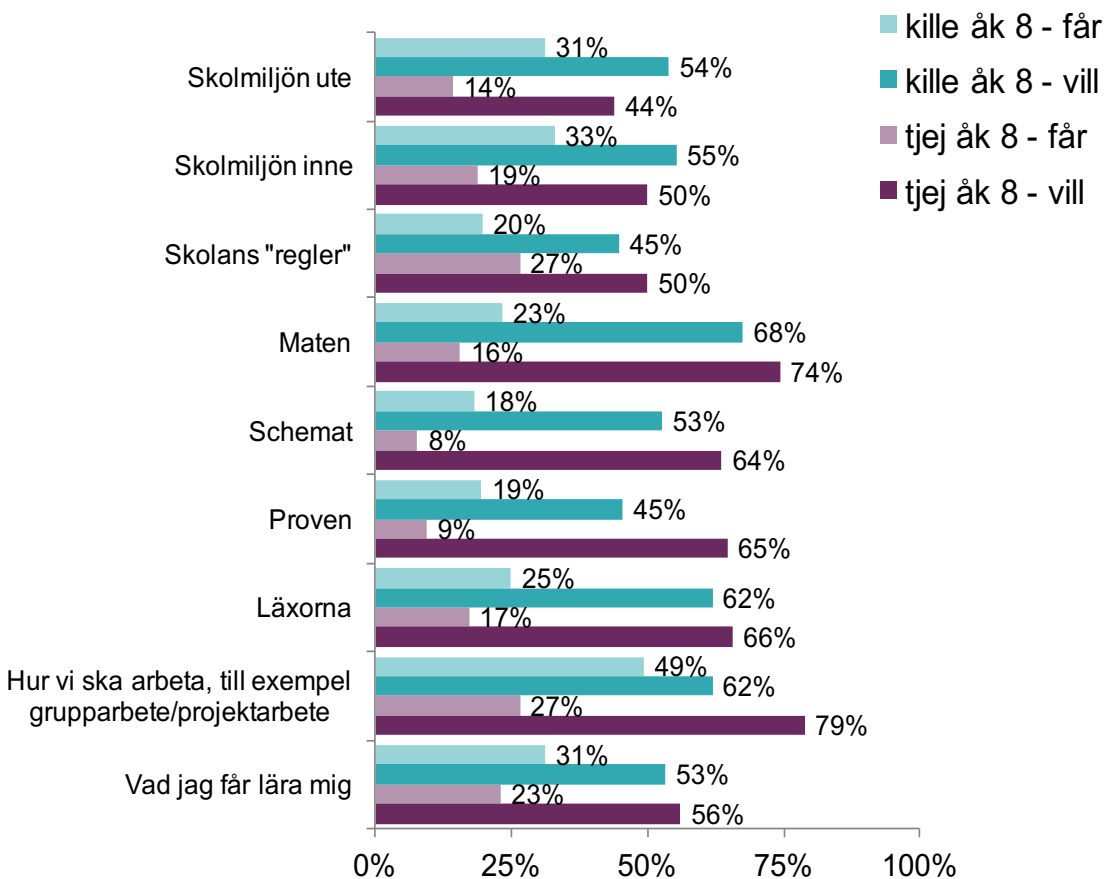
I diagram C5b redovisas resultatet på samma fråga för högstadiet. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst i frågorna som rör skolmaten och schemat.

¹ SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställd är det?

C5a. Årskurs 2: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "våldigt mycket" eller "ganska mycket"

C5b. Årskurs 8: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "våldigt mycket" eller "ganska mycket"

Vad gäller många aspekter i skolan är resultatet i Mörbylånga är på en liknande nivå som regionsnittet och rikssnittet.

C5c. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Jämförelser

	Vad jag får lära mig	Hur vi ska arbeta	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Mörbylånga	30%	45%	24%	22%	15%	20%	23%	25%	23%
Region	32%	43%	28%	31%	18%	19%	25%	30%	27%
Rikssnitt	31%	41%	26%	29%	19%	17%	25%	29%	26%

Delaktighet och inflytande

Ungdomars inflytande är ett av de tre prioriterade områdena i Sveriges ungdomspolitiska handlingsprogram. I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund.

Forskning visar också att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna².

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida.

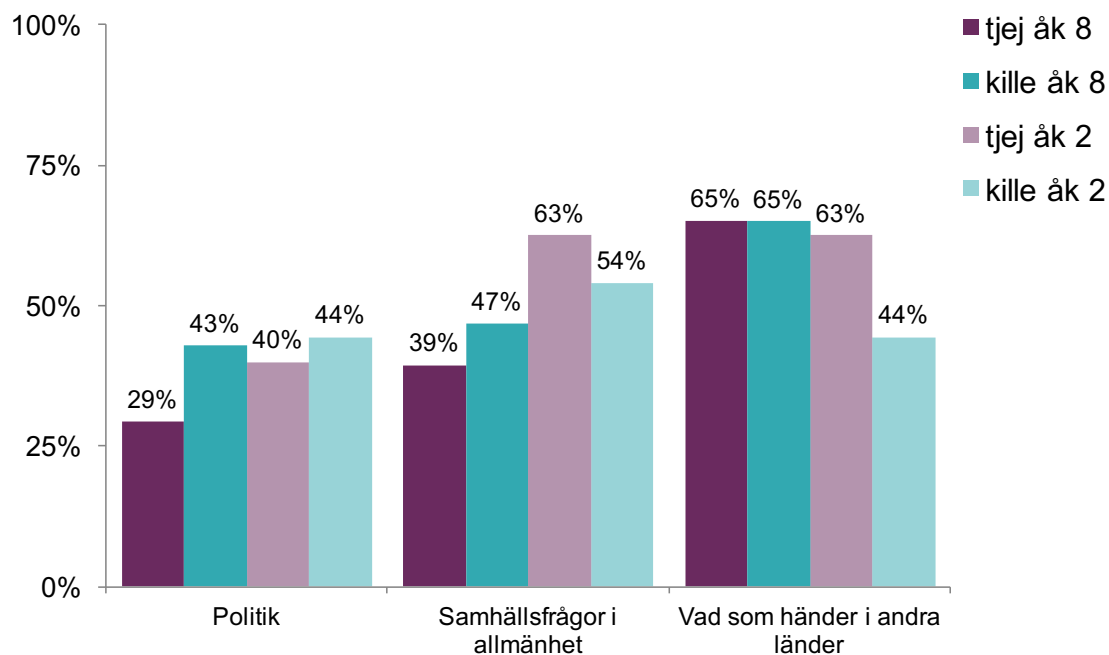
Det som flest unga är intresserade av är vad som händer i andra länder. Vad gäller intresset för politik svarar totalt 38 % av ungdomarna i Mörbylånga att de är mycket eller ganska intresserade. Intresset för politik har ökat stadigt över tid, se diagram D1a. Intresset för samhällsfrågor och vad som händer i andra länder är däremot på en liknande nivå som år 2012.

¹ SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

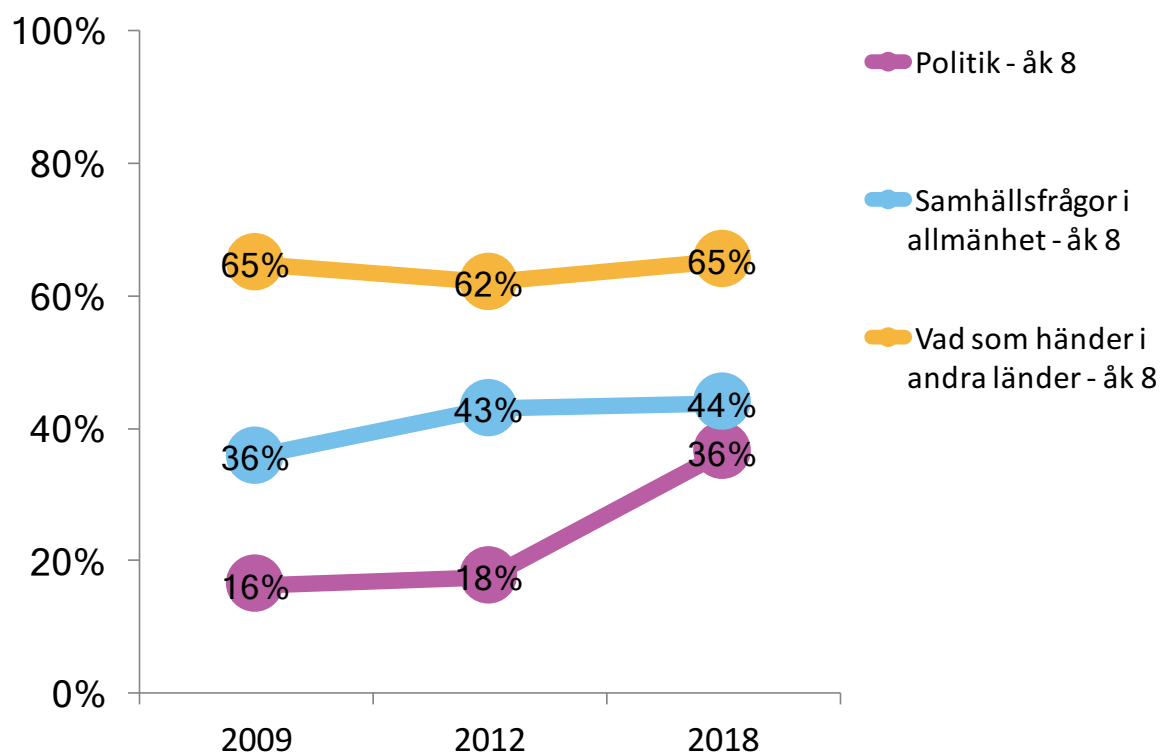
² SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: Totalnivå: Utveckling över tid

D1b. Andel mycket eller ganska intresserade: Jämförelser

	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Mörbylånga	38%	49%	61%
Region	41%	48%	58%
Rikssnitt	40%	46%	57%

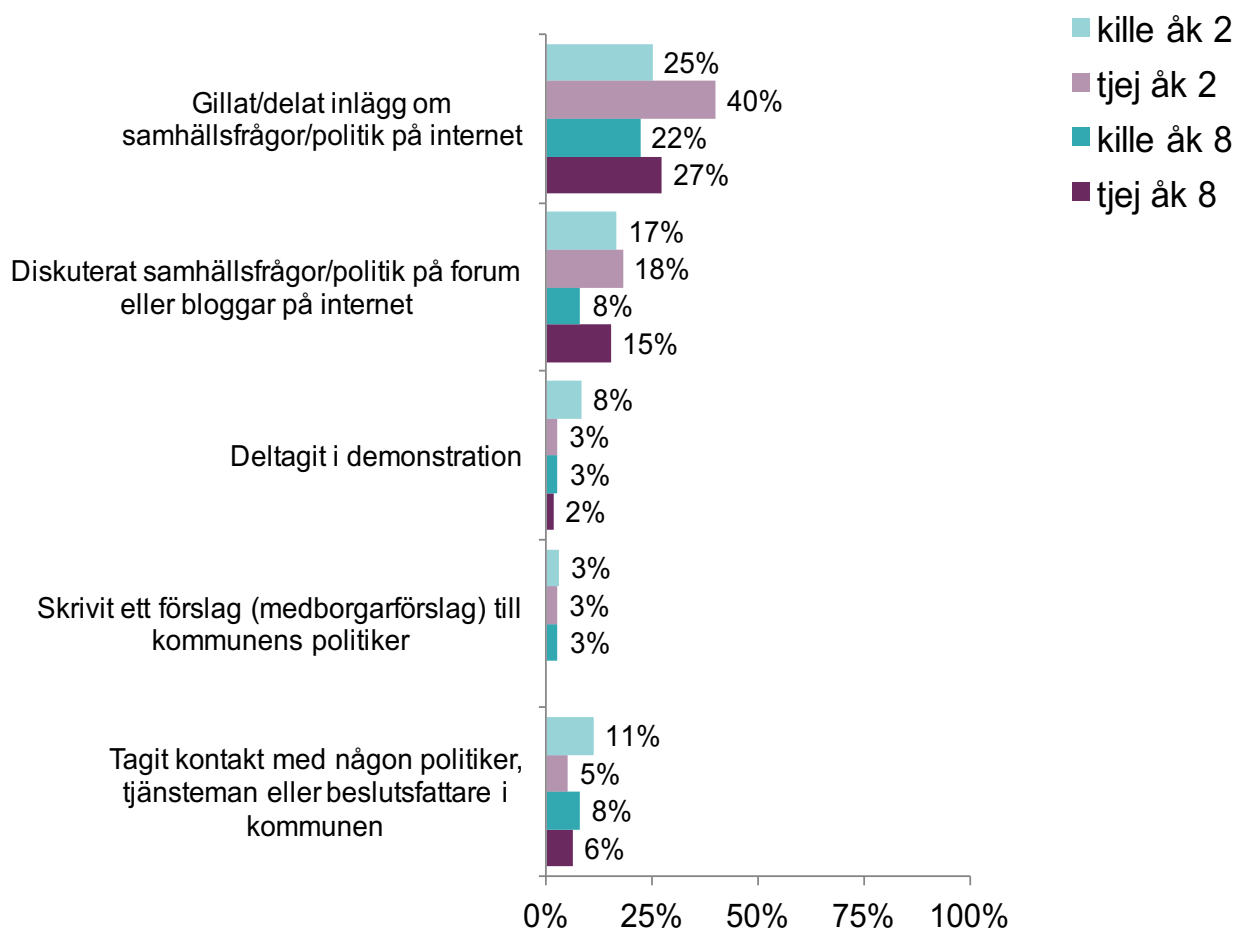
Aktivt samhällsengagemang

Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnt förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men att denna utveckling samtidigt leder till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling eller någon form av engagemang under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att högst andel ungdomar, oavsett kön eller ålder, har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. Mellan 22 - 40 % av ungdomarna anger att de gjort detta det senaste året. Näst vanligast är det att ha diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet, som mellan 8-18 % svarar att de gjort det senaste året.

De övriga formerna för engagemang är mindre vanliga bland unga.

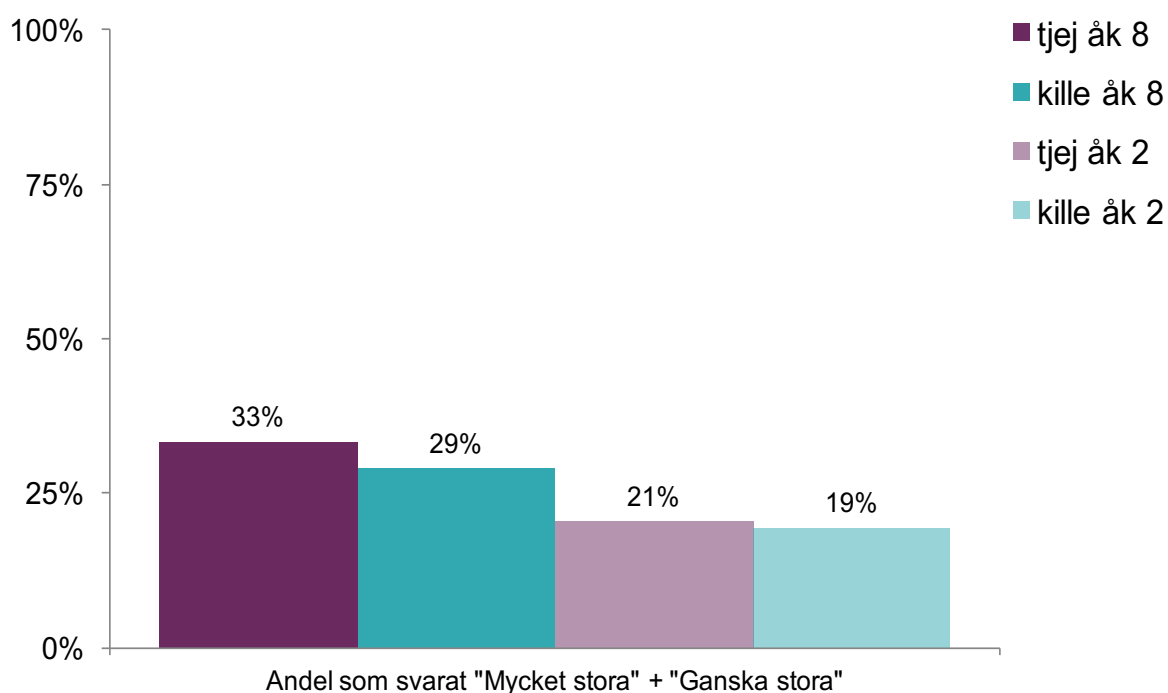
D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

Möjligheter att påverka

En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd. Mellan 19–33 % av ungdomarna svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Tjejer i årskurs 8 är gruppen som har störst tilltro till sina möjligheter. Över tid ser vi en tydlig positiv förändring sedan år 2012 i årskurs 8, se diagram D3a. Fler unga svarar alltså att de ser sig ha möjligheter att föra fram sina åsikter, vilket är en positiv utveckling.

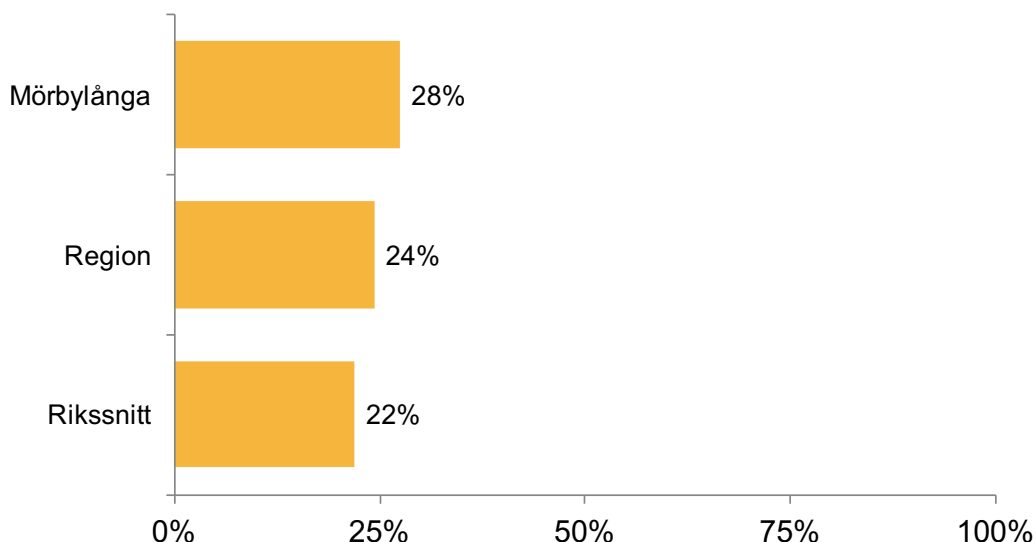
D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Utveckling över tid

D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelser

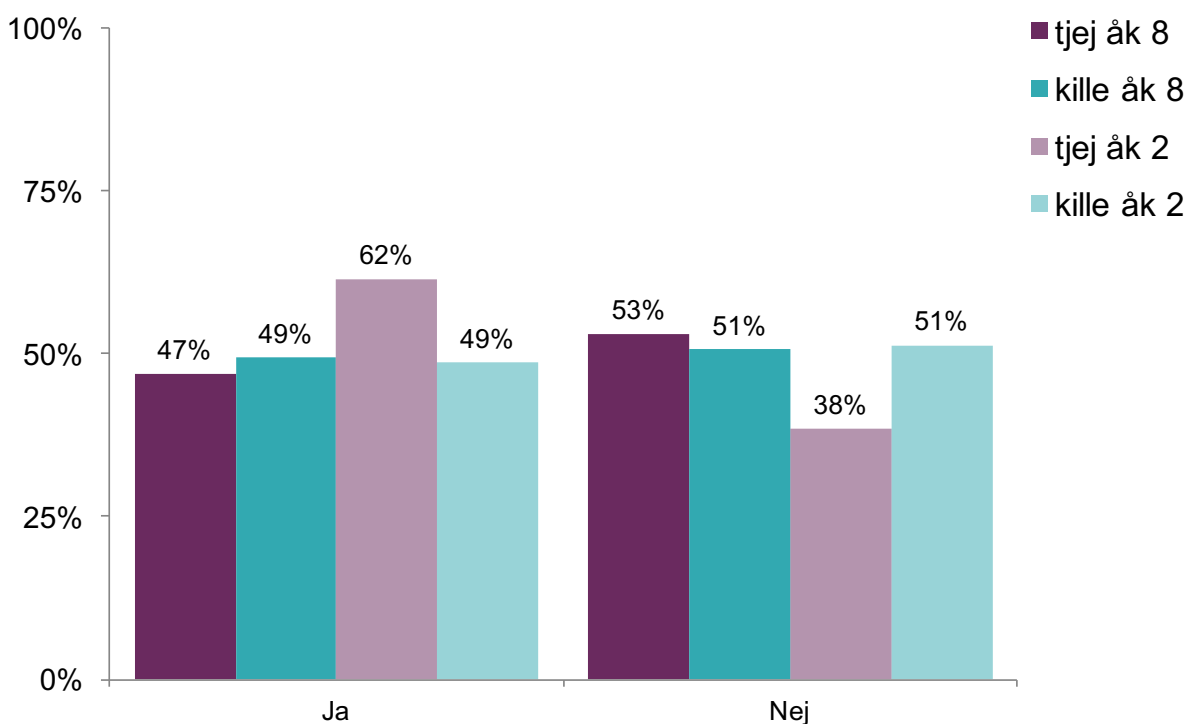

Vill vara med och påverka

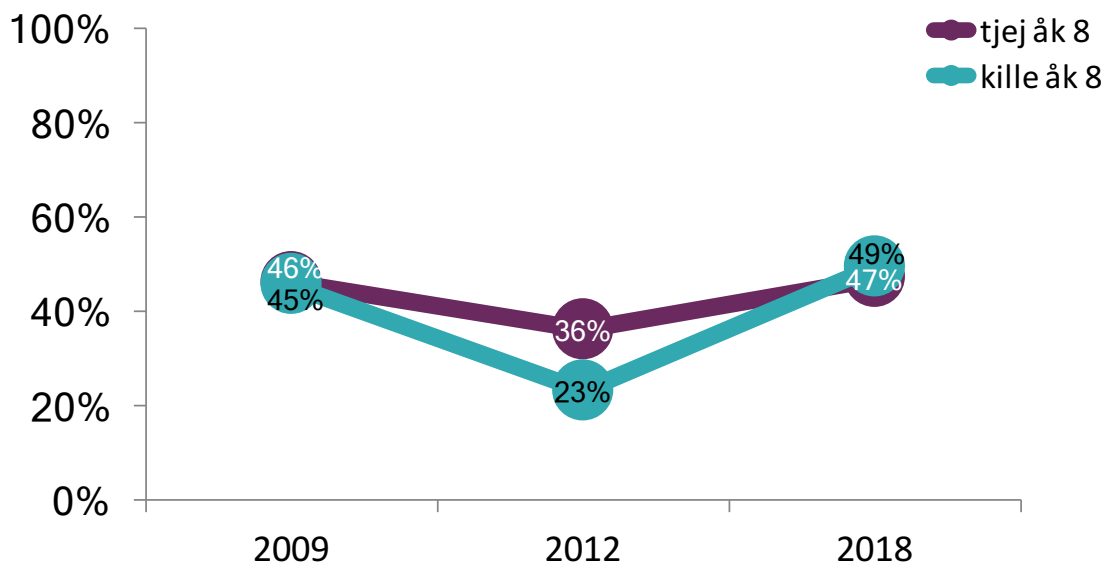
Ungdomarna svarade på en fråga om de vill vara med och påverka i frågor som rör sin kommun. Totalt 51 % svarar att de vill vara med. Tjejer i årskurs 2 mer intresserade än övriga grupper.

Över tid kan vi se att det skett en positiv utveckling sedan år 2012, se diagram D4a.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

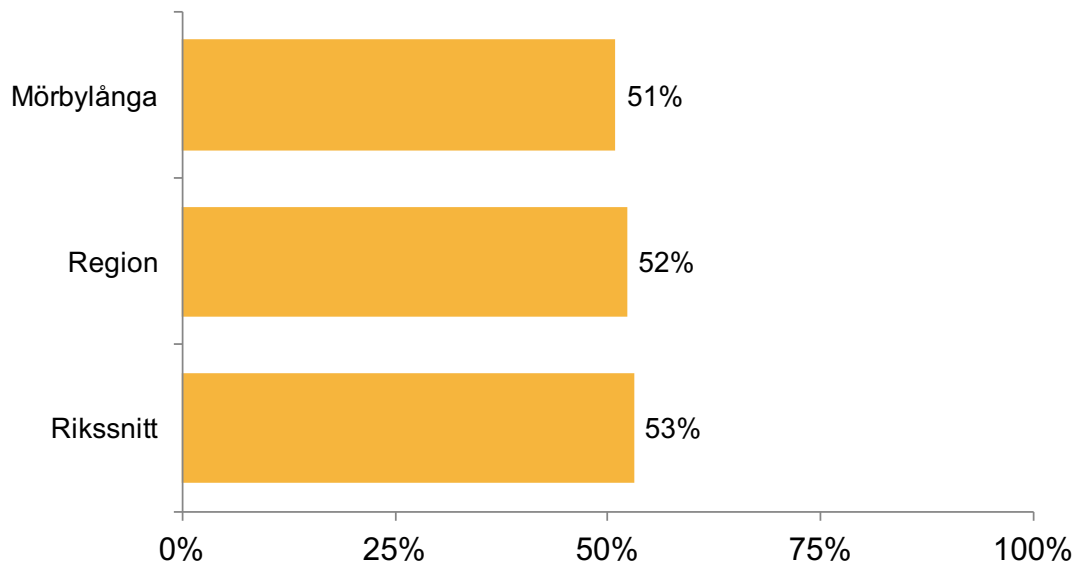

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

Ungdomarna i Mörbylånga svarar i ungefär lika stor grad som unga i regionsnittet och rikssnittet att de vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen.

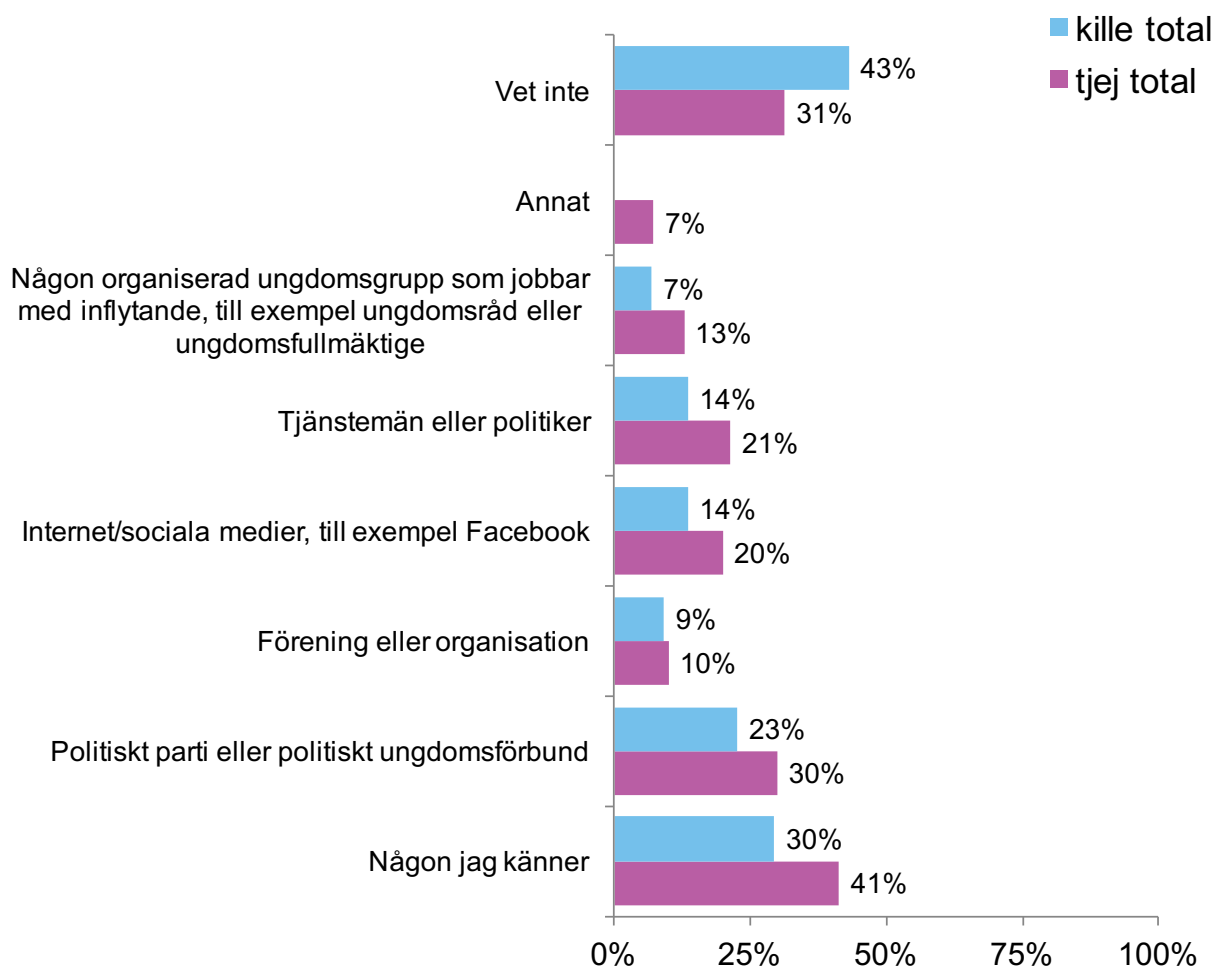
D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelser

De som svarade att de vill påverka kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. En andel om 31 % av tjejerna och 43 % av killarna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. 41 % av tjejerna och 30 % av killarna skulle vända sig till någon de känner. Runt en fjärdedel svarar att de skulle vända sig till politiskt parti eller politiskt ungdomsförbund om de vill påverka något.

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?

Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

Vad vill du påverka?

Ungdomarna som svarade att de ville påverka kunde även i fritext ta upp vad för typ av frågor de skulle vilja påverka. Många ungdomar nämner att de vill påverka frågor som rör skolan. Några nämner att de vill påverka skolan generellt, medan andra bland annat nämner att de vill påverka skolmaten, kränkningar, skolmaterialet, innehållet i undervisningen och bättre hjälp till personer med funktionsnedsättning och svårigheter i skolan.

Flera ungdomar vill också påverka vilka aktiviteter som finns i kommunen. Några nämner att de vill påverka miljön i kommunen. Några andra saker som ungdomarna vill påverka är kollektivtrafiken, stadsplanering och bebyggelse, idrottsfrågor, lantbruksfrågor samt ungdomsfrågor och frågor om ungdomars rättigheter.

Några utvalda citat redovisas på följande sida.

”Skolans/kommunens utveckling, förbättring. Jag vill få fram elevernas synvinkel om hur vi har det och hur det kan förbättras. Påverka omgivningen runt omkring oss för att utveckla den och göra den bättre. Jag brinner inombords för allas välmående.”

”Jag skulle vilja påverka ganska mycket i min omgivning. Jag tycker att det är viktigt att lyssna mer på oss unga som upplever det och har hela livet kvar. Är det någon som ska påverka så är det vi. Mer fokus på skolan är viktigt för mig!!”

”Busstiderna för dom som inte bor i Färjestaden. Gratis buss för ungdomar, trygghet i samhället.”

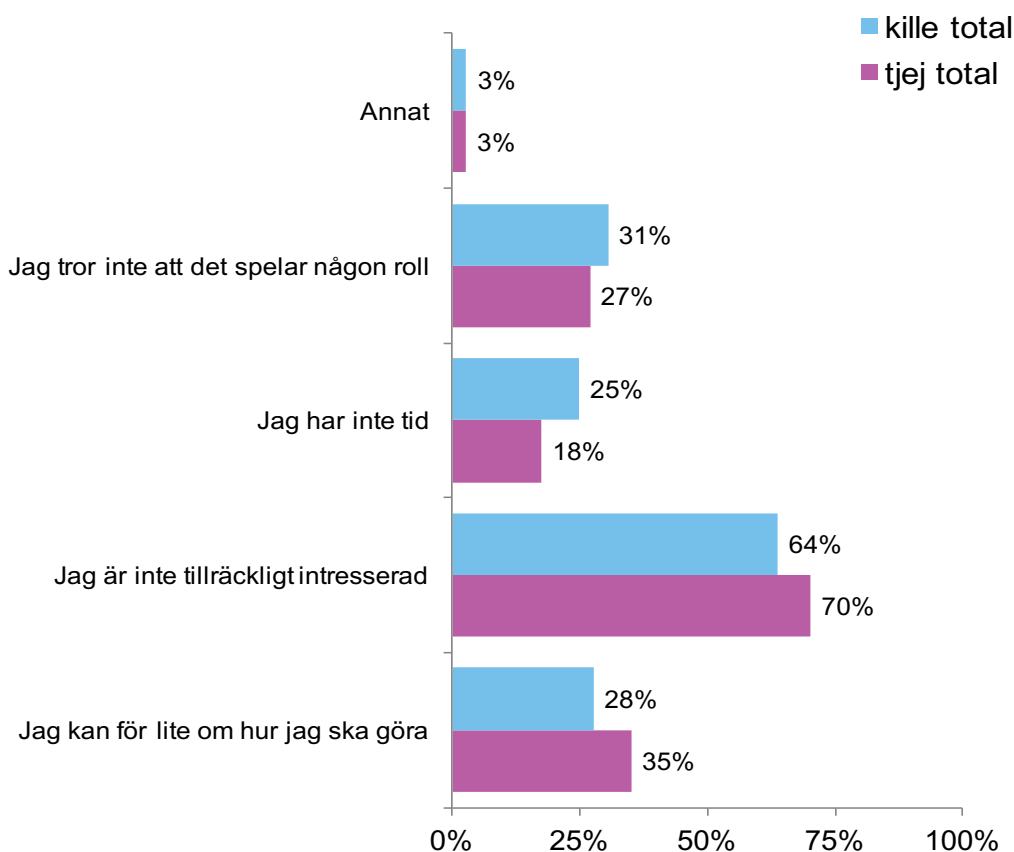
”Enkla småfrågor om boende, fritid eller lokaltrafik.”

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten, 64 % av killarna och 70 % av tjejerna svarar att de inte är tillräckligt intresserade. 28 % av killarna och 35 % svarar att de kan för lite om hur de ska göra. En liknande andel, drygt en fjärdedel av de som inte vill påverka svarar att de inte tror det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

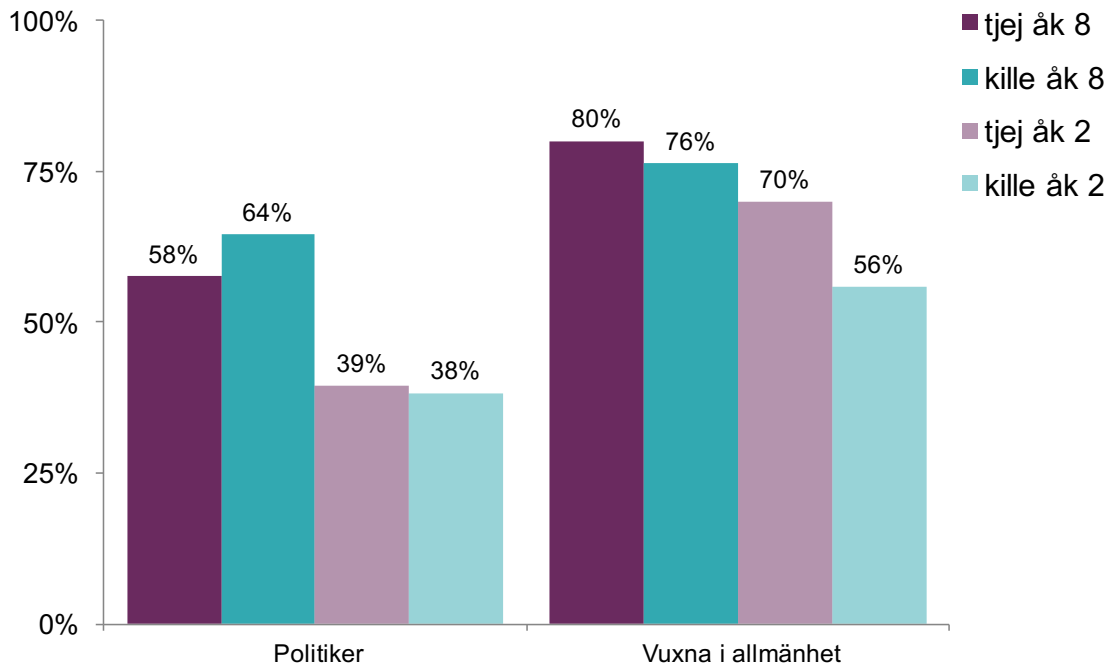

Förtroende för vuxna och politiker

Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Vad som framgår är att en andel mellan 56-80 % svarar att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för vuxna i allmänhet. Killar i årskurs 2 är gruppen som har lägst förtroende för vuxna.

Förtroendet för politiker är i alla målgrupperna tydligt lägre än förtroendet för vuxna.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort"

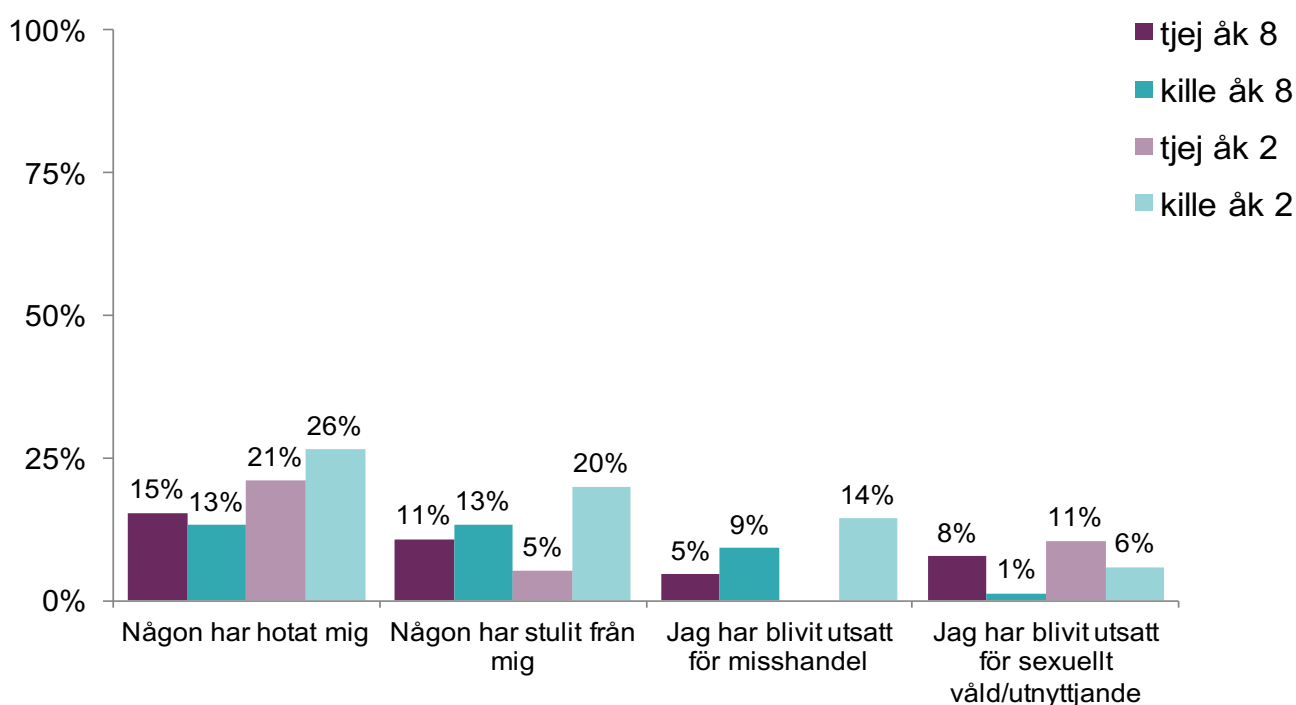
Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter till kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Som det framgår i diagram E1 är det totalt sett fler som svarar att de utsatts för hot än de andra formerna av utsatthet. Utsatthet för stöld och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer. Däremot svarar fler tjejer än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

Vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet framgår det att unga i Mörbylånga i ungefär lika hög grad svarar att de utsatts för denna typ av otrygga situationer.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

¹ MUCF 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

E1a. Har något av detta hänt dig? Andel ja: Jämförelser

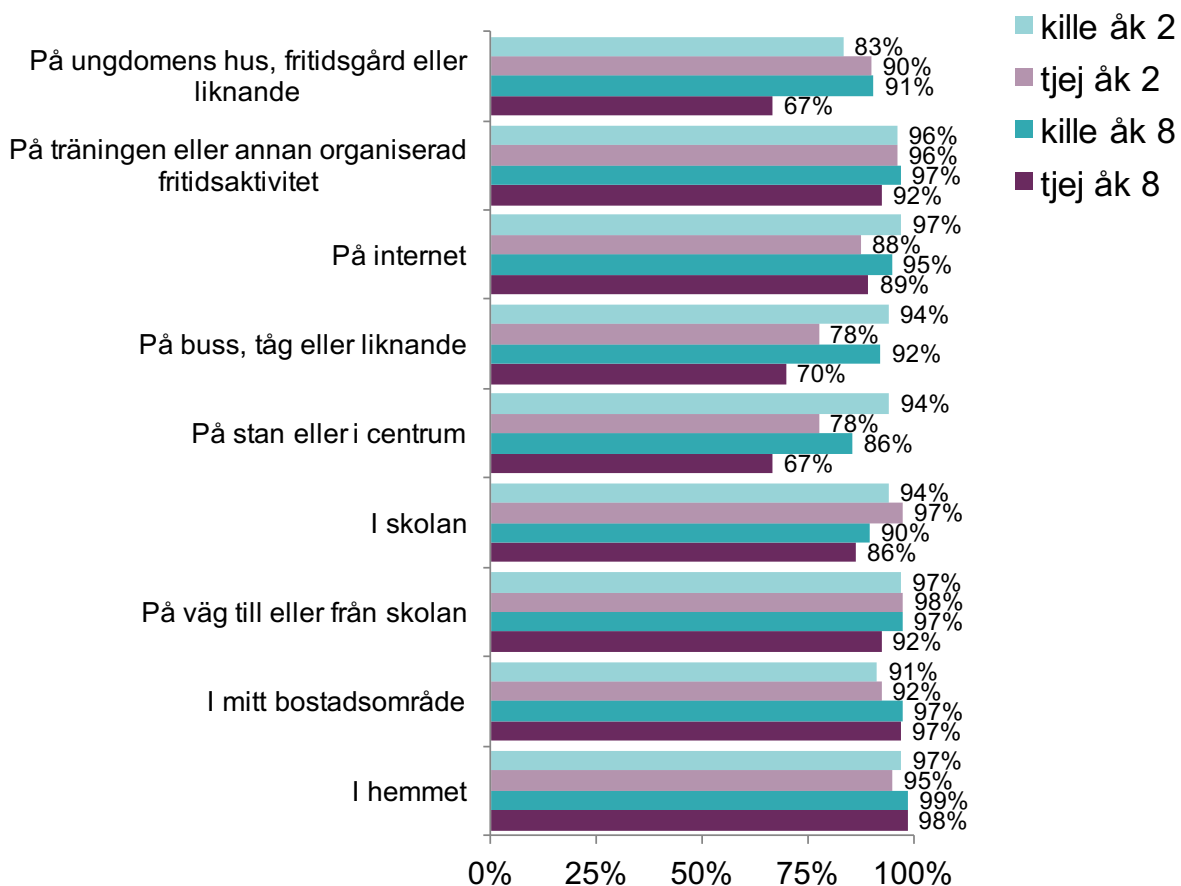
	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Mörbylånga	18%	12%	7%	6%
Region	19%	13%	6%	6%
Rikssnitt	19%	14%	5%	5%

Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen samt på internet. Som det framgår i diagram E2 är en hög andel, omkring 90 %, alltid eller oftast trygga på de flesta platserna.

Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat på alternativen "på ungdomens hus, fritidsgård" samt "på träningen eller annan fritidsaktivitet" samt "i skolan" och "på väg till/från skolan". Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 63 %. Andelen som svarat "ej aktuellt" på träning/fritidsaktivitet är 22 %. Andelen som svarat ej aktuellt på övriga är omkring 1 %.

E2a. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Jämförelser

	I hemmet	I mitt bostads- område	På väg till eller från skolan	I skolan	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	På internet	På träningen	På fritidsgård
Mörbylånga	98%	95%	96%	90%	79%	83%	92%	95%	81%
Region	97%	93%	93%	90%	81%	80%	89%	93%	81%
Rikssnitt	97%	94%	93%	91%	81%	80%	88%	92%	79%

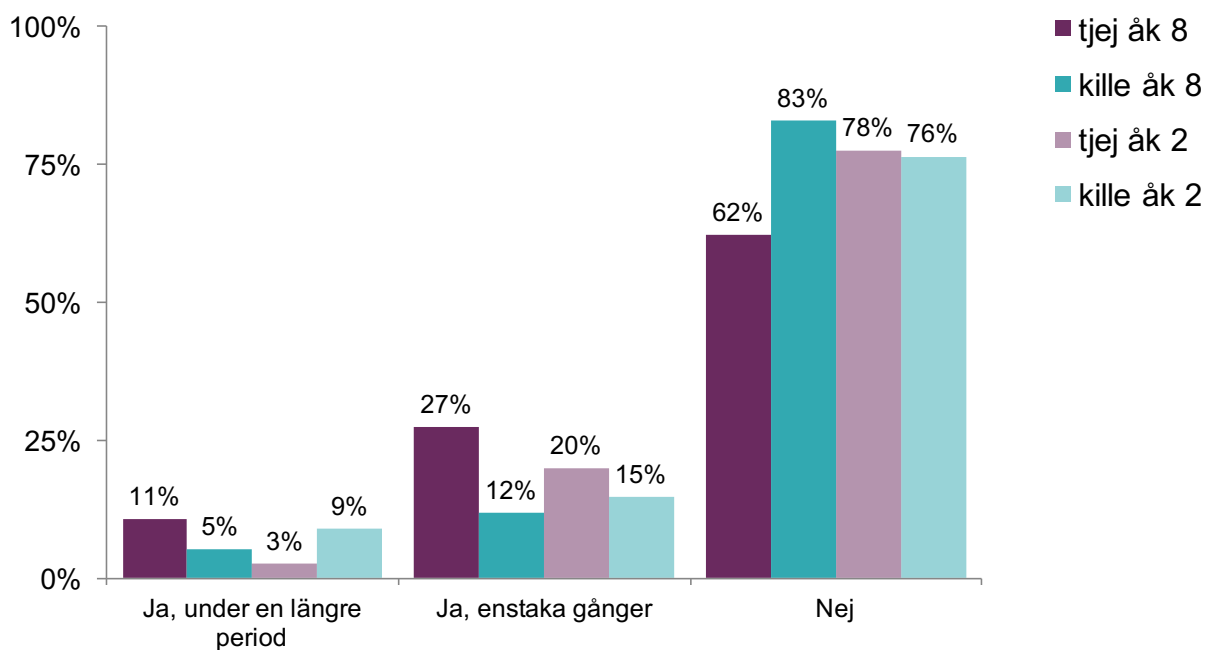
*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat

Mobbning och trakasserier

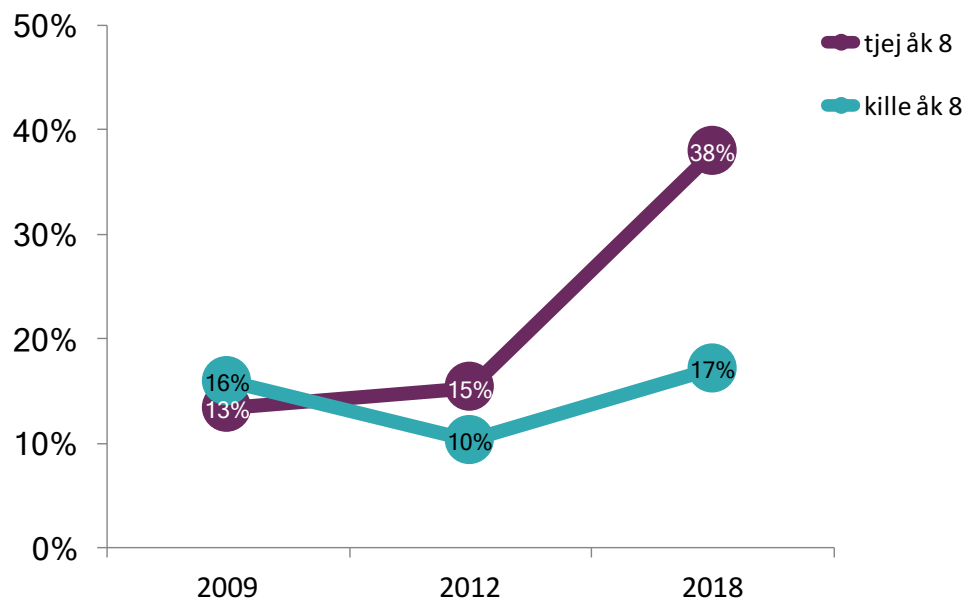
I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnt är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att tjejer i årskurs 8 är mer utsatta än övriga grupper. Totalt svarar 38 % av högstadietjejerna att de utsatts enstaka gånger eller en längre period. Bland övriga grupper är andelen lägre.

I diagram E3a redovisas frågan över tid. Dock behöver man vara medveten om att svaralternativen var annorlunda år 2012 och 2009 och att detta påverkar jämförbarheten.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

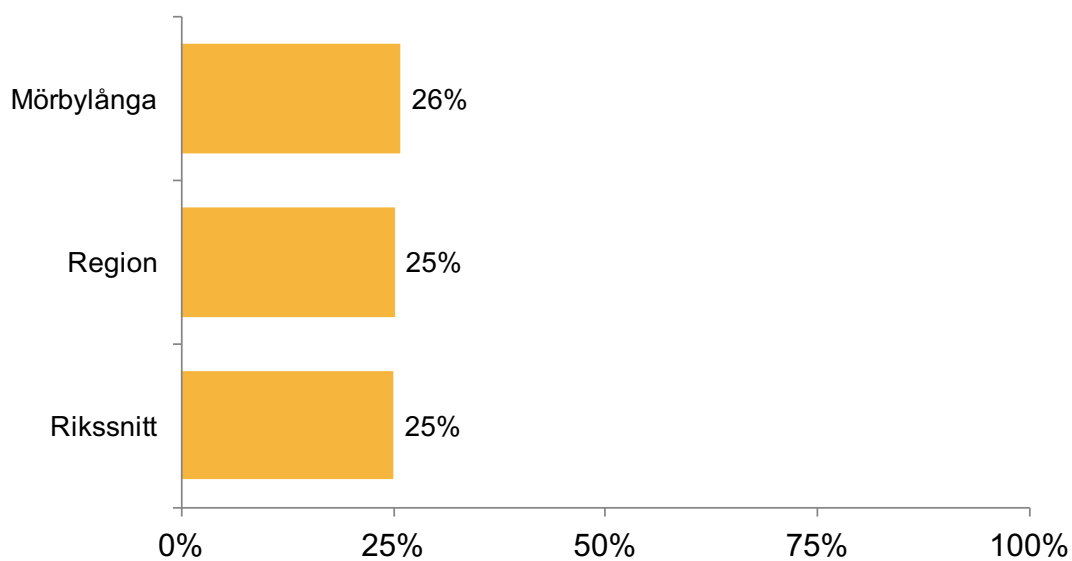

E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning
Utveckling över tid**

**OBS! 2012 och tidigare fanns endast alternativen "ja" och "nej". I 2015 och 2018 års enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar jämförbarheten med år 2012 och tidigare.

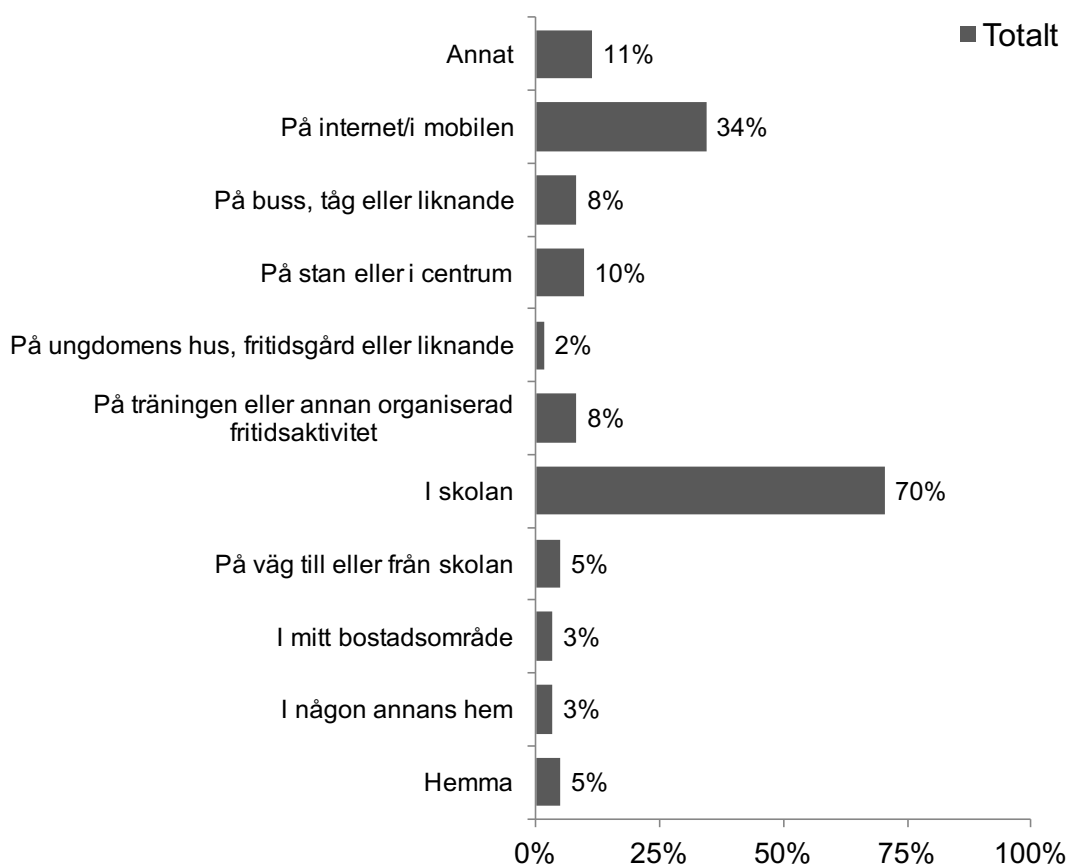
E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelser

Majoriteten (70 % av de som utsatts för mobbning det senaste halvåret) svarar att de blivit utsatta i skolan. En andel om 34 % svarar att de utsatts på internet eller i mobilen. Övriga platser är klart mindre vanliga.

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

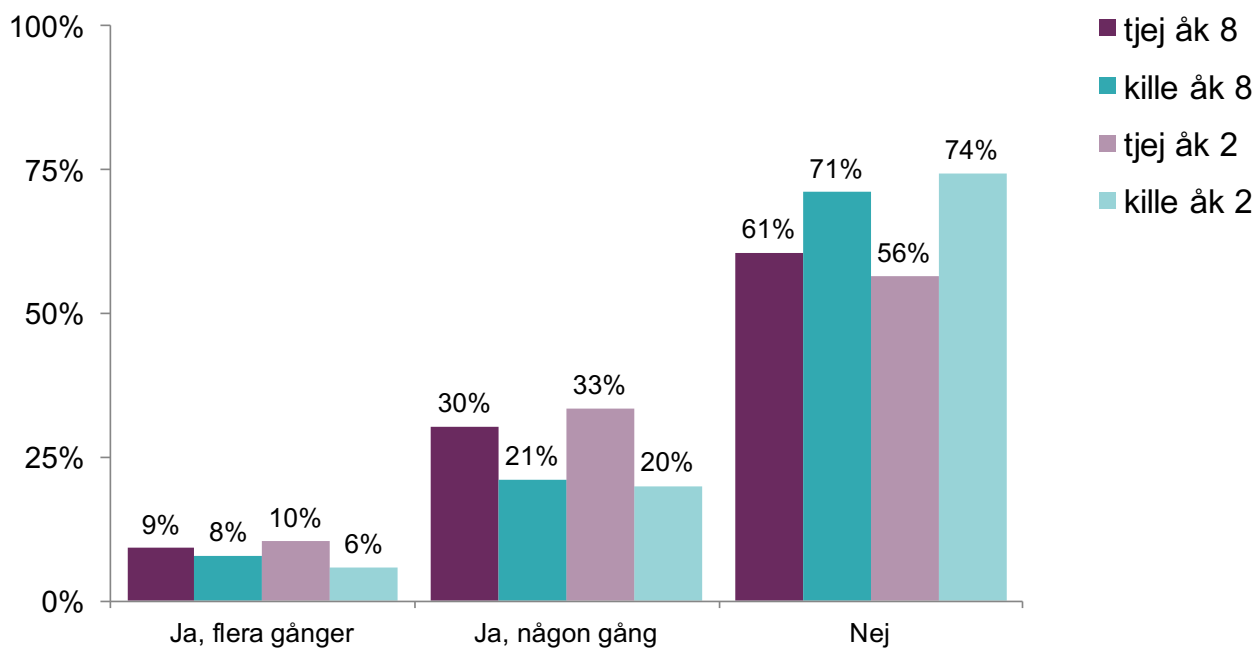

Orättvis behandling

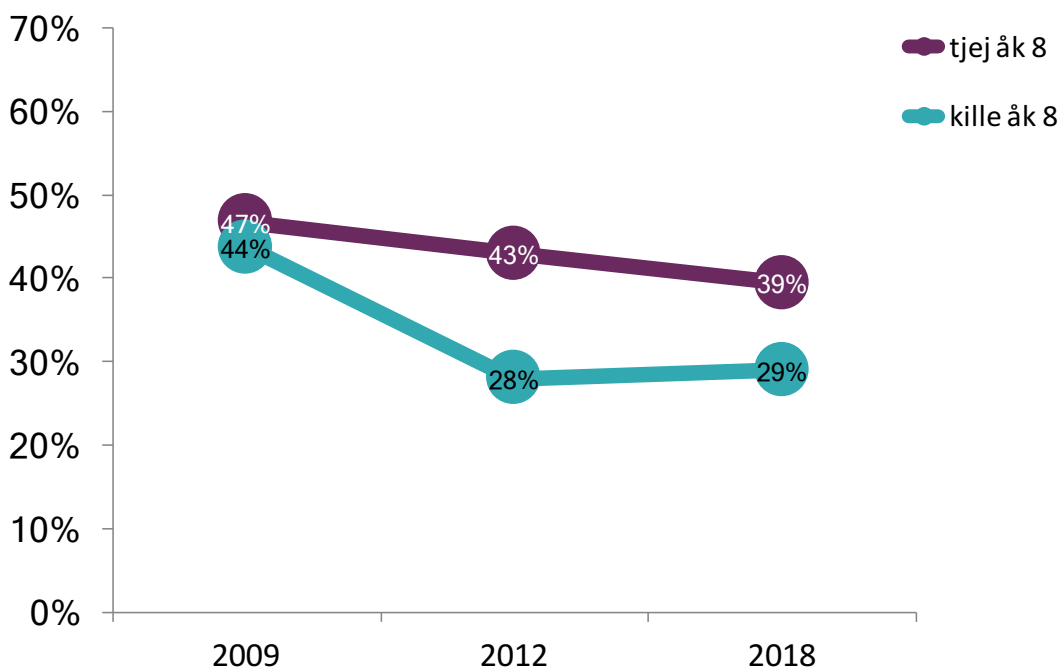
Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Avseende orättvis behandling svarar tjejer i högre grad än killar att de har utsatts. Resultatet är på en liknande nivå som år 2012, se diagram E4a.

I diagram E4b på följande sida framgår det att majoriteten av de som utsatts har blivit utsatta av andra elever/ungdomar eller personal på skolan.

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

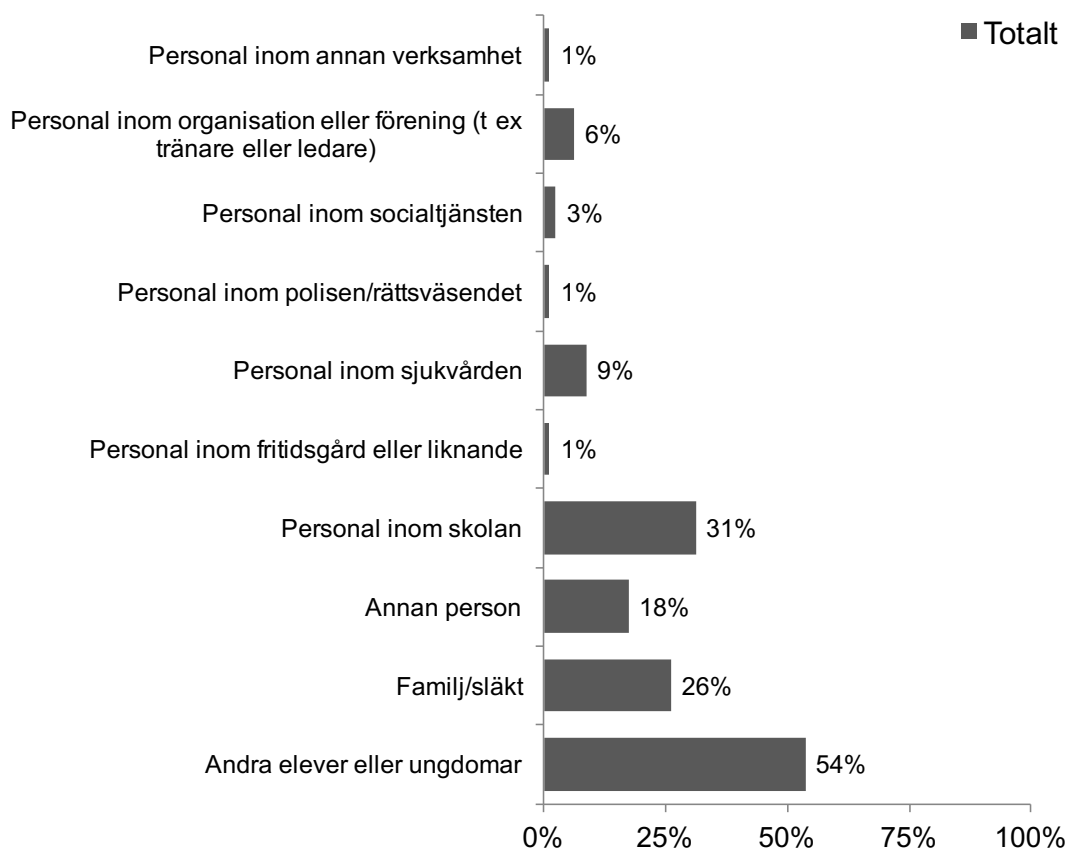

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

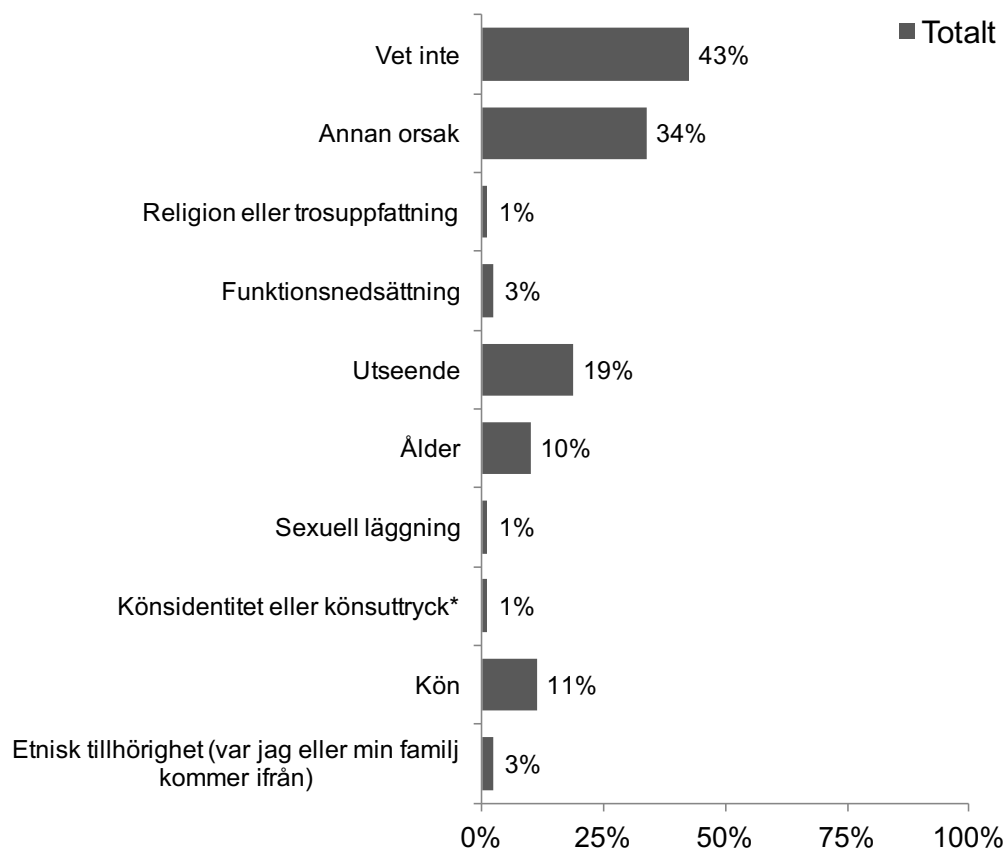
E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

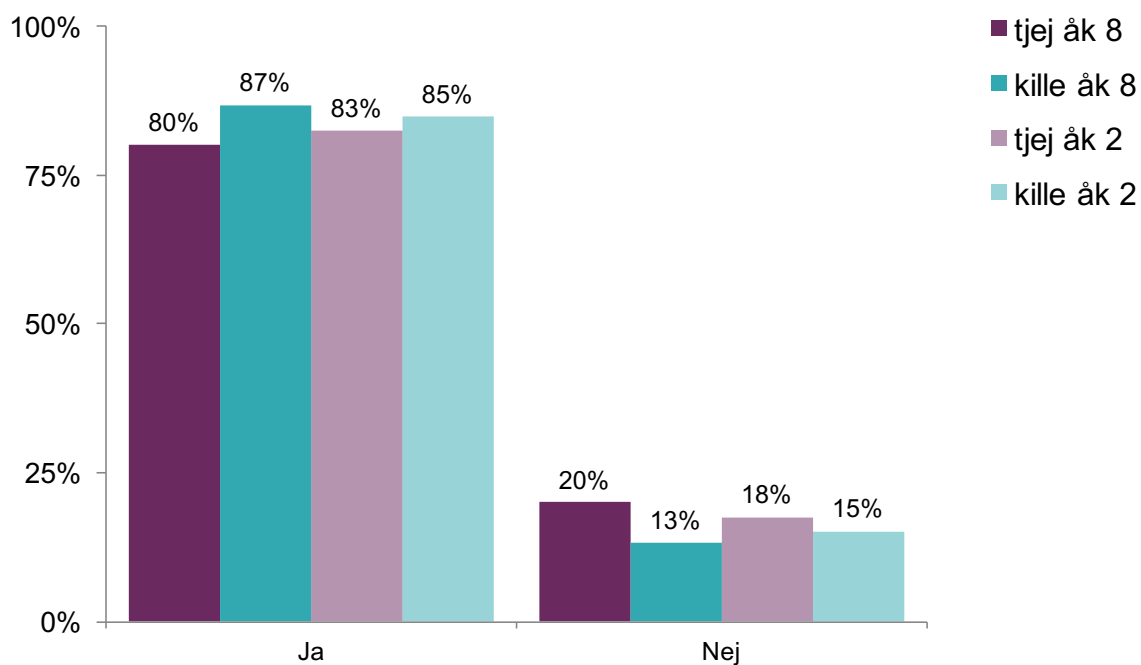
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

Stöd och hjälp

En hög och jämn andel, mellan 80-87 % av ungdomarna, svarar att de vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under den senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitiken.

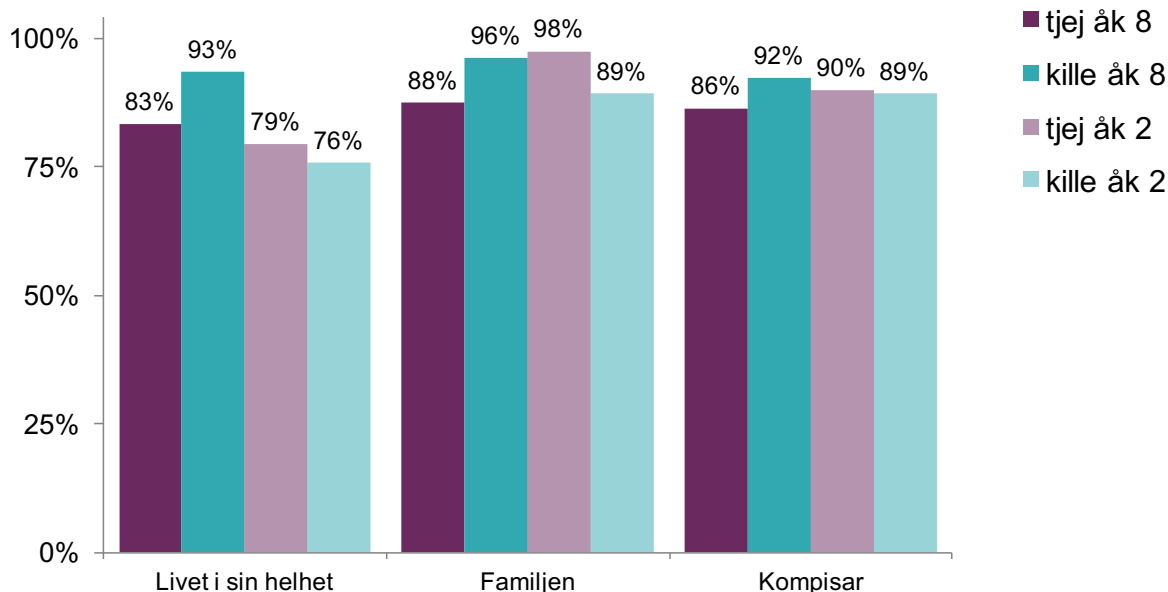
Relationer och nöjdhet med livet

Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är bestämningsfaktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. I diagram F0 på följande sida ser vi att en klar majoritet är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre.

¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
 Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

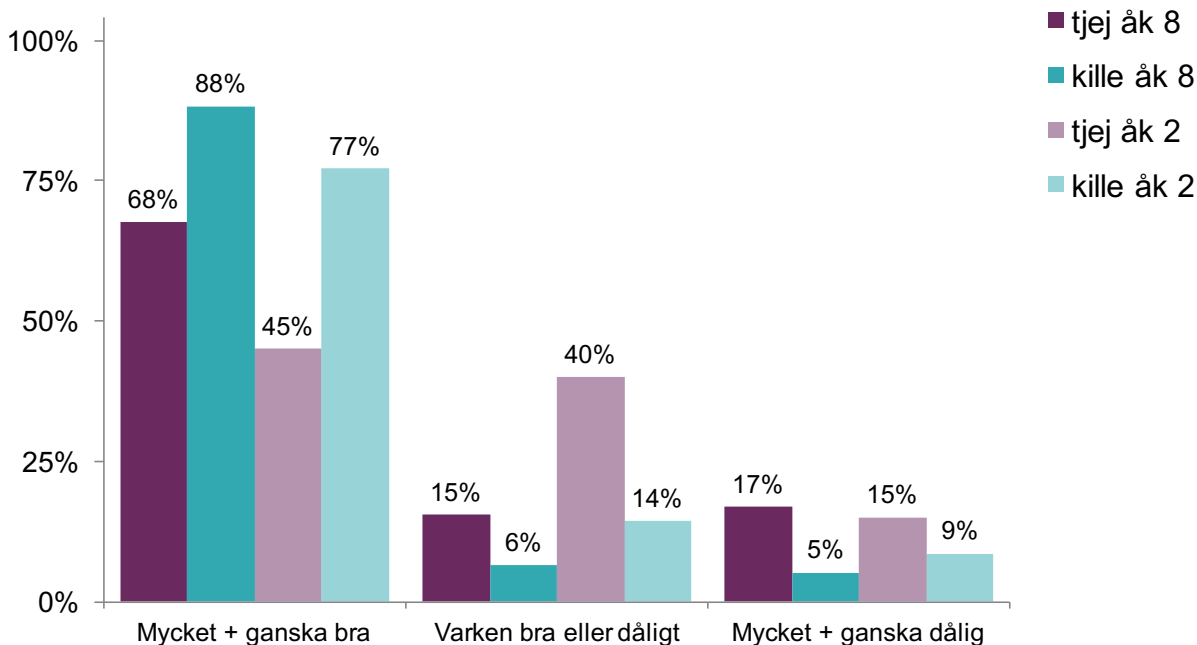

Självskattad hälsa

Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

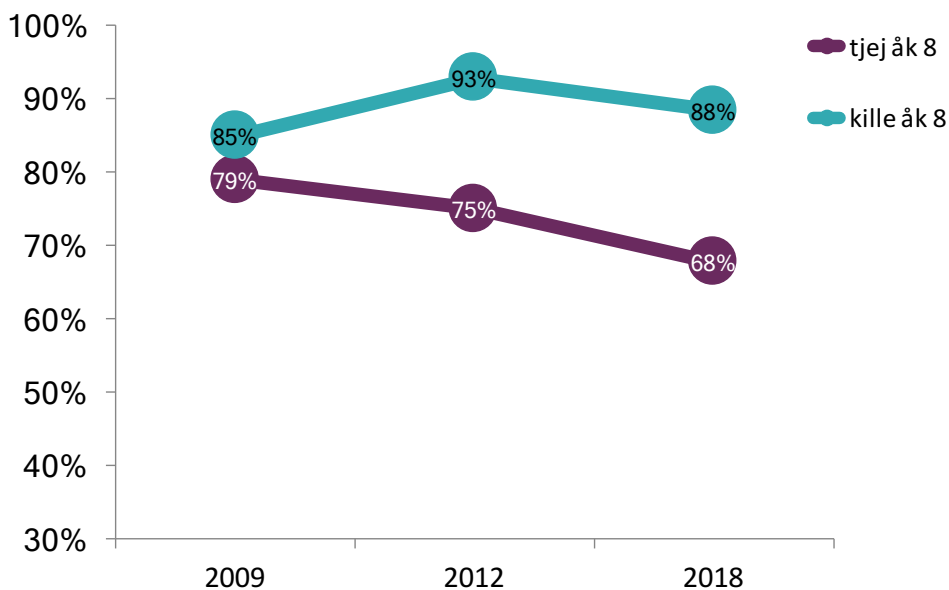
Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de mår mycket eller ganska bra. Vidare svarar 15-17 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska dåligt. Sedan år 2012 har en negativ utveckling skett bland både killar och tjejer, se diagram F1a på följande sida.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

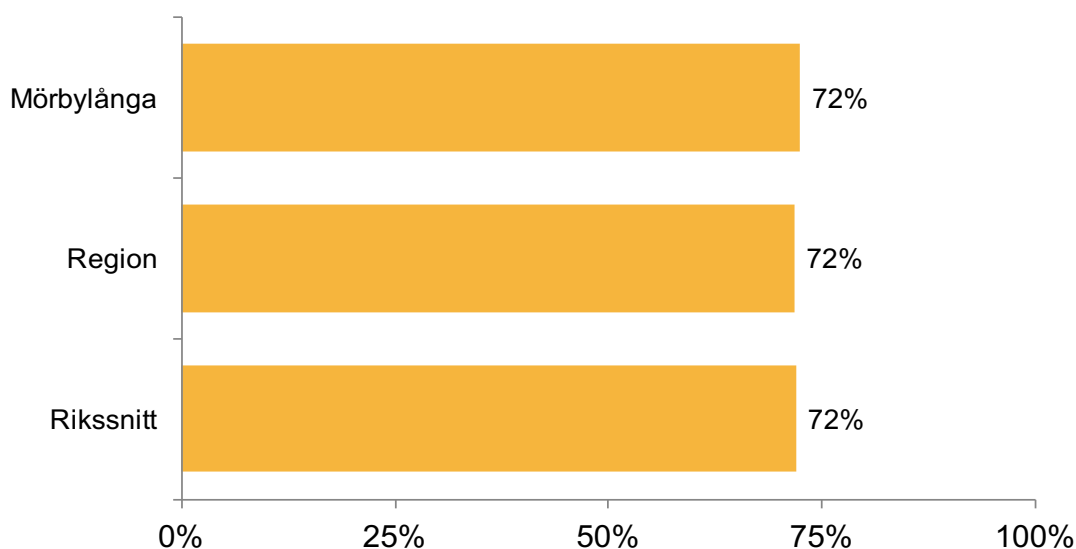

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelser

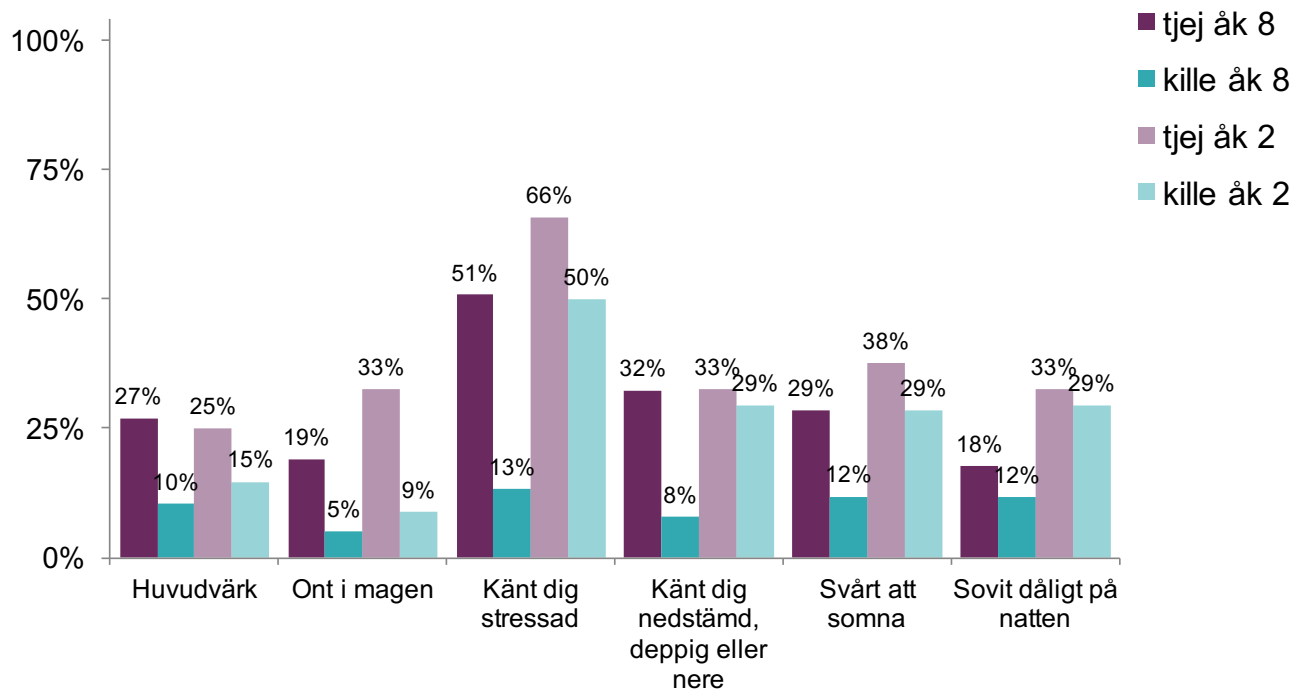
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar förekomsten av sådana besvär ohälsa om de förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".

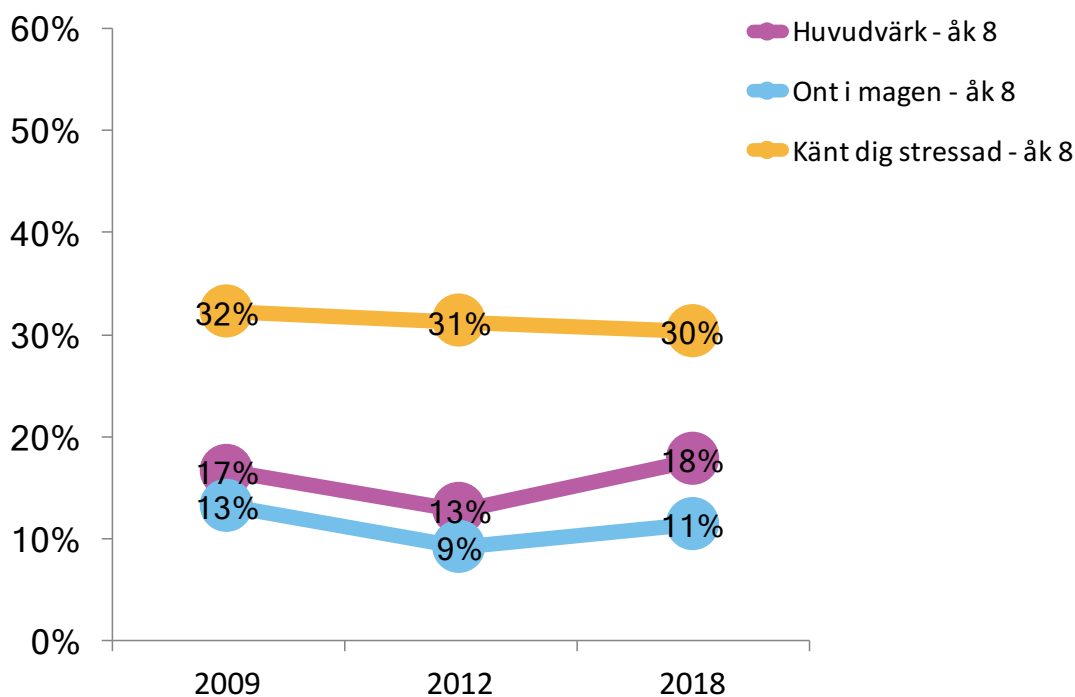
I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. En relativt stor andel av både tjejer och killar uppger att de har problem med stress, totalt 56 % av tjejerna och 25 % av killarna. Det framgår även att tjejer rapporterar problem med huvudvärk, ont i magen samt nedstämdhet i högre grad än killar.

I diagram F2a på följande sida redovisas andelen som regelbundet stressar, har ont i magen och har huvudvärk över tid för årskurs 8. Andelen som stressar är på en liknande nivå som år 2012. Vad gäller huvudvärk och magont har andelen ökat något från år 2012.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
 Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid, åk 8

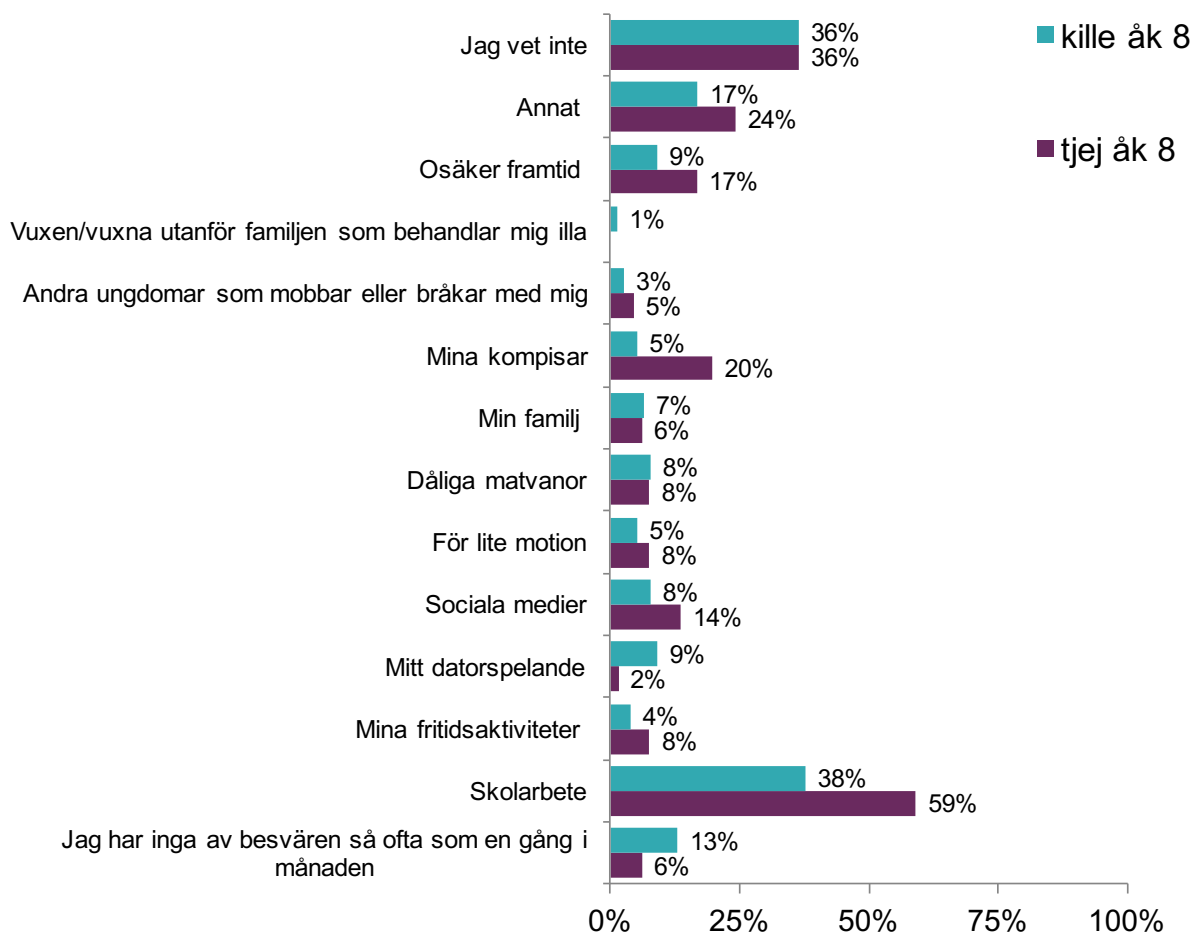
F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelser

	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd, deppig eller nere	Sovit dåligt på natten
Mörbylånga	19%	15%	40%	24%	23%	20%
Region	21%	15%	42%	29%	28%	26%
Rikssnitt	18%	14%	43%	27%	28%	25%

Ungdomarna i Mörbylånga kunde även svara på en fråga om vad de själva tror att deras upplevda besvär hänger samman med. Frågan besvarades av ungdomar i årskurs 8.

En stor andel svarar att de tror att besvären hänger samman med skolarbete, se diagram F2c nedan. En relativt stor andel svarar även att de inte vet vad besvären hänger samman med.

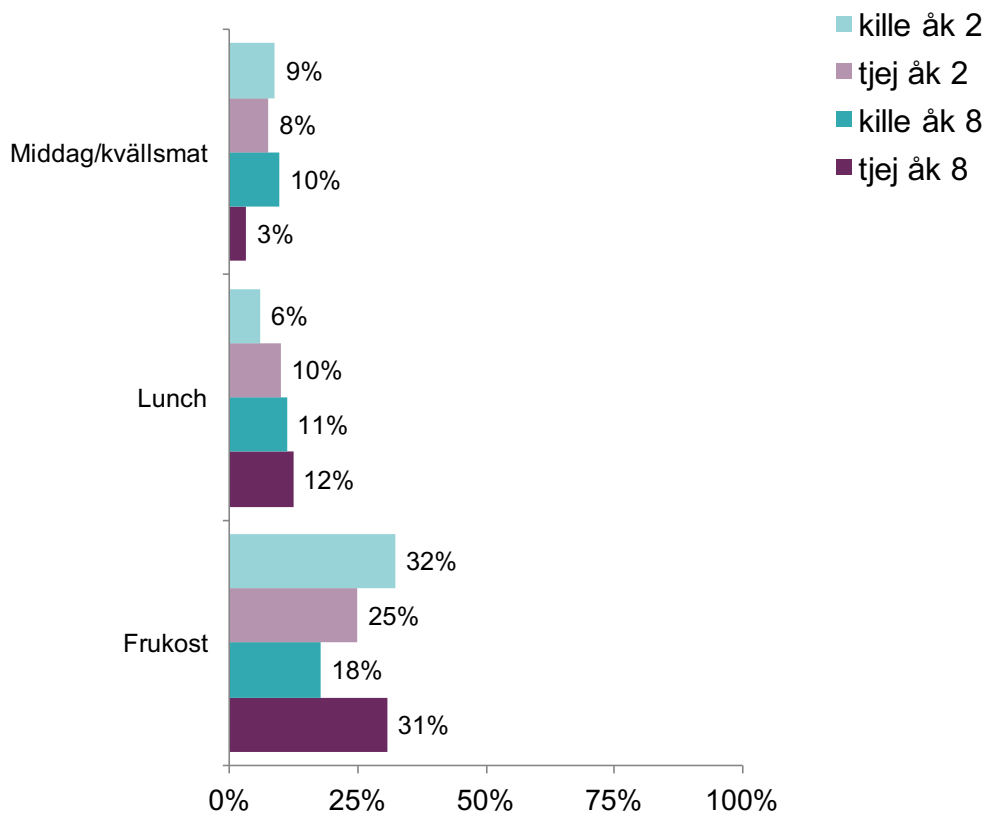
F2c. Om du på förra frågan svarade att du minst någon gång i månaden har något av dessa besvär, vad tänker du själv att besvären kan hänga samman med? Markera högst 3 alternativ.

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. En relativt hög andel i alla åldersgrupper, mellan 18-32 % hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som hoppar över övriga måltider är lägre.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

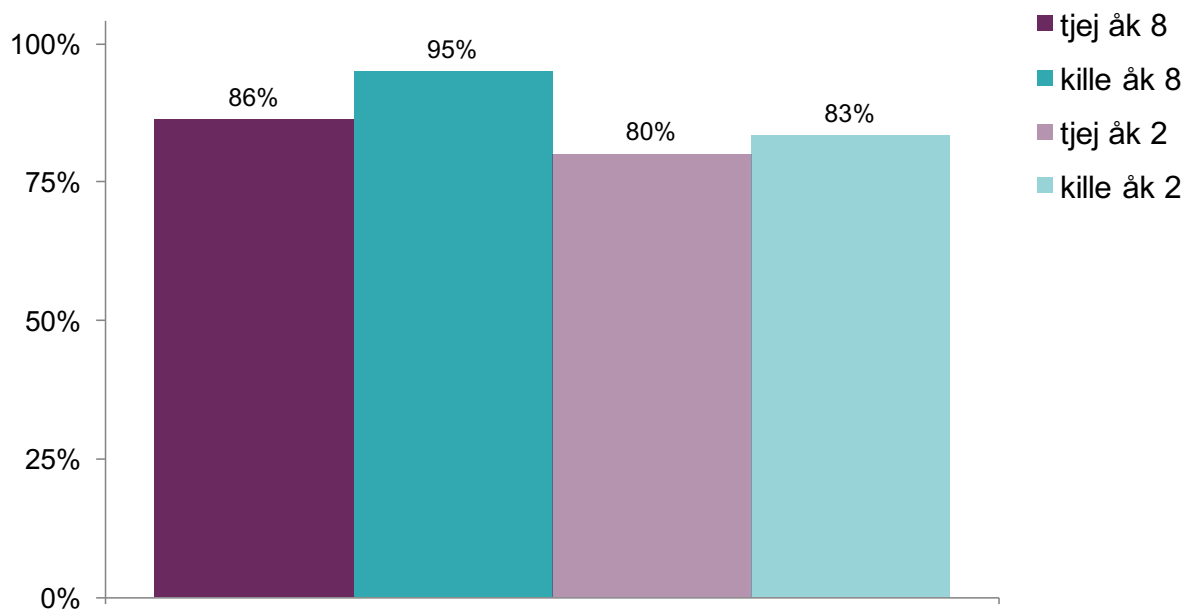
Träning och motion

Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid, konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

Vad som framgår i diagram F4 är att mellan 80-95 % tränar minst en gång i veckan. Det är killar i årskurs 8 som i högst grad tränar regelbundet. Resultatet är i år på en något lägre nivå än år 2012 bland tjejerna i årskurs 8, se diagram F4a på följande sida.

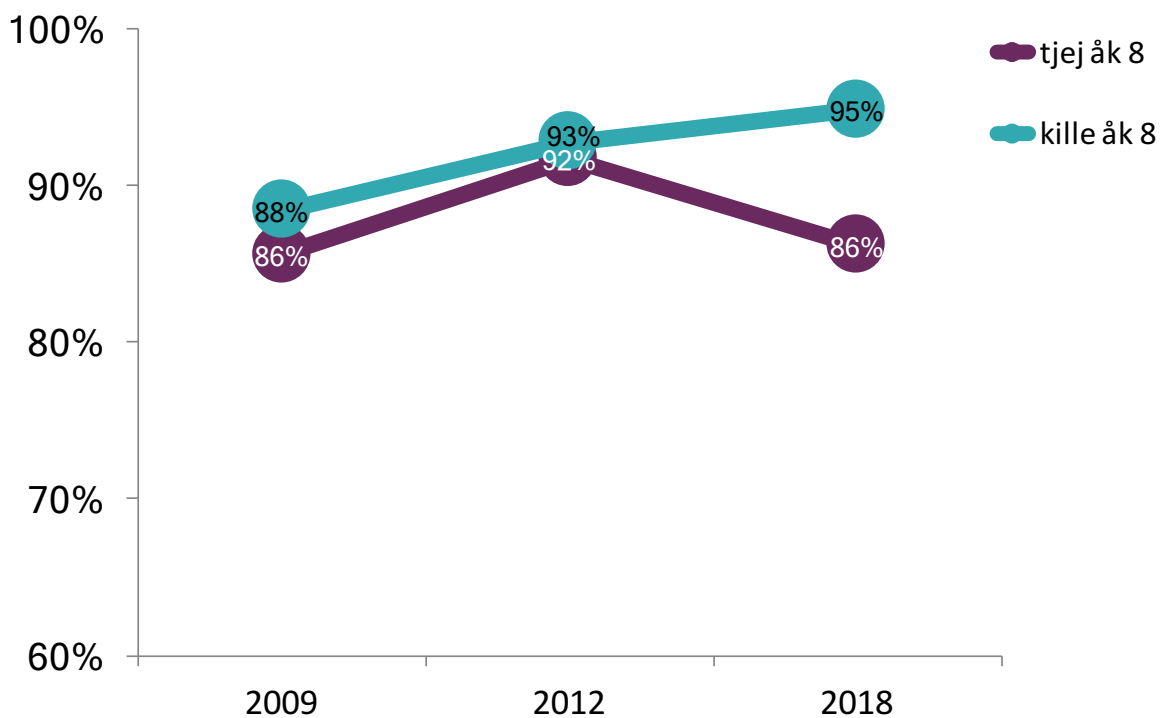
Vad som framgår i diagram F4b på följande sida är att andelen som tränar regelbundet är något högre i Mörbylånga vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet.

F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

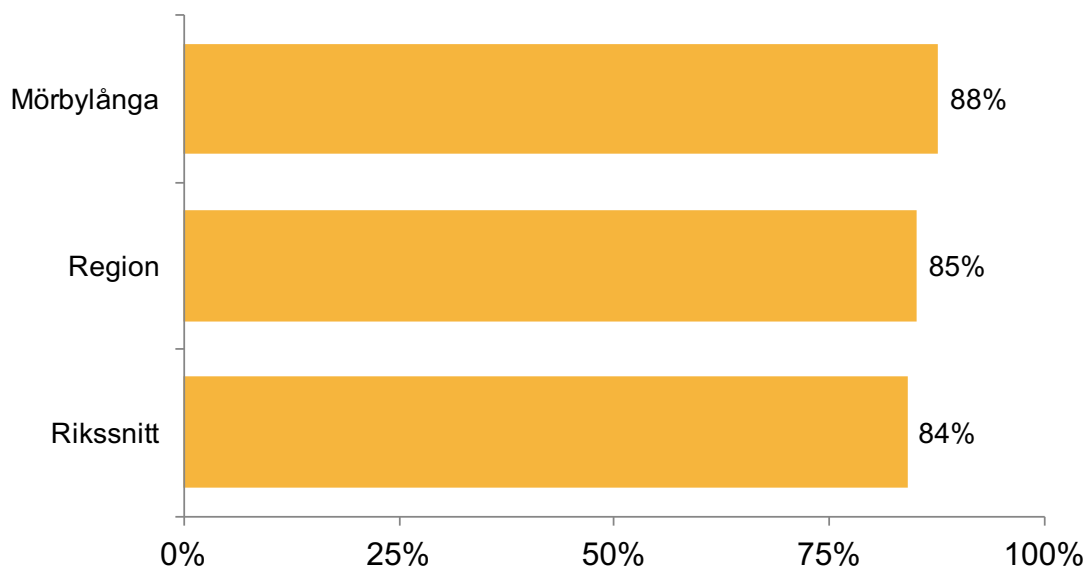

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid

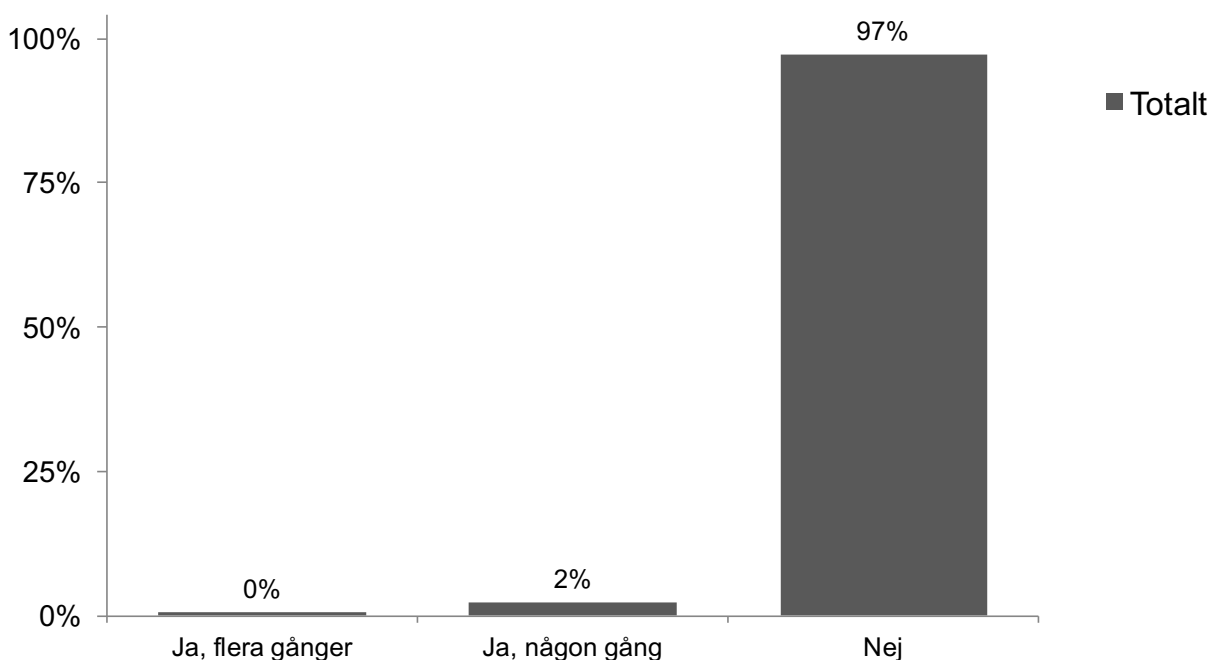
F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Jämförelser

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. Totalt svarar 2 % att de använt denna typ av medel någon gång.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 på följande sida redovisas resultaten för dessa frågor. Vad som framgår i Lupp-resultatet är att andelen som röker eller snusar minst en gång i veckan är högst bland killar i gymnasiet. 35 % av killar i gymnasiet snusar minst en gång i veckan och 16 % röker minst en gång i veckan.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak har minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer.¹

¹ CAN: Skolelevers drogvanor 2018

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej åk 8 2018	Kille åk 8 2018	Tjej åk 2 2018	Kille åk 2 2018
Röka cigaretter?				
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	94%	100%	92%	84%
Minst en gång per vecka	6%	0%	8%	16%
Snusa?				
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	98%	97%	95%	65%
Minst en gång per vecka	2%	3%	5%	35%
Dricka folköl?				
Aldrig/Sällan	95%	96%	90%	59%
Minst en gång per månad	5%	4%	10%	41%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit?				
Aldrig/Sällan	88%	97%	46%	22%
Minst en gång per månad	12%	3%	54%	78%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*				
Aldrig/Sällan	38%	100%	19%	29%
Minst en gång per månad	63%	0%	81%	71%

*Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

49 % av ungdomarna i Mörbylånga svarar att de får tag i alkohol via kompisar, kompisars syskon eller en partner. 26 % har svarat "på annat sätt" medan 25 % svarar att de får tag i alkohol från en annan vuxen än föräldrarna.

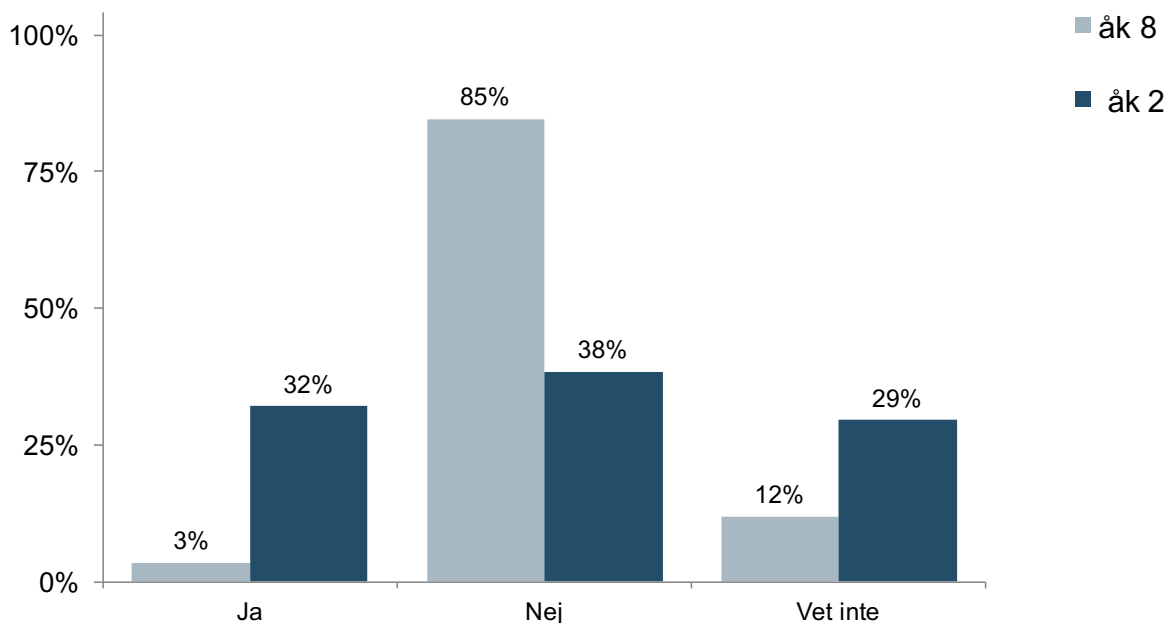
I diagram F7 på följande sida framgår det att 3 % av ungdomarna i årskurs 8 och 32 % av ungdomarna i årskurs 2 svarar att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2018
Köper själv i affären	3%
Beställer på internet	0%
Handlar utomlands	3%
Tillverkar själv	3%
Får från mina föräldrar	10%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	19%
Från syskon	9%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	49%
Från annan vuxen	25%
På annat sätt	26%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

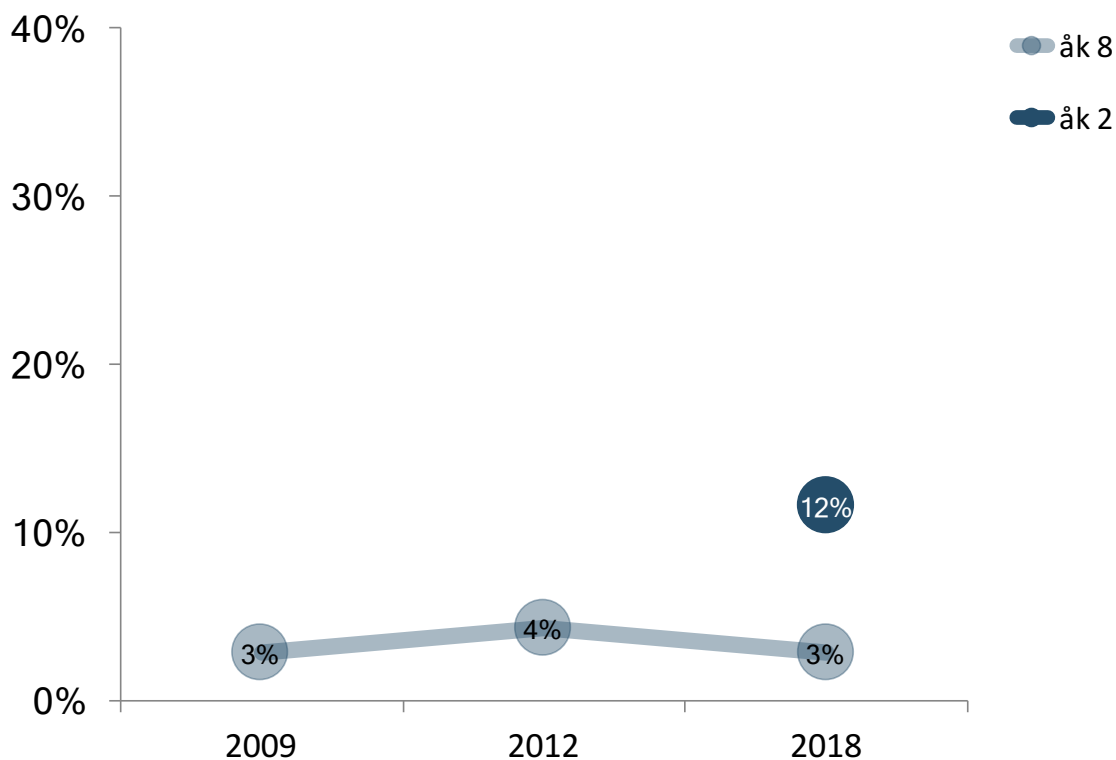

Narkotika

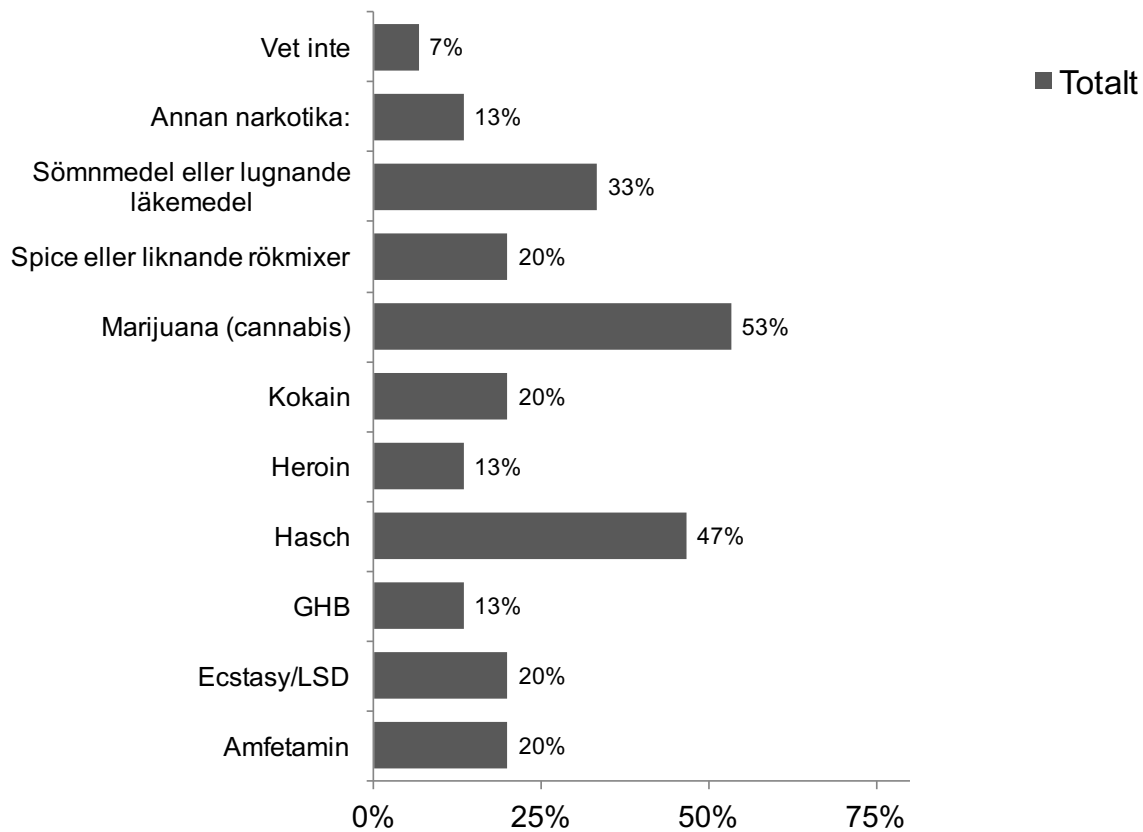
Lupp-enkäten innefattar också frågor om narkotikaanvändning. 3 % av högstadieungdomarna och 12 % av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. I diagram F8a framgår det att andelen högstadieungdomar som någon gång använt narkotika varit på en stabil nivå sedan år 2009.

På följande sida ser vi att hasch och marijuana är de narkotikasorter som flest ungdomar använt.

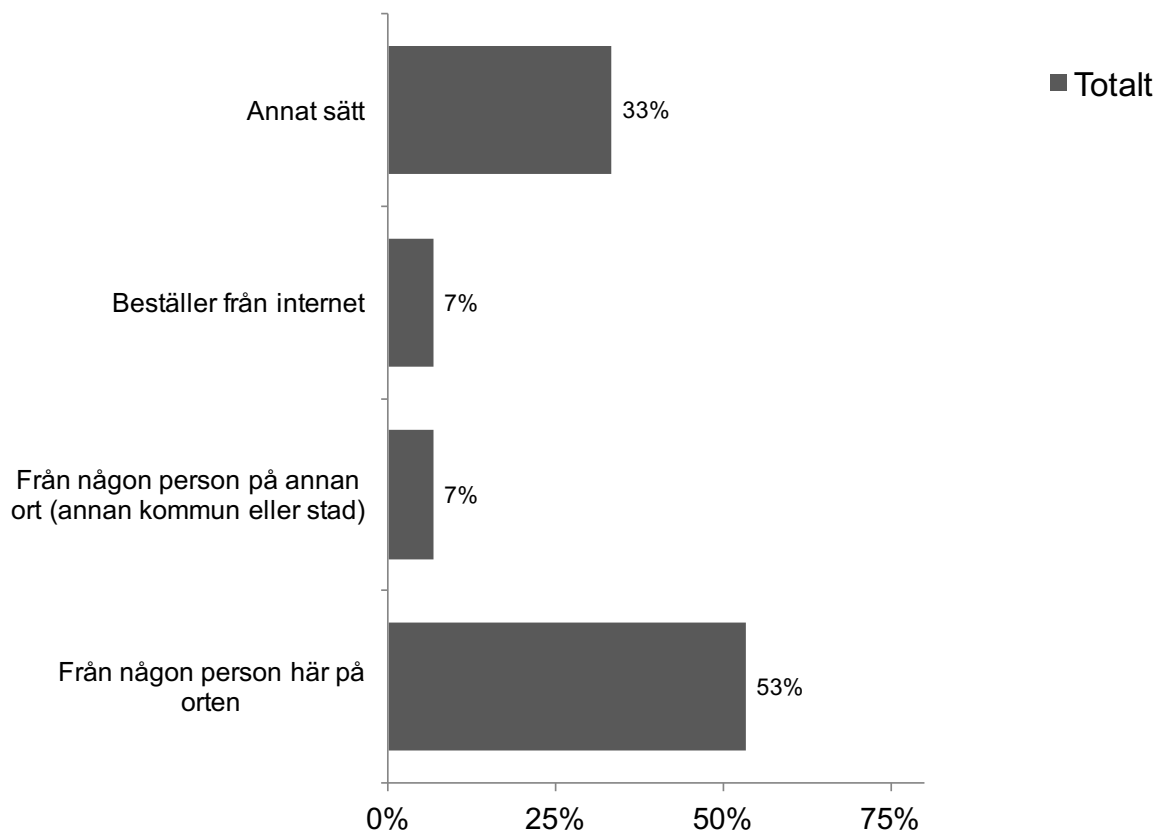
F8. Andel som använt narkotika över tid

F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

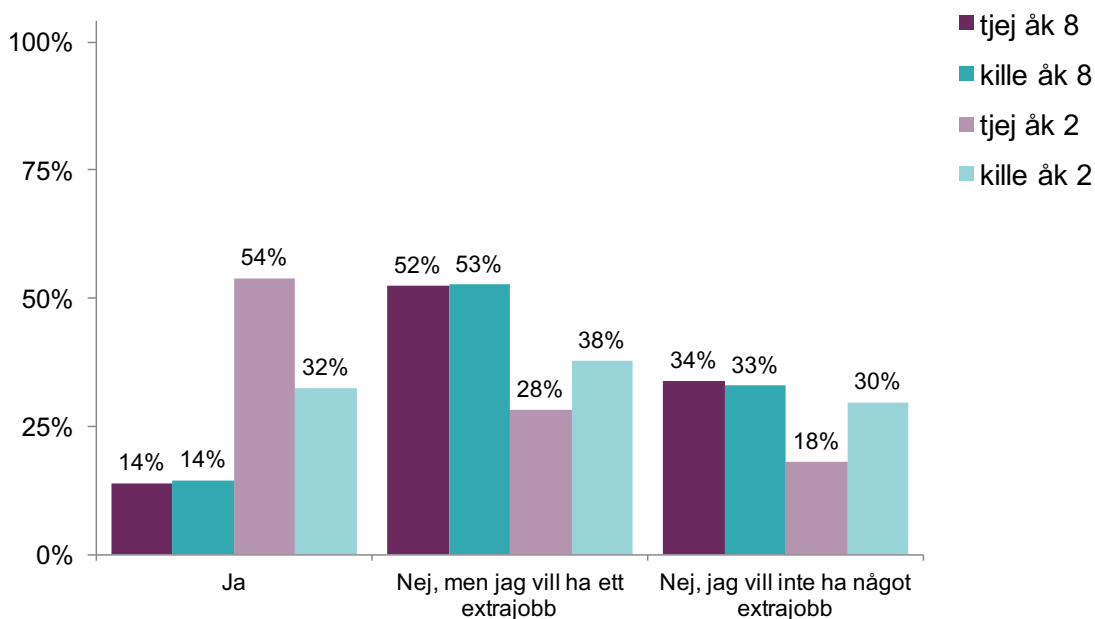

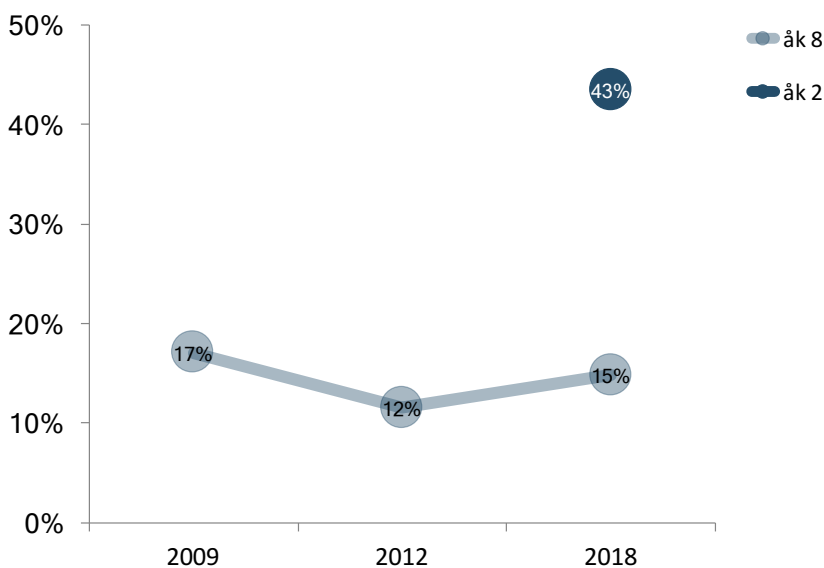
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Totalt svarar 15 % i årskurs 8 och 43 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet framgår det att ungdomarna i Mörbylånga i något högre grad svarar att de har ett extrajobb, se diagram G1b.

G1. Har du något extrajobb just nu?

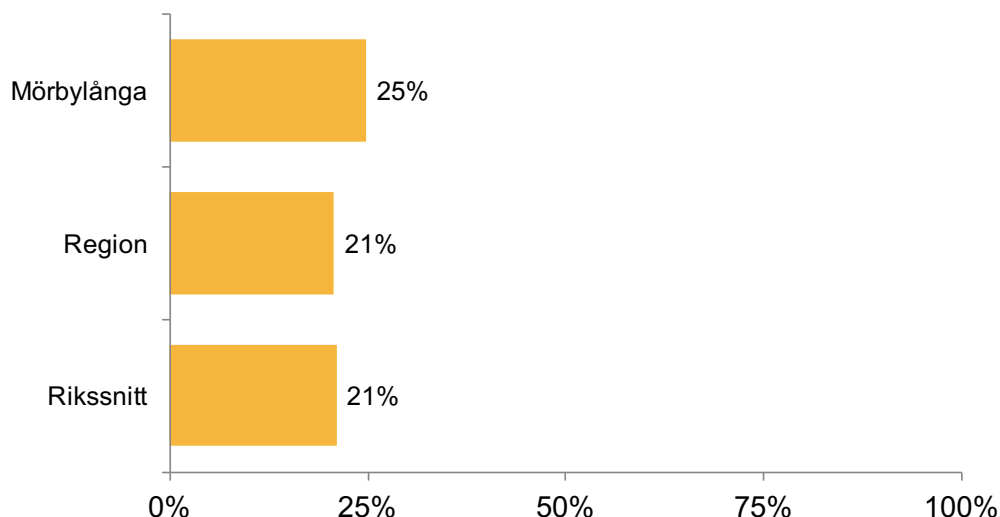

G1a. Andel med extrajobb: Utveckling över tid*

*Obs! 2009 och tidigare var svarsalternativen på frågan endast "ja" eller "nej" för att år 2012 och senare vara "ja", "nej", "nej men jag vill ha ett extrajobb" vilket kan påverka jämförbarheten.

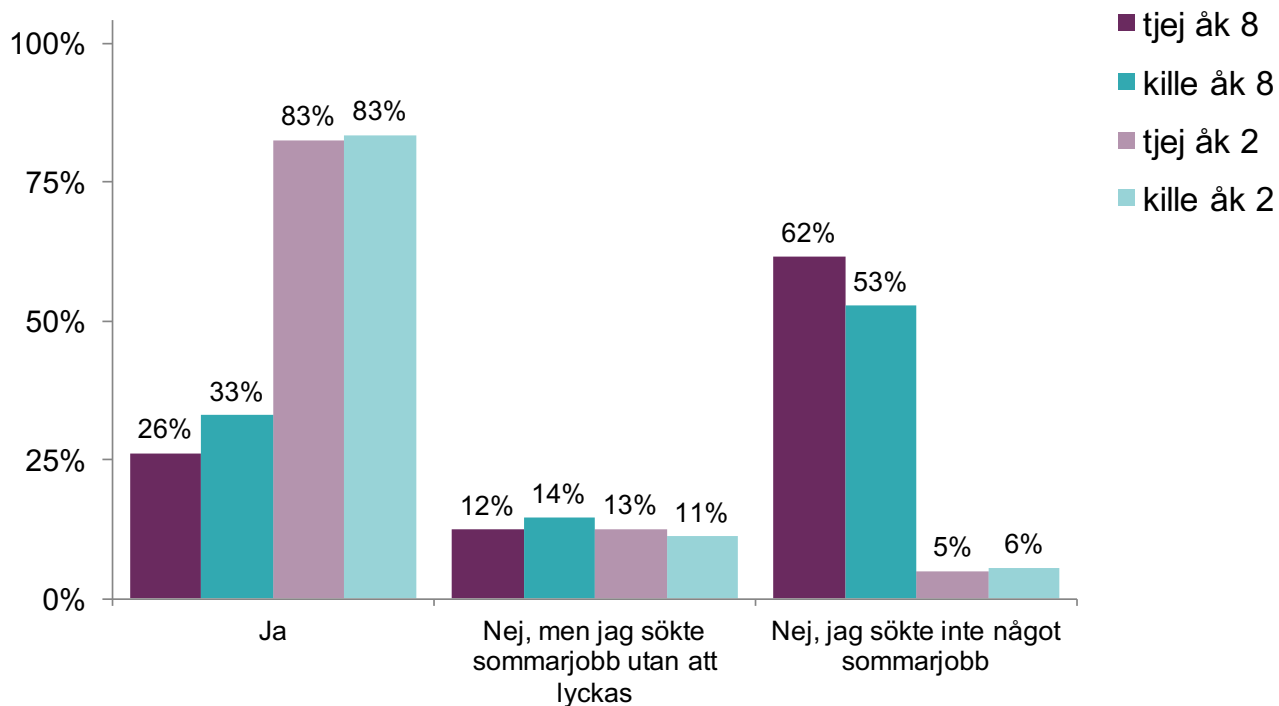
G1b. Andel med extrajobb: Jämförelser

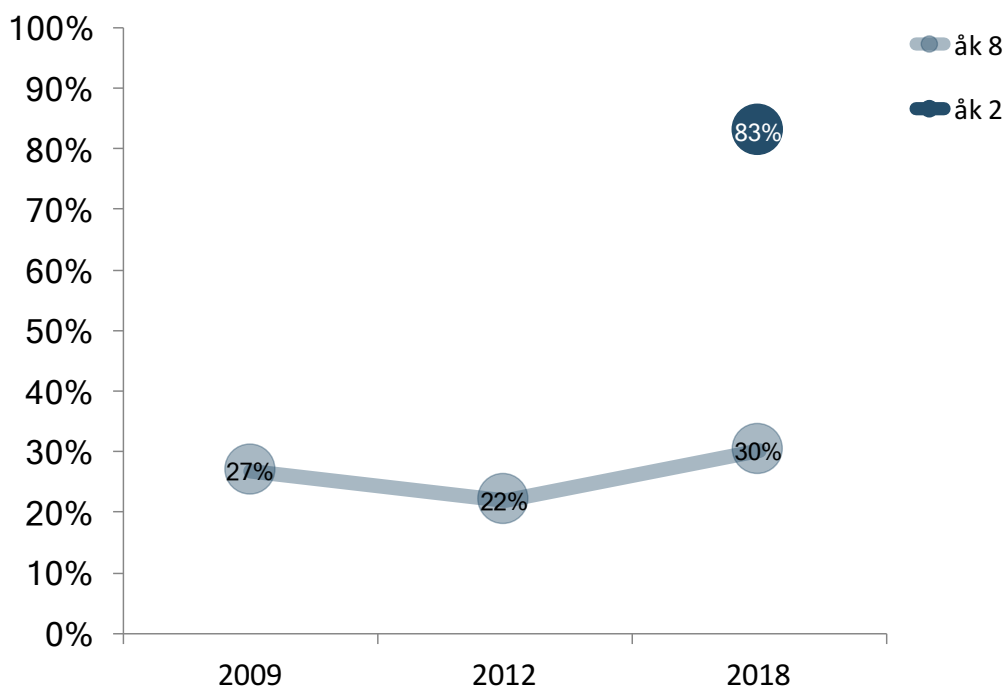
Totalt svarar 30 % av högstadieungdomarna och 83 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb i somras.

Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har ökat något sedan år 2012, se diagram G2a på följande sida.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

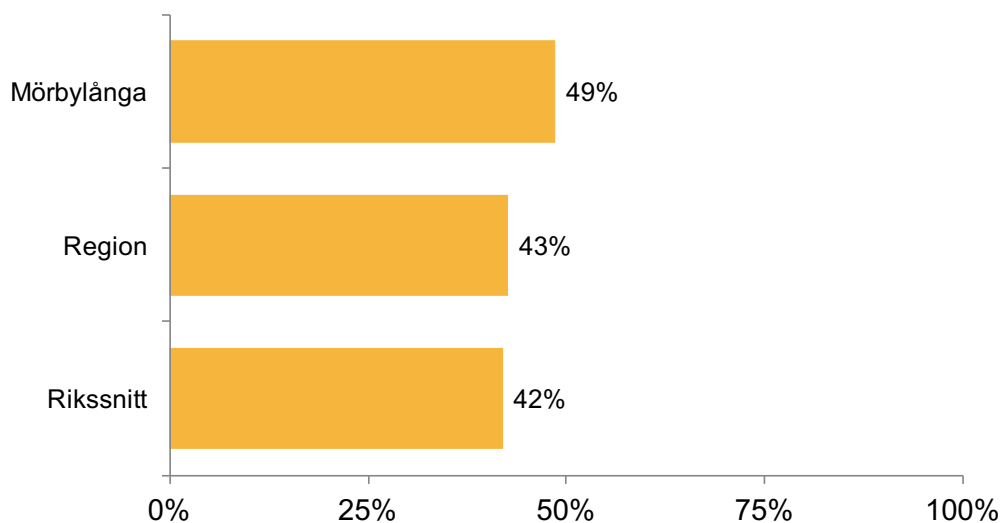

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Utveckling över tid

Vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet framgår det att ungdomarna i Mörbylånga i något högre grad svarar att de har haft ett sommarjobb i somras.

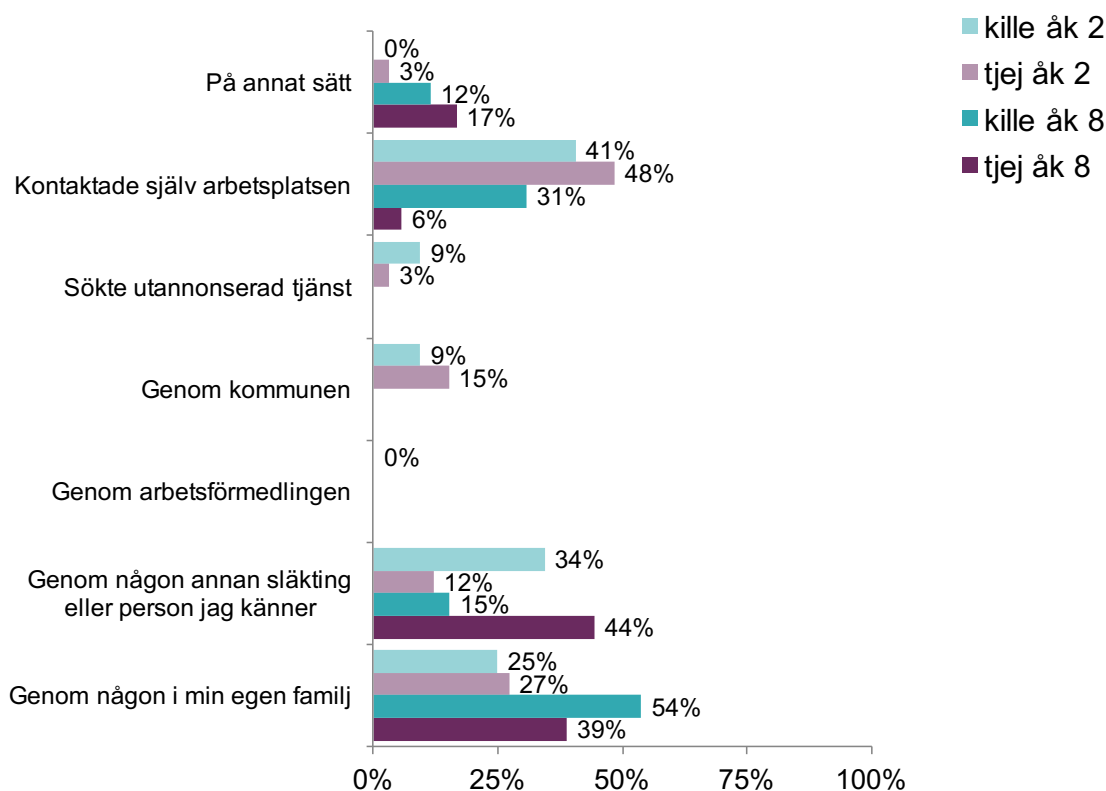
G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Jämförelser

De flesta i årskurs 8 svarar att de fick sitt sommarjobb genom någon i familjen eller genom annan släkting eller bekant. I årskurs 2 svarar flest att de fick sitt jobb genom att själva kontakta arbetsplatsen.

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

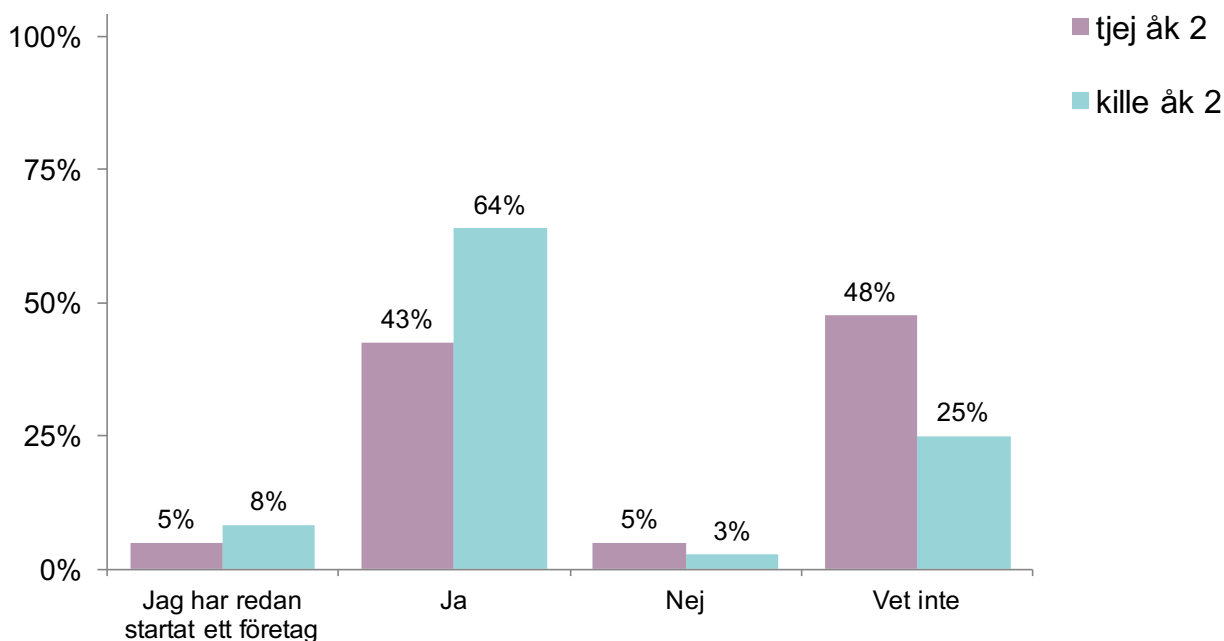
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. En andel om 5 % av tjejerna och 8 % av killarna svarar att de redan har ett företag medan 43 % av tjejerna och 64 % av killarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

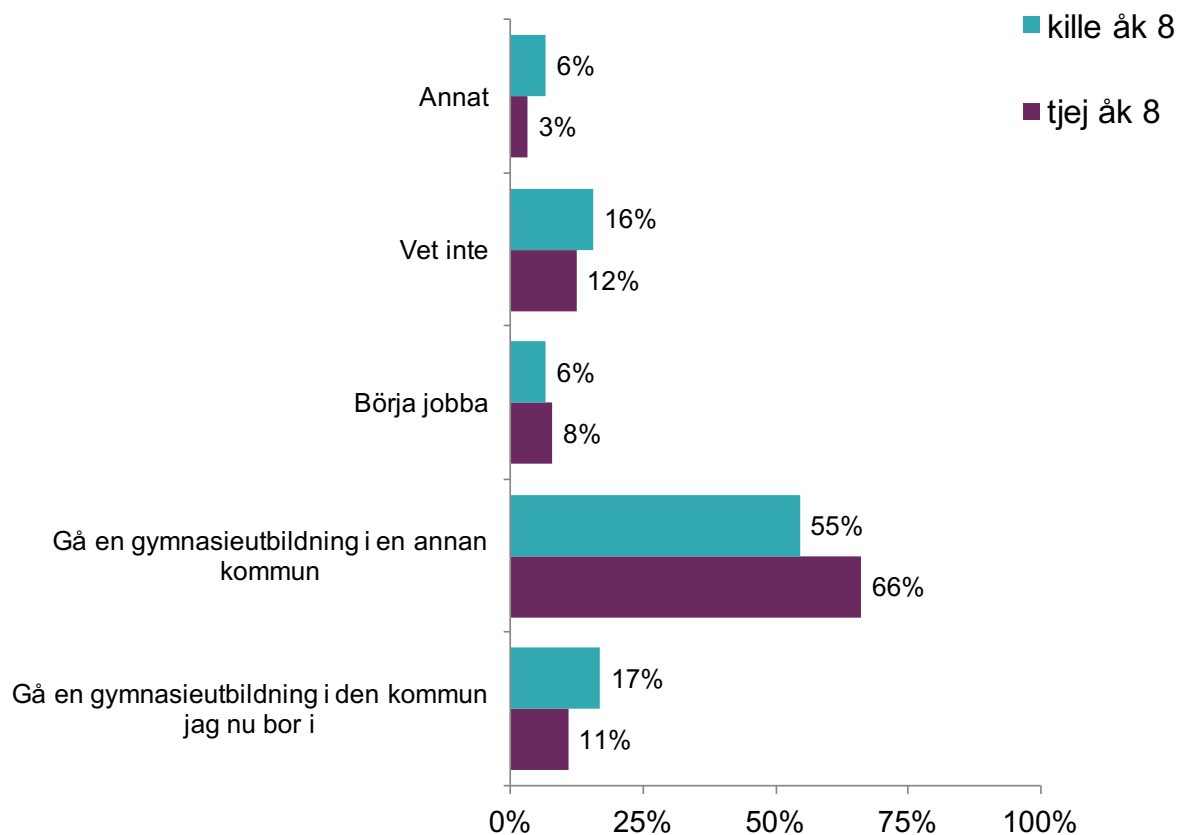
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Vad unga i årskurs 8 vill och tror att de kommer att göra

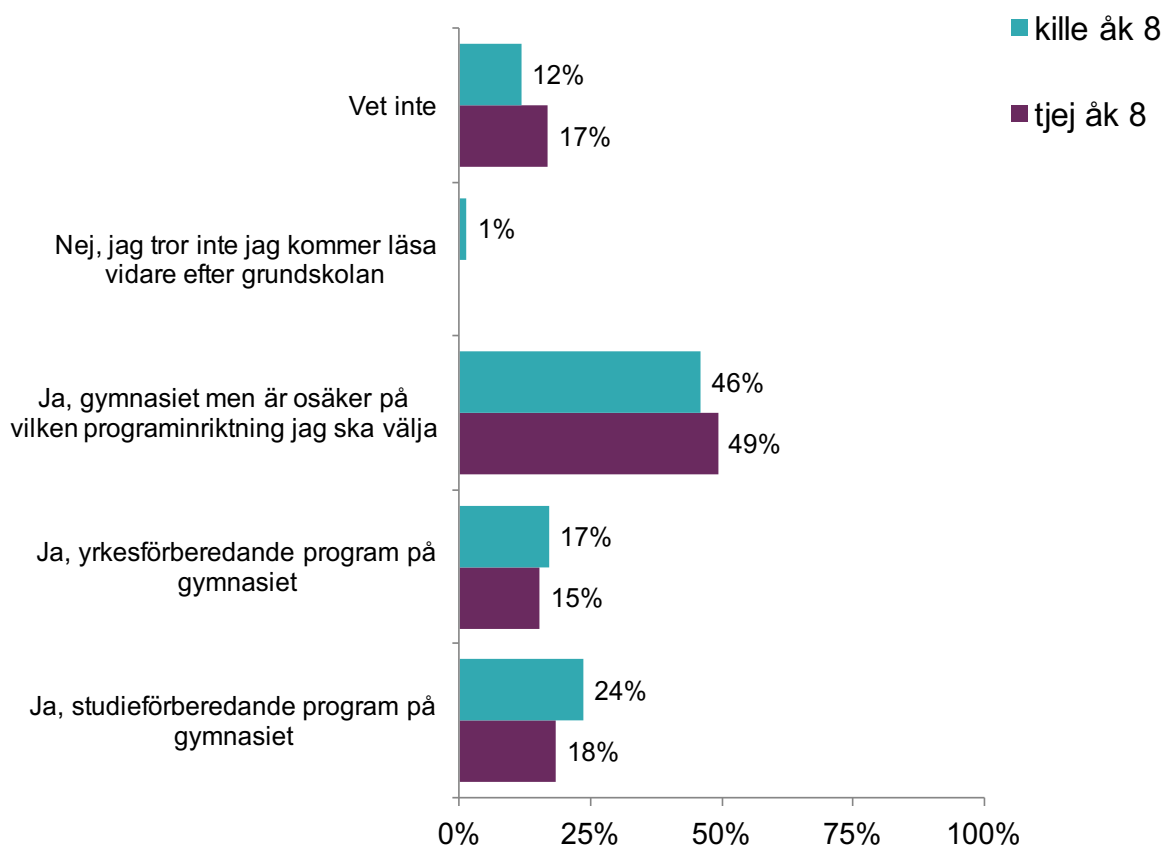
72 % av killarna och 77 % av tjejerna i årskurs 8 skulle helst gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan, se diagram H1a. 6 % av killarna skulle helst jobba. Motsvarande siffra bland tjejerna är något högre, 8 %.

Vad gäller planer på vidare studier är det en väldigt stor andel som tror de kommer läsa vidare (direkt eller senare), se diagram H1b på följande sida. Endast 1 % av killarna tror inte att de kommer läsa vidare. 12 % av killarna och 17 % av tjejerna är osäkra och svarar "vet inte".

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

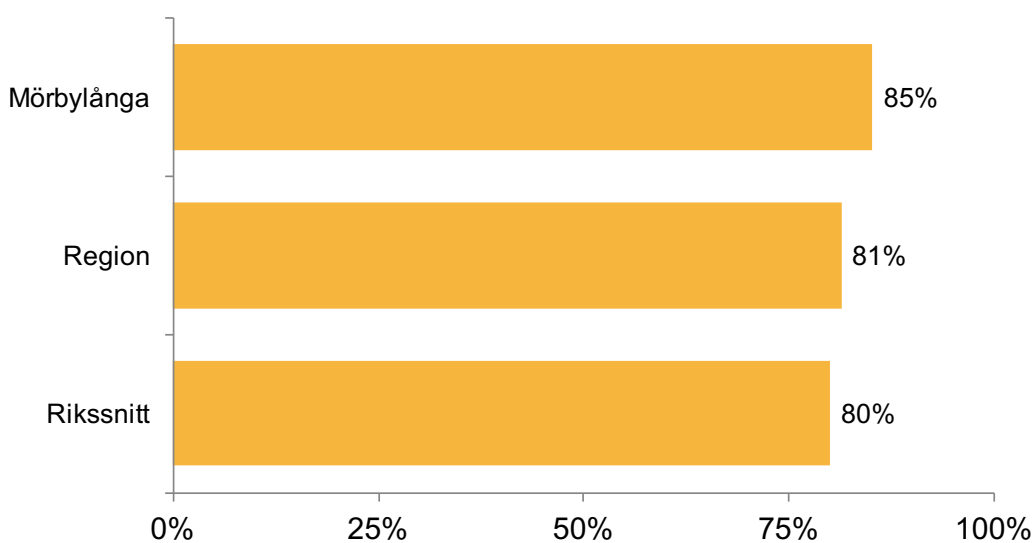

H1b. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

Andelen som tror de kommer läsa vidare efter grundskolan är på en något högre nivå i Mörbylånga än i regionsnittet och rikssnittet.

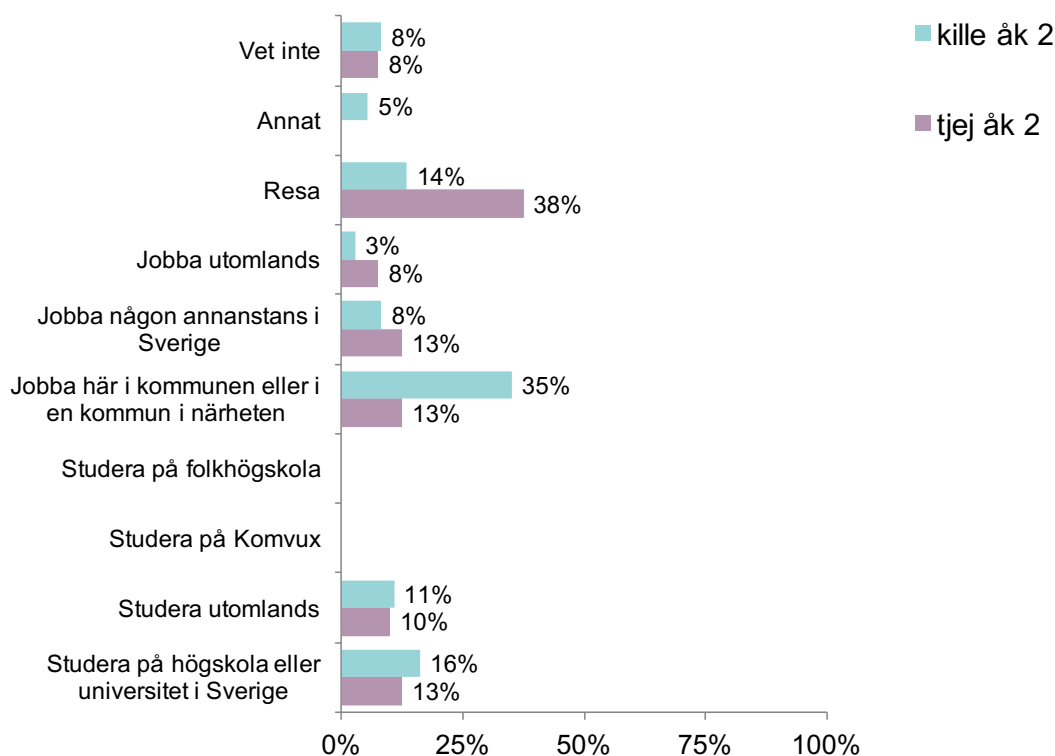
H1c. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

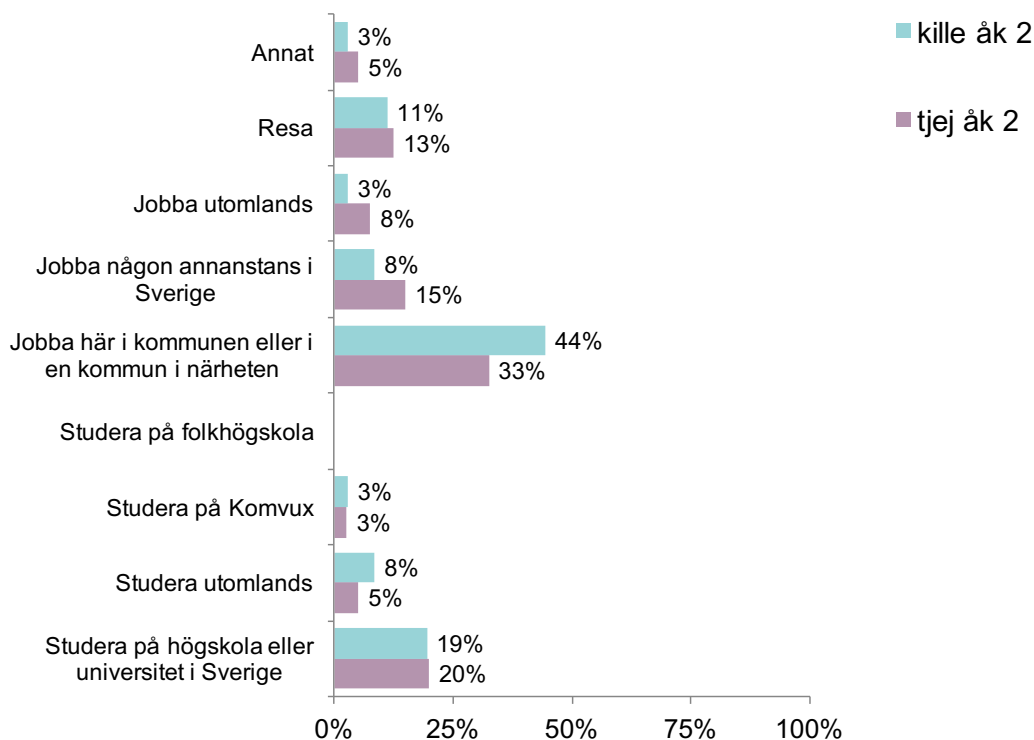
Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

Vad gäller frågan om vad ungdomarna i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 13 % av tjejerna och 16 % av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H2a. 14 % av killarna och 38 % av tjejerna skulle helst vilja resa. Bland killarna svarar en hög andel att de helst vill börja jobba i kommunen eller i närheten (35 %). I diagram H3 på följande sida framkommer det att 60 % av tjejerna och 43 % av killarna i årskurs 2 tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet.

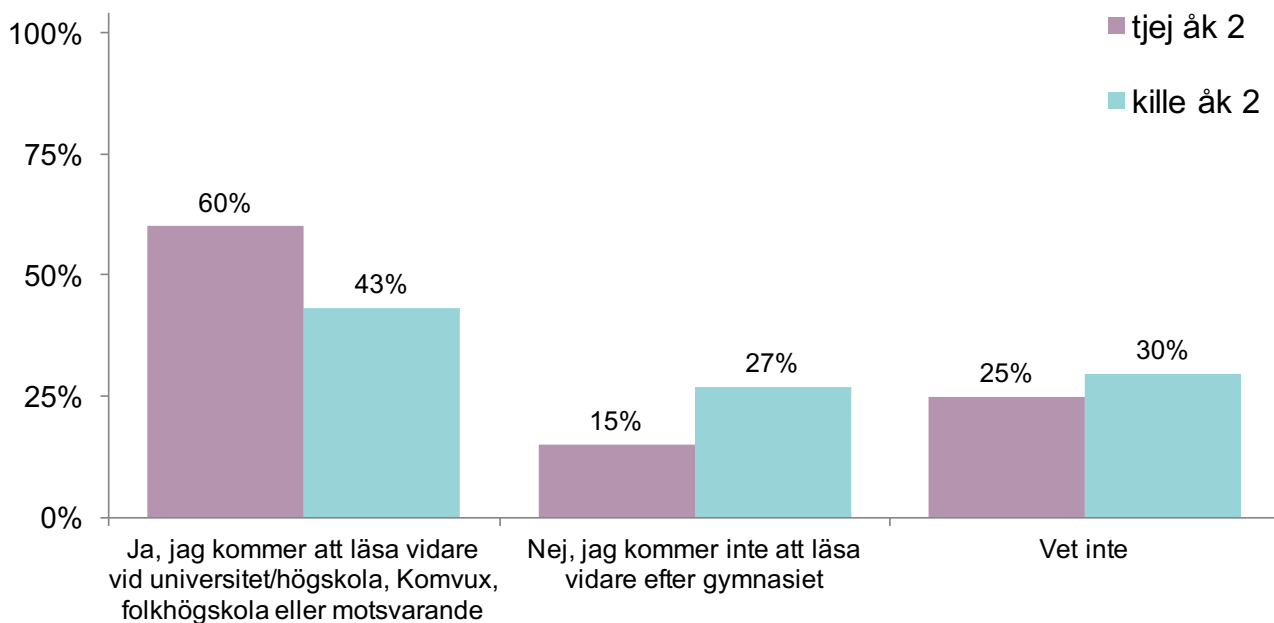
H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

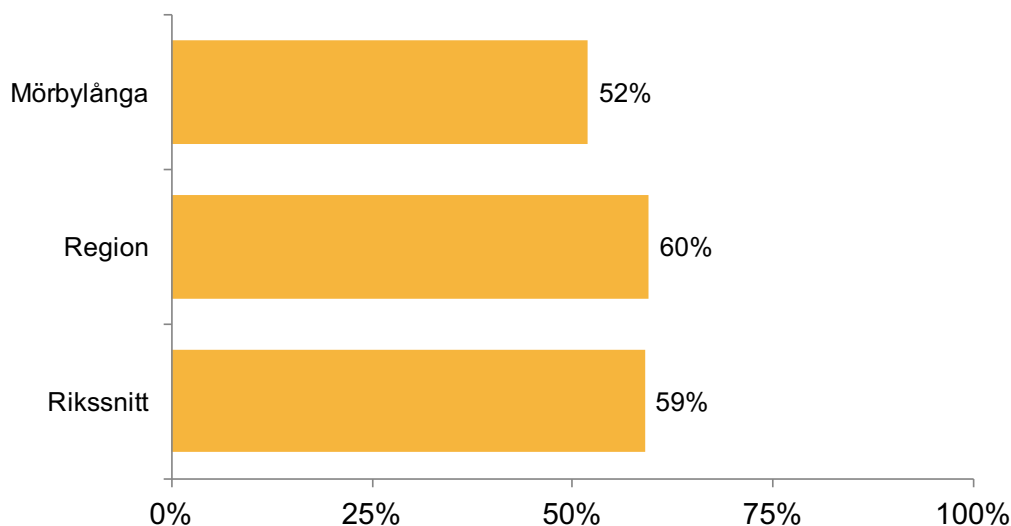

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

Andelen gymnasieungdomar som tror att de kommer läsa vidare (direkt eller senare) är något lägre i Mörbylånga än i regionsnittet och rikssnittet.

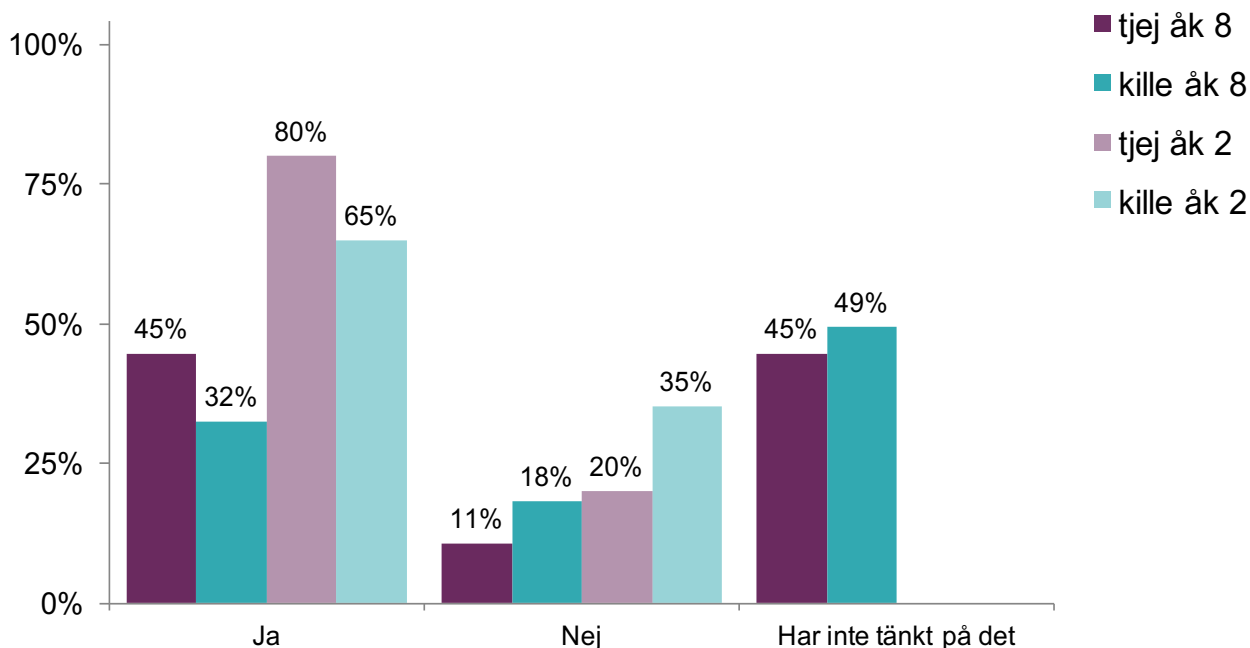
H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

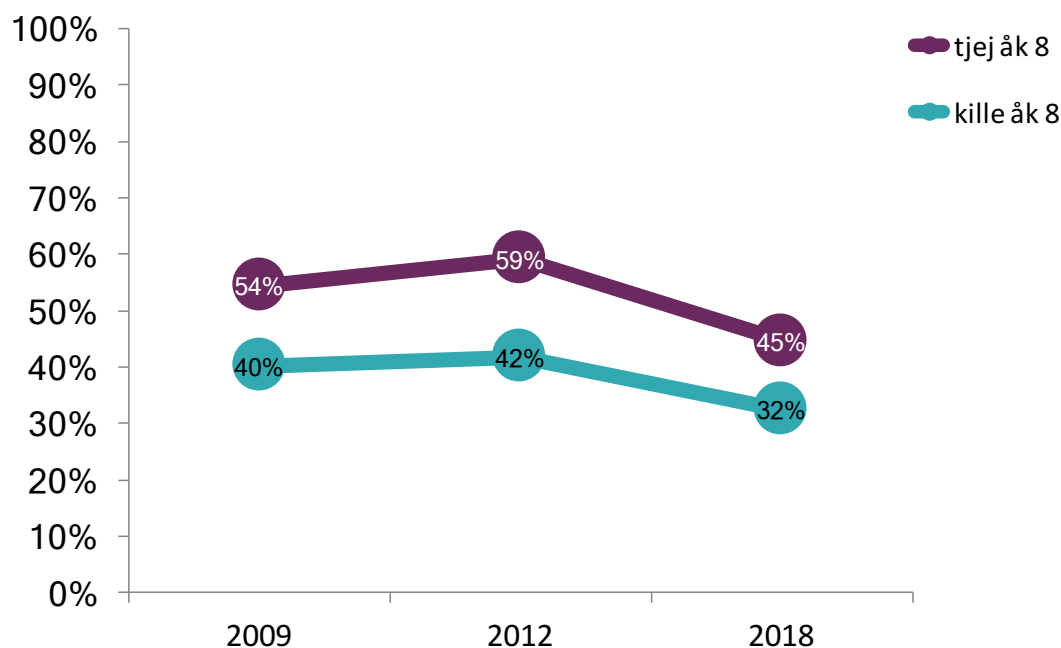
Flytta eller stanna i kommunen

Mellan 45-49 % av ungdomarna i årskurs 8 svarar att de inte tänkt på huruvida de tror att de kommer flytta från kommunen de bor i eller inte, medan 45 % av tjejerna och 32 % av killarna svarar att de tror att de kommer flytta. Bland ungdomarna i årskurs 2 är andelen som tror att de kommer flytta högre. 80 % av tjejerna och 65 % killarna i årskurs 2 tror att de kommer flytta. Andelen högstadieungdomar som tror att de kommer flytta från kommunen har minskat något sedan år 2012, se diagram H4a.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

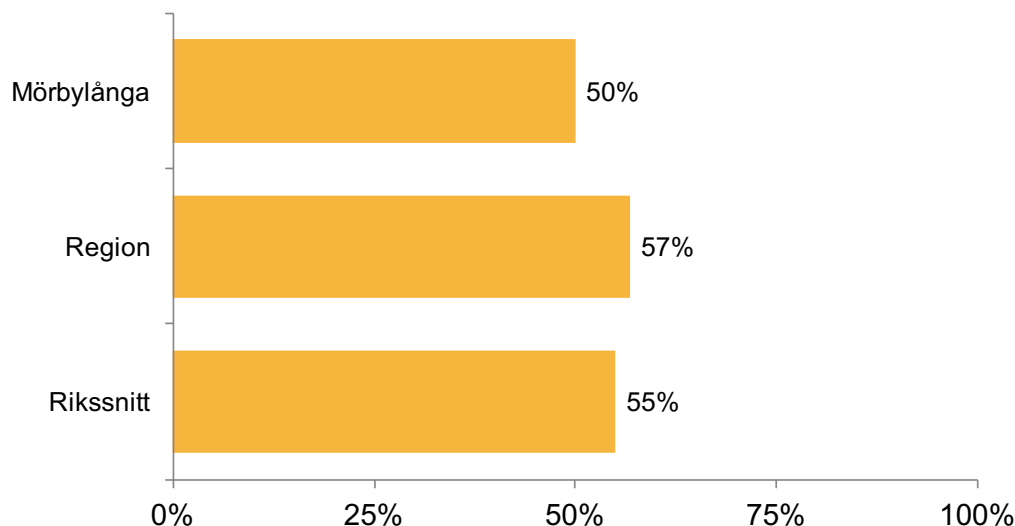

H4a. Andelen som tror de kommer flytta över tid*

*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

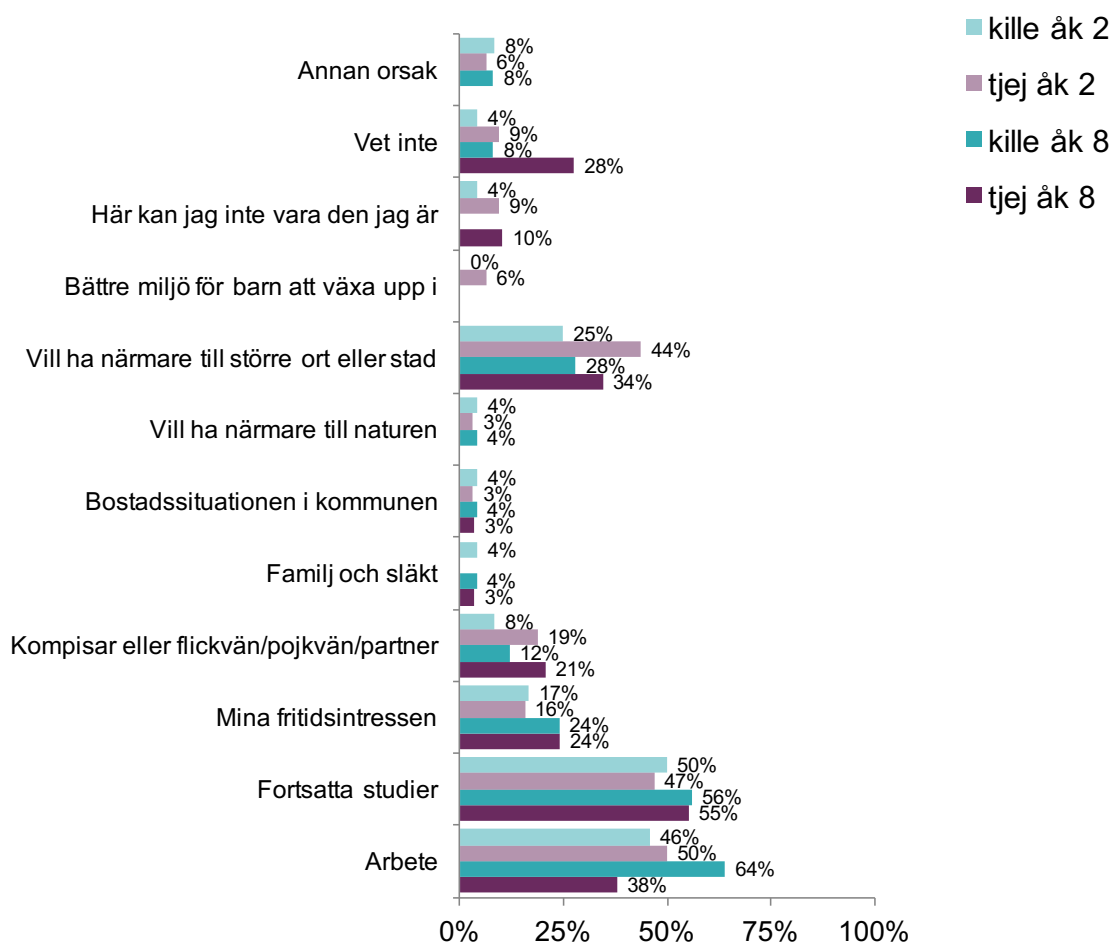
H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelser

De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför. Flest har angett fortsatta studier, arbete och att de vill ha närmare till större ort eller stad.

H4c. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

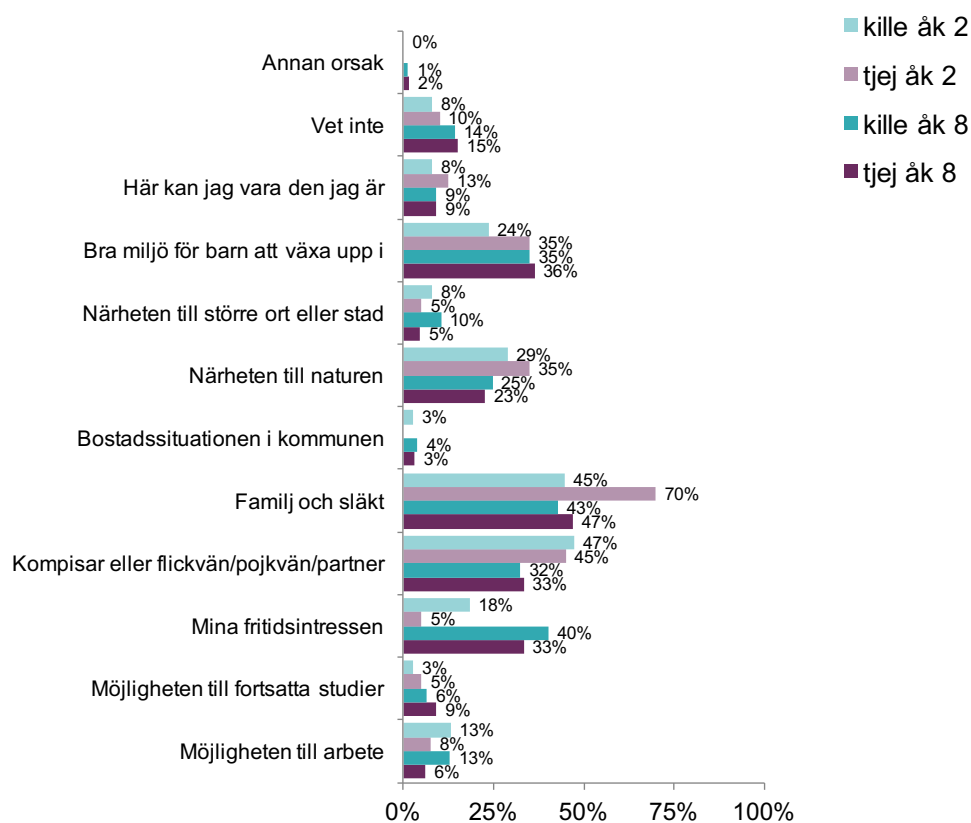
Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

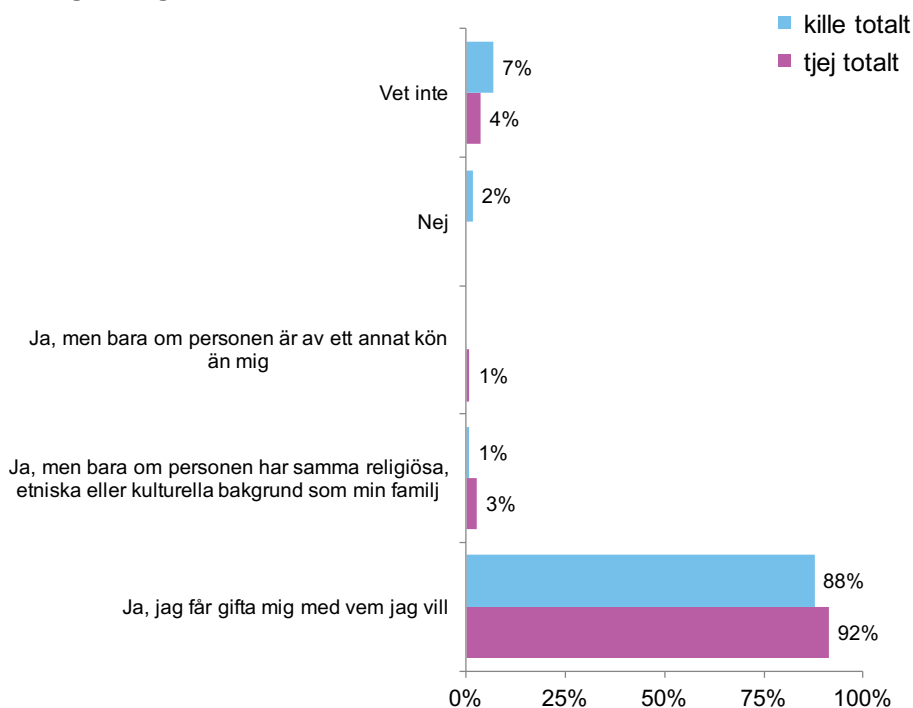
I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Familj och släkt, kompisar och partner, närheten till naturen samt att det är en bra miljö för barn att växa upp i är det som flest anger. En stor andel unga på högstadiet uppskattar också sina fritidsintressen i hög grad.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vilka de vill. Totalt 88 % av tjejerna och 92 % av killarna svarar att de får gifta sig med vem de vill.

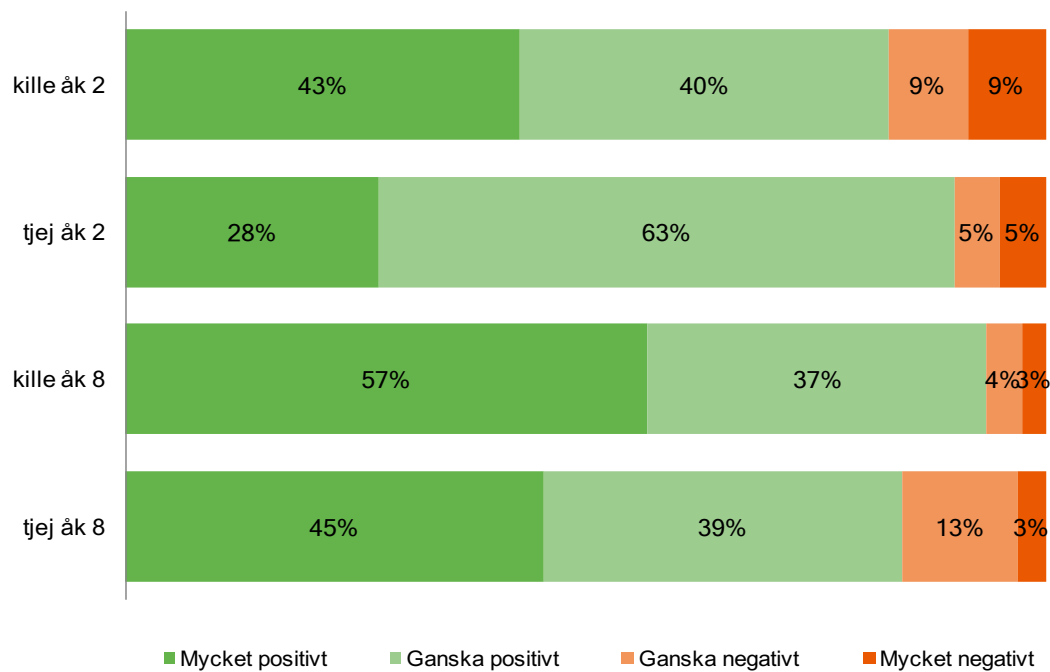
H6. Får du gifta dig med vem du vill?

Framtid

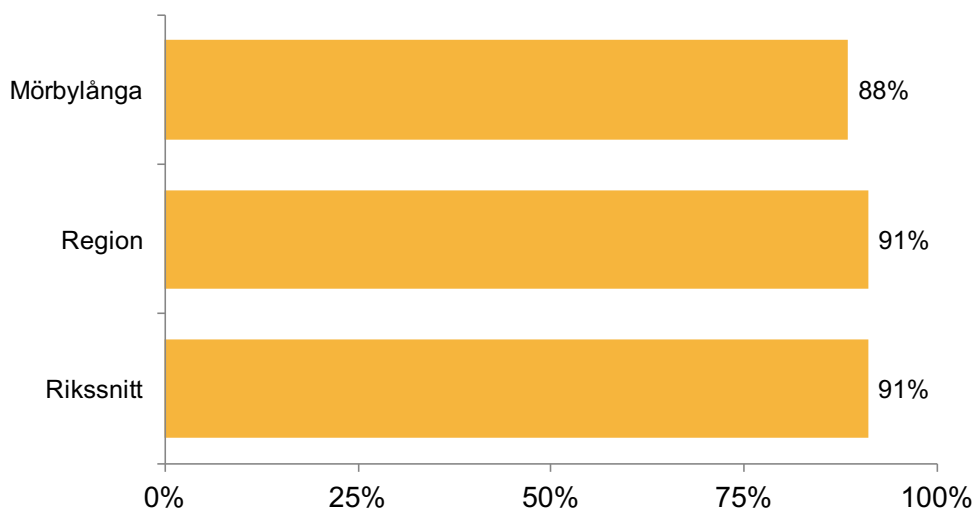
Som det framgår i diagrammen nedan svarar en väldigt hög andel, 88 % av ungdomarna i Mörbylånga, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Killar i årskurs 2 är något mindre positiva än övriga.

H7. Hur ser du på framtiden?

Andelen med positiv framtidssyn är på en något lägre nivå i Mörbylånga vid en jämförelse med regionsnittet och rikssnittet. Skillnaderna är dock små.

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt"
Jämförelser

Referenser

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 14: Om ungas fritid och organisering
- Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa
- Regeringens proposition 2013/14:191. Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A
- SOU 2016:55 "Det handlar om en jämlik hälsa"
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet

